

hareup, toer beungeut moemoekarabinan taroengkoel kana toeroeb pangrapih.

a p. 25: 10. b p. 25: 17.

- 10 Djeung deui njijeun ^a medja teja koe kai pilang; doewa asta pandjangna, saasta roebakna, djeung kadoewa satengah
11 asta loehoerna. 'Seg disapoet emas pitoewin, djeung dielisan emas sakoeriling.
12 'Sarta ditambiran sakoeriling satampah; ari eta tambir ge dielisan emas
13 sakoeriling. 'Toer eta medja dipangnjitakkeun geulang emas opat siki, seg geulang teh ditèrapkeun kana opat djoeroe,
14 anoe dina opat soekoena. 'Ari eta geulang ajana deukeut kana tambir, imah rantjatan, baris ngagotong eta
15 medja. 'Djeung njijeun rantjatan kai pilang, bari seg disapoet emas; nja eta
16 baris ngagotong medja. 'Toer njijeun ^b paparabotan, anoe baris dina medja, nja eta piringna, pisinna, pingganna reudjeung kèndi,
17 anoe paranti njiitjikeun; emas pitoewin.

a p. 25: 23. b p. 25: 29.

- 17 Djeung deui njijeun ^a adjoeg teja, koe emas pitoewin; kandèl pisan didijjeunna adjoeg teh, poehoena djeung tjabangna;
18 loeloemoeranana, pèpèntolna djeung kembang-kembangna baridjil ti dinja. 'Ari tjabang anoe gènèp ka loewar ti gigirna;
19 tiloe tjabang adjoeg ti gigirna noe sabeulah, ari noe tiloe tjabang adjoeg deui ti gigirna noe sabeulah deui. 'Dina hidji tjabang aja tiloe loeloemoeran,
20 saroepa kembang kanari, pèpèntol djeung kembang-kembangna; sarta tiloe loeloemoeran, saroepa kembang kanari, pèpèntol djeung kembang-kembangna,
21 dina tjabang hidji deui; kitoe bae dina gènèp tjabang, anoe ka loewar tina adjoeg. 'Dèmi dina adjoegna mah aja opat loeloemoeran,
22 saroepa kembang kanari, pèpèntol djeung kembang-kembangna. 'Sarta aja pèpèntol hidji handapeun tjabang noe sapasang, bidjil ti dinja;
23 djeung pèpèntol hidji handapeun tjabang noe sapasang deui, bidjil ti dinja; kitoe deui pèpèntol hidji handapeun tjabang noe sapasang deui, bidjil ti dinja; kana gènèp tjabang,
24 anoe ka loewar ti dinja. 'Pèpèntolna djeung tjabangna bidjil ti dinja. Kabehna kandèl pisan, sarta maneh;
25 emas pitoewin. 'Djeung njijeun palitana toedjoeh siki, kitoe deui tjatjapitna djeung tjèpoekna; emas pitoewin.

- 24 'Didijjeunna adjoeg teh reudjeung sakah parabotna, make emas pitoewin satalenta.

a p. 25: 31.

- 25 Djeung deui njijeun ^a altar parangi ngoekoes teja, koe kai pilang; pandjangna saasta djeung roebakna saasta, jadi pasagi; ari loehoerna doewa asta; make tatandoekan, bidjil tina altar.
26 'Seg disapoet emas pitoewin ti loehoerna djeung bilikna sakoeriling, kitoe kenèh tatandoekanana; djeung dielisan
27 emas sakoeriling. 'Toer dipangnjitakkeun geulang emas doewa siki ti handapeun elisna, dina doewa beulahna, dina doewa gigirna, keur imah rantjatan, baris digotong koe eta. 'Djeung njijeun rantjatan kai pilang, sarta disapoet emas.

a p. 30: 1.

- 29 Djeung deui ^a njijeun minjak lisah sètti, sarta seuseungitan noe aroem pitoewin, tjara boewatan toekang wawangian.

a 30: 21.

PASAL 38.

- Djeung deui njijeun ^a altar koerban doerokan teja, koe kai pilang; lima asta pandjangna djeung lima asta roebakna, jadi pasagi; ari loehoerna tiloe asta.
2 'Sarta didijjeunna make tatandoekan dina opat djoeroena; ari tatandoekanana bidjil ti dinja; seg altar teh disapoet
3 tambaga. 'Djeung njijeun sakabeh parabot altar, nja eta daloengna, sodokna, pangepretna, garpoehna sarta wadahnya kèlèr;
4 sakabeh parabotna didijjeunna koe tambaga. 'Malah altar teh dipangnjijeunkeun wide, gawe djeudjentan, koe tambaga;
5 ajana handapeun palisir altar, ti handap, népi ka tengahna. 'Sarta njiitak geulang opat siki, ditèrapkeun kana opat toengtoengna wide tambaga teja,
6 imah rantjatan. 'Toer njijeun rantjatan kai pilang, sarta disapoet tambaga. 'Seg rantjatan teh diasoepeun kana geulang, noe dina doewa beulah altar teja, soepaja digotong koe eta. Ari altar teh boengbas, didijjeunna koe papan.

a p. 27: 1.

- 8 Djeung deui njijeun ^a paso tambaga teja, reudjeung soekoena tambaga; noe didijjeun eunteung-eunteung awewe noe ngagimboeng, ^b anoe sok ngagimboeng hareupeun lawang himah tèpangan.

a p. 30: 18. b 1 Sam. 2: 22.

- 9 Djeung deui njijeun boeroean teja.

Sabeulah ti kidoel dingding boeroean
 teh boéh katji gintiran, saratoes asta.
 10 'Tihangna doewa poeloeh djeung soe-
 koena doewa poeloeh, tambaga; kakait
 tihang sarta djeung palangna mah pe-
 11 rak. 'Pon kitoe keneh sabeulah ti kaler,
 saratoes asta; tihangna doewa poeloeh
 djeung soekoena doewa poeloeh, tamba-
 ga; kakait tihang sarta djeung palang-
 12 na mah perak. 'Dëmi sabeulah ti koe-
 lon dingdingna lima poeloeh asta; ti-
 hangna sapoeloeh djeung soekoena sa-
 poeloeh; kakait tihang sarta djeung pa-
 13 langna perak. 'Kitoe keneh sabeulah ti
 wetan, tēbeh pangbidjilan panon-poē,
 14 lima poeloeh asta. 'Dingdingna dina beu-
 lah noe hidji lima wēlas asta; tihangna
 15 tiloe djeung soekoena tiloe. 'Kitoe keneh
 dina beulah noe hidji deui. Ti dijeuneun
 djeung ti ditoeēun lawang boeroean teh
 dingdingna lima wēlas asta; tihangna
 16 tiloe, soekoena tiloe. 'Sakabeh dingding
 boeroean sakoeriling boéh katji ginti-
 17 ran. 'Ari soekoe tihang tambaga, kakait
 tihang reudjeung palangna mah perak,
 kitoe keneh sapoet tjongona perak; ari
 eta palang-palang sakabeh tihang boe-
 18 roean teh perak. 'Djeung deui tetebeng
 lawang boeroean boewatan ahli njong-
 ket, roepa biroe langit, woengoe, sakē-
 lat djeung boéh katji gintiran; eta teh
 doewa poeloeh asta pandjangna, ari loe-
 hoerna, tēgēs roebakna, lima asta, tēroes
 19 djeung dingding boeroean. 'Ari tihangna
 opat djeung soekoena opat, tambaga;
 kakaitna perak, kitoe keneh sapoet tjo-
 ngona djeung palang-palangna perak.
 20 'Dëmi sakabeh pantjoeih balandongan
 djeung boeroean sakoeriling tambaga.
 21 'Ijeu teh lorisan hal balandongan, nja
 eta balandongan pērtelaān, mangsana
 diloris noeroetkeun parentah Moesa, ba-
 ris tjangkingan ahli Lewi, ^a koe lantaran
 22 Itamar, poetra pangboeloe Haroen. 'Ari
 Bēsalel anak Oeri, anoe anak Hoer, kaom
 Joeda teja, geus tjatjap njiyeun sanis-
 kara, noe koe Pangeran dipiwarang ka
 23 Moesa; 'dibatoeran koe Aholiab anak
 Ahisamak, kaom Dan teja, noe djadi
 patoekangan, djalma radjin, toer bisa
 njongket, mētakeun biroe langit, woe-
 24 ngoe, sakēlat djeung boéh katji. 'Saka-
 beh ēmas, anoe dipake kana pagawean,
 pikeun saniskara pagawean kasoetjian,

nja eta ēmas pangabakti teja, salapan
 likoer talenta, poendjoel toedjoeih ratoes
 tiloe poeloeh sekel, ^b noeroetkeun sekel
 25 kasoetjian. 'Ari ^c perak ahli pakoempoo-
 lan anoe mandjing lorisan teja, saratoes
 talenta, poendjoel sareboe toedjoeih ra-
 toes toedjoeih poeloeh lima sekel, noe-
 26 roetkeun sekel kasoetjian. 'Sahoeloe sa-
 beka, nja eta satēngah sekel, noeroet-
 keun sekel kasoetjian, ti oenggal-oeng-
 gal djalma noe mandjing lorisan, ti oe-
 moer doewa poeloeh taoen ka loehoer;
 aja gēnēp kēti, poendjoel tiloe reboe lima
 27 ratoes lima poeloeh djiwa. 'Geus kitoe
 perak noe saratoes talenta ditjitak di-
 djijeun soekoe kasoetjian djeung soekoe
 reregan; ka saratoes soekoe make sara-
 toes talenta, djadi satalenta sasoekek.
 28 'Ari noe sareboe toedjoeih ratoes toe-
 djoeih poeloeh lima teja didjijeun kakait
 baris tihang-tihang, sarta dipake nja-
 poetan tjongo-tjongona, djeung didjijeun
 29 palang-palangna. 'Djeung deui tambaga
 pangabakti teja toedjoeih poeloeh talen-
 ta, poendjoel doewa reboe opat ratoes
 30 sekel. 'Nja eta didjijeun soekoe lawang
 himah tēpangan, djeung altar tambaga,
 katoet wide tambaga noe dina altar,
 31 sarta sakabeh parabol altar; 'kitoe deui
 soekoe boeroean sakoeriling, djeung soe-
 koe lawang boeroean, sarta sakabeh
 pantjoeih balandongan, djeung sakabeh
 pantjoeih boeroean sakoeriling. ^a 4 Moesa
 4: 28. ^b 3 Moesa 27: 25. ^c p. 30: 12, 13.

PASAL 39.

Djeung deui barang biroe langit, woe-
 ngoedjeungsakēlat teja ^a dipake njiyeun
 papakean songket, baris ngabakti di djē-
 ro kasoetjian, sarta njiyeun papakean
 soetji pikeun Haroen; sakoemaha timba-
 lan Pangeran ka Moesa teja. ^a p. 31: 10.
 2 Nja eta njiyeun ^a epod teja, ēmas, biroe
 langit, woengoe, sakēlat djeung boéh
 3 katji gintiran. 'Ari ēmas gēblegan digē-
 pengkeun, digoentingan didjijeun kawat,
 toeloj ditjampoerkeun ka noe biroe
 langit, ka noe woengoe, ka noe sakēlat
 sarta kana boéh katji teja, boewatan
 4 djalma radjin. 'Diajaān taktak pangan-
 tet; djadi dikantetkeun dina doewa
 5 toengtoengna. 'Sarta ari beubeur, paranti
 nalikeun, anoe aja dina epod, bidjil ti
 dinja, sakoemaha boewatan eta keneh,

- emas, biroe langit, woengoe, sakelat djeung boéh katji gintiran; sakoemaha piwarangan Pangeran ka Moesa teja.
- 6 'Djeung deui mētakeun ^b intén angkik, ditjangkakan emas, dioekiran sabijasa njiyeun tjap, noeroetkeun sagala ngaran
- 7 poetra Israil. 'Seg pada ditērapkeun dina taktak epod, djadi intén pamepelingan, keur pimangpaunteun oerang Israil; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. d p. 28:6. b p. 28:9.
- 8 'Djeung deui njiyeun ^a oto teja, boewatan djalma radjin, sakoemaha boewatan epod keneh, emas, biroe langit, woengoe,
- 9 sakelat djeung boéh katji gintiran. 'Nja eta teh pasagi; didijjeunna oto teh ngarangkep; sadjengkal pandjangna, sadjengkal roebakna, ngarangkep. 'Seug ditaretes koe opat djadjar intén; noe sadjadar jakoe, ratna tjampaka djeung djamroet; nja eta djadjar noe mimiti.
- 11 'Ari djadjar noe kadoewa mirah, nilēm
- 12 djeung bērlijan. 'Ari djadjar noe katiloe
- 13 hijakin, bidoeri djeung koetjoeboeng. 'Ari djadjar noe kaopat krisolit, angkik djeung jaspis. Ditareteskeunana ditjang-
- 14 kokan emas. 'Ari eta intén noeroetkeun sagala ngaran poetra Israil, doewa wēlas, noeroetkeun ngaran-ngaranna, dioekirna sabijasa tjap; hidji-hidji noeroetkeun ngaranna, baris noe doewa wēlas
- 15 kaom. 'Djeung deui eta dina oto njiyeun rante dioeraj, gawe rara, emas pitoewin.
- 16 'Malah njiyeun tjangkok emas, doewa siki, sarta ali emas, doewa siki; ari eta doewa ali ditērapkeun kana doewa
- 17 toengtoeng oto. 'Toeloj eta doewa rara emas teja ditērapkeun kana doewa ali,
- 18 anoe dina toengtoeng oto. 'Ari doewa toengtoengna deui noe doewa rara ditērapkeun kana doewa tjangkok teja, seg eta ditērapkeun kana taktak epod, sa-
- 19 beulah ti hareup. 'Sarta njiyeun deui doewa ali emas, ditērapkeun kana doewa toengtoeng oto, di sisina, anoe njang-
- 20 hareup kana epod, ti djero. 'Djeung njiyeun deui doewa ali emas, ditērapkeun kana doewa taktak epod, ti handap, sa-
- 21 beulah ti hareup, deukeut parantina ngantet, ti loehoereun beubeur epod teja. 'Geus kitoe oto teh lantaran alina ditlikeun kana ali epod, make tali biroe langit, soepaja aja di loehoereun beubeur epod, djeung soepaja oto teh oelah

- pisah tina epod; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. a p. 28:15.
- 22 'Djeung deui njiyeun ^a badjoena epod teja, gawe tinoen, woengkoel biroe la-
- 23 ngit. 'Di tēngah eta badjoe aja lijang, saperti lijang badjoe kēre, sarta lijang teh dipinggiran sakoeriling, soepaja oe-
- 24 lah soéh. 'Ari dina kēlin eta badjoe njiyeunna dadalimaān, biroe langit, wo-
- 25 ngoe djeung sakelat, gintiran. 'Malah njiyeun gēnta emas pitoewin, seg gēnta teh ditērapkeun kana sēla-sēla dadalimaān, dina kēlin badjoe sakoeriling, dina
- 26 sēla-sēla dadalimaān; 'gēnta djeung dadalimaān, gēnta djeung dadalimaān; kitoe bae dina kēlin badjoe sakoeriling, baris ngabakti; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. a p. 28:31.
- 27 Reudjeung njiyeun ^a djoebah teja, boéh katji, gawe tinoen, pikeun Haroen djeung
- 28 pikeun poetrana pamēgēt. 'Kitoe deui dastar teja, boéh katji, djeung kēreposes noe aloes teja, boéh katji, sarta djeung tjalana lawon bodas teja, boéh katji
- 29 gintiran. 'Toer njiyeun saboe teja, boéh katji gintiran, biroe langit, woengoe djeung sakelat, boewatan ahli njongket; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. a p. 28:39.
- 30 'Djeung njiyeun deui ^a eta djamang, makoeta kasoetjian teja, emas pitoewin, sarta make ditoelisan, toelisna sabijasa njiyeun tjap, nja kijeu: SOETJI BA-
- 31 DE PANGERAN. 'Seg ditērapan tali biroe langit, baris ditērapkeun kana dastar, ti loehoer; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. a p. 28:36.
- 32 Geus tjatjap saliring pagawean balandongan, pagawean himah tēpangan teja. Ari didijjeunna koe oerang Israil tēroes sapiwarangan Pangeran ka Moesa teja;
- 33 nja kitoe pisan didijjeunna. 'Tidinja ^a balandongan teh disanggakeun ka Moesa, nja eta himahna djeung sakabeh parabolna, tjantelna, papanna, toelakna
- 34 sarta tihangna katoet soekoena; 'toetoep koelit domba beunang ngabeureum, djeung toetoep koelit doejoeng, sarta
- 35 reregan tete beng; 'pēti pērtelaān djeung rantjatanana, katoet toeroeb pangra-
- 36 pih; 'medja katoet sakabeh parabolna,
- 37 reudjeung roti tingalieun; 'adjoeg pitoewin kalawan palitana, palita noe koe-
- doe ditatakeun, katoet sakabeh para-

38 botna, kitoe deui minjak damar; 'altar
 39 emas, djeung minjak lisah, sarta seu-
 seungitan noe aroem; kitoe deui tete-
 beng lawang himah; 'altar tambaga,
 kalawan wide tambaga noe dina altar,
 rantjatanana djeung sakabeh parabolna;
 40 paso kalawan soekoena; 'dingding boe-
 roean, tihangna djeung soekoena, kitoe
 deui tetebeng baris lawang boeroean,
 tambangna, djeung pantjoehna; sarta
 sakabeh bae parabol balandongan pa-
 ranti ngabakti, pikeun himah tēpangan
 41 teja. 'Papakean songket, paranti nga-
 bakti di djero kasoetjian, papakean soetji
 pikeun panghoeloe Haroen, kitoe deui
 papakean poetrana lalaki, baris mang-
 42 hoeloean. 'Sakoemaha piwarangan Pa-
 ngeran ka Moesa teja, nja kitoe pisan
 koe oerang Israil didijjeunna eta saliring
 43 pagawean. 'Toeloej koe Moesa eta sa-
 kabeh pagawean ditingalian, geuning
 didijjeunna sakoemaha timbalan Pange-
 ran; nja kitoe pisan didijjeunna. Seug
 koe Moesa pada diberkahan. *a p. 35: 11.*

PASAL 40.

Tidinja Pangeran ngandika ka Moesa,
 2 kijeu pangandikana: 'Dina boelan noe
 mimiti, dina tanggal hidji, maneh koe-
 doe ngadégkeun eta balandongan himah
 3 tēpangan. 'Seug eta pēti pērtelaan koe
 maneh koedoe diteundeun di dinja, sar-
 ta pēti teh pindingan koe reregan teja.
 4 'Geus kitoe koedoe ngasoepkeun medja-
 na, bari natakeun anoe baris di loe-
 hoerna. Toeloej koedoe ngasoepkeun
 5 adjoegna, bari seungentan palitana. 'Ti-
 dinja altar emas paranti ngoekoes teja
 koe maneh koedoe diteundeun di hareu-
 peun pēti pērtelaan. Seug koedoe ma-
 sangkeun tetebeng lawang balando-
 6 ngan. 'Geus kitoe altar koerban doeroe-
 kan teja koe maneh koedoe diteundeun
 di hareupeun lawang balandongan hi-
 mah tēpangan. 'Tidinja pasona koe ma-
 neh koedoe diteundeun di antara himah
 tēpangan reudjeung altar, bari sakalian
 8 dieusian tjai. 'Toeloej koedoe mētakeun
 boeroeanana sakoeriling, bari masang-
 9 keun tetebeng lawang boeroean. 'Geus
 kitoe maneh koedoe njokot minjak lisah
 teja, bari seug ngaminjakan balandongan
 djeung saeusi-eusina; koedoe disoetji-
 keun sarta djeung sakabeh parabolna,

10 masingna djadi soetji. 'Toeloej koedoe
 ngaminjakan altar koerban doeroekan
 sarta djeung sakabeh parabolna; koedoe
 disoetjikeun altar teh, *a* masingna altar
 11 teh djadi soetji liwat leuwih. 'Seug koe-
 doe ngaminjakan paso sarta djeung soe-
 12 koena; koedoe disoetjikeun. 'Geus kitoe
 maneh koedoe ngadeukeutkeun Haroen
 djeung anak-anakna, lalaki kana lawang
 himah tēpangan, bari seug dimandian
 13 koe tjai. 'Toeloej Haroen koe maneh
 koedoe dipapakeanan koe papakean soe-
 tji teja, bari seug Haroen diminjakan,
 disoetjikeun, sina djadi panghoeloe, nga-
 14 bakti ka kami. 'Tidinja anakna lalaki
 koe maneh deukeutkeun, seug papake-
 15 anan koe djoebah teja; 'sarta koe ma-
 neh koedoe pada diminjakan, sakoemaha
 nja ngaminjakan ka bapana, sina dja-
 radi panghoeloe, ngabakti ka kami.
 Djeung deui diminjakanana teh ka da-
 rinja minangka tanda kapanghoeloean
 16 langgeng, toeroen-toemoeroen. 'Prak koe
 Moesa dilampahkeun; *b* sakoemaha tim-
 balan Pangeran ka andjeunna, nja kitoe
 pisan ngalampahkeunana. *a p. 29: 37.*

b p. 39: 42.

17 Geus kitoe, *a* dina boelan noe mimiti,
 dina taon noe kadoewa, dina tanggal
 hidji, prak balandongan teh diadégkeun.
 18 'Ari pētana Moesa ngadégkeun balan-
 dongan teh, nja eta neundeun soekoena,
 pek masangkeun papanna, djeung nērap-
 keun toelakna, sarta ngadégkeun tihang-
 19 na. 'Toeloej meberkeun *b* himah dina
 loehoer balandongan, sarta masangkeun
 toetoe himah ti loehoerna, sakoemaha
 20 timbalan Pangeran ka Moesa teja. 'Geus
 kitoe njandak *c* pērtelaan teja, diteun-
 deun di djero pēti, bari masangkeun
 rantjatanana kana pēti; pek toeroeb
 pangrahih teja ditoetoepeun kana pēti,
 21 ti loehoer. 'Toeloej eta pēti koe an-
 djeunna diasoepeun kana balandongan,
 bari masangkeun reregan tetebeng, min-
 dingan pēti pērtelaan; sakoemaha tim-
 22 balan Pangeran ka Moesa teja. 'Tidinja
 neundeun medja teja di djero himah
 tēpangan, sisi balandongan ti kaler, di
 23 loewareun reregan. 'Prak natakeun roti
 di loehoerna, di pajoeneun Pangeran;
 sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa
 24 teja. 'Toeloej neundeun adjoegna di djē-
 ro himah tēpangan, pabēnēran medja,

25 sisi balandongan ti kidœel, 'bari sakalian njeungeutan palitana di pajoeneun Pangeran; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. 'Tidinja neundeun altar emas teja di djero himah tēpangan, di hareupeun reregan. 'Prak dina loehoer eta ngoekoes koe seuseungitan noe aroem; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. 'Seug masangkeuntetebeng lawang balandongan. 'Geus kitoe neundeun altar koerban doeroekan di hareupeun lawang balandongan himah tēpangan; prak dina loehoer eta ngoerbankeun koerban doeroekan djeung koerban kadabaran; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja. 'Tidinja neundeun pasona di antara himah tēpangan reudjeung altar, bari sakalian dieusian tjai, pikeun ngoembah. 'Toeloej Moesa, djeung Haroen, sarta poetra Haroen noe lalaki, pada ngoembah pananganana djeung dampalna ti dinja. 'Satijap-tijap rek lēbēt ka himah tēpangan, sarta satijap-tijap rek ngadeukeutan kana altar, ngaroembah heula; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja.

33 'Djeung deui andjeunna ngadégkeun boeroeanana sakoeriling balandongan djeung altarna, sarta masangkeun tete-beng lawang boeroean. Parantos Moesa ngalampahkeun padamelan teja.

a p. 12: 2; 4 Moesa 7: 1. b p. 20: 1, 7. c p. 25: 16.

34 Geus kitoe a mega teja ngalipoetan kana himah tēpangan, sarta kamoeljaan Pangeran ngeusian eta balandongan. 35 'Ari Moesa teu jasaen lēbēt ka himah tēpangan, sabab mega teh ngénggon dina loehoer himah, sarta balandongan 36 pinoeh koe kamoeljaan Pangeran. 'Ari satijap-tijap eta mega oenggah tina loehoer balandongan, b broel oerang Israil arindit; kitoe bae dina sapangleumpanganana. 'Sabalikna, oepama eta mega hanteu oenggah mah, hanteu arindit, 38 tēpi kana mangsa oenggah. 'Karana mega Pangeran aja dina loehoer balandongan ti beurang, ari ti peuting aja seuneu di djérona, katendjo koe sakabeh anak-poetoe Israil; kitoe bae dina sapangleumpanganana.

a 4 Moesa 9: 15;

1 Radja 8: 10; Jeh. 43: 5. b p. 13: 21.

KITAB KATILOE TI MOESA,

NOE KASĒBAT

KITAB TJANGKINGAN AHLI LEWI.

PASAL 1.

Tidinja Moesa koe Pangeran disaoer; geus kitoe ngandika ka andjeunna ti djero himah tēpangan, kieu pangan-dikana:

2 Maneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kieu nja ngomong ka darinja: Saha-saha djalma di pēlēbah maraneh, noe dek ngahatoerkeun koerban ka Pangeran, eta maraneh ngahatoerkeun koerban teh koedoe bangsa tjotjoan, bangsa sapi atawa ōmbe-domba.

3 Oepama koerbanna koerban doeroekan, bangsa sapi, koedoe ngahatoerkeun noe lalaki, noe taja tjatjadna; a diha-

toerkeunana koedoe ka hareupeun lawang himah tēpangan, soepaja manehana pikamanabeun di pajoeneun Pangeran. 'Prak koedoe noempangkeun leungeunna kana hoeloe eta koerban doeroekan; tangtoe kamanah, matak 5 manehana meunang karapihan. 'Toeloej koe manehana sapi ngora teh koedoe dipeuntjit di pajoeneun Pangeran; seg anak Haroen, panghoeloe-panghoeloe, b koedoe ngahatoerkeun gētih-na, dikepretkeun gētihna ka sakoeriling altar, noe di hareupeun lawang himah 6 tēpangan. 'Geus kitoe koerban doeroekan teh koe eta koedoe c disisit koe-litna, djeung dipotong-potong, noeroet-

7 keun potonganana. 'Sarta anak panghoeloe Haroen koedoe ngajakeun seuneu dina altar, bari natakeun soeloeh dina seuneu. 'Pek anak Haroen, panghoeloe-panghoeloe, koedoe natakeun eta potonganana, hoeloena djeung gadjihna, kana soeloeh, noe dina seuneu, anoe dina altar. 'Ari eusi-beuteungna djeung soekoena koedoe dikoembah heula koe tjai. Seug koe panghoeloe eta sakabehna koedoe didoeroek dina altar; koerban doeroekan, koerban seuneu, aambeuan matak sêdêp baris ka Pangeran.

a 5 Moesa 12:13. b 5 Moesa 12:27. c p. 7:8.

d 1 Moesa 8:21; 2 Moesa 29:18, 25; Ep. 5:2;

Fl. 4:18.

- 10 Sarta oepama koerbanna bangsa tjo-tjoan leutik, bangsa domba atawa ëmbe, pikoerbaneun doeroekan, koedoe ngahatoerkeun noe lalaki, noe taja tjadna. 'Toeloej koe manahanana koedoe dipeuntjit gigireun altar, ti kaler, di pajoeneun Pangeran; seg anak Haroen, panghoeloe-panghoeloe, koedoe ngepretkeun gëtihna ka sakoeriling altar. 'Geus kitoe koedoe dipotong-potong, noeroetkeun potonganana, tambah hoeloena djeung gadjihna; pek koe panghoeloe koedoe ditatakeun kana soeloeh, noe dina seuneu, anoe dina altar. 'Ari eusi-beuteungna djeung soekoena koedoe dikoembah heula koe tjai. Seug koe panghoeloe eta sakabehna koedoe dihatoerkeun, didoeroek dina altar; koerban doeroekan eta teh, koerban seuneu, aambeuan matak sêdêp baris ka Pangeran.
- 14 Sarta oepama koerbanna ka Pangeran koerban doeroekan bangsa manoe, ngahatoerkeunana koerban teh koedoe a bangsa tikoekoer atawa anak djapati.
- 15 'Geus kitoe manoe teh koe panghoeloe koedoe dibawa kana altar, pek diparijeuskeun hoeloena, bari seug didoeroek dina altar; ari gëtihna koedoe dikëtlakkeun kana bilik altar. 'Dëmi tëlina reudjeung boeloena koedoe disingkirkeun, dipitjeun ka sabeulah altar ti wetan, ka b ênggon lëboe. 'Sarta manoe teh koedoe disëwekkeun lëbah djangjangna; hanteu meunang disëmplakkeun. Pek koe panghoeloe manoe teh koedoe didoeroek dina altar, dina soeloeh, anoe dina seuneu; koerban doe-

roekan eta teh, koerban seuneu, aambeuan matak sêdêp baris ka Pangeran.

a p. 5:7. b p. 6:10.

PASAL 2.

- Djeung lamoen aja djalma dek ngahatoerkeun a koerban kadaharan ka Pangeran, nja eta koerbanna pisarateunana tipoeng lëmës, sarta koe manahanana koedoe dikoetjoeran minjak djeung ditoempangan doepa. 'Toeloej koedoe dibawa ka anak Haroen, nja ka panghoeloe-panghoeloe. Geus kitoe panghoeloe koedoe njokot eta sakeupeul, tipoengna sawareh djeung minjakna sawareh, kalawan sakabeh doepana; pek koe panghoeloe eta pangelinganana koedoe didoeroek dina altar; b koerban seuneu, aambeuan matak sêdêp baris ka Pangeran. 'Ari sakarina koerban kadaharan teh c pikeun Haroen djeung pikeun anak-anakna lalaki; soetji liwat leuwih, bagian ti koerban seuneu kagoengan Pangeran. a 4 Moesa 15:4. b p. 1:9. c p. 6:16; 10:12; 1 Kor. 9:13.
- 4 Djeung lamoen maneh dek ngahatoerkeun koerban kadaharan, sipat beubeuleuman, pisarateunana tipoeng lëmës, sorabi teu ragian, ditjampoer minjak, atawa opak teu ragian, beunang ngoelasan koe minjak. 'Djeung oepama koerban maneh koerban kadaharan sipat gogorengan, pisarateunana tipoeng lëmës teu ragian, ditjampoer minjak. 'Koedoe disëmplekan sarta dikoetjoeran minjak; koerban kadaharan eta teh. 'Djeung oepama koerban maneh koerban kadaharan sipat gogodogan, didijjeunna koedoe koe tipoeng lëmës make minjak. 'Seug koerban kadaharan, anoe beunang njijeun koe sarat kitoe, koe maneh koedoe disanggakeun ka Pangeran, dibawa ka panghoeloe, toeloej koe panghoeloe koedoe dika-altarkeun.
- 9 'Geus kitoe panghoeloe koedoe njokot sawarehna eta koerban kadaharan, nja eta pangelinganana, pek didoeroek dina altar; koerban seuneu, aambeuan matak sêdêp baris ka Pangeran. 'Ari sakarina koerban kadaharan teh pikeun Haroen djeung pikeun anak-anakna lalaki; soetji liwat leuwih, bagian ti koerban seuneu kagoengan Pangeran.
- 11 Sakabeh koerban kadaharan, anoe

koe maraneh dihatoerkeun ka Pangeran, didijjeunna teu meunang dihaseuman; karana sagala ragi djeung sagala madoe teu meunang didoeroek didijjeun koerban seuneu baris ka Pangeran. 'Maraneh ngahatoerkeun noe kitoe teh ka Pangeran, sing tjara ^a koerban loeloegoe hasil, ngan teu meunang didatangkeun kana altar, didijjeun aambeuan matak sêdêp. 'Djeung saban-saban koerban maneh kadaharan, koe maneh koedoe dioejahan; oelah tinggal make oejah përdjangdjian Allah maneh dina koerban maneh kadaharan; ^b saban-saban koerban maneh dihatoerkeunana koe maneh koedoe make oejah. a p. 23: 17, 20.

^b Mark. 9: 49; Kol. 4: 6.

14 Djeung oepama maneh ka Pangeran dek ngahatoerkeun koerban kadaharan ^a tjikal beubeunangan, ngahatoerkeunana koerban kadaharan tjikal beubeunangan teh koedoe ranggeujan beunang njangraj, dibeunjeur, gandoem anjar. 15 'Koedoe koe maneh diajaan minjak sarta ditoempangan doepa; koerban kadaharan eta teh. 'Pek koe panghoeloe koedoe didoeroek pangelinganana, beunjeurna sawareh djeung minjakna sawareh, kalawan sakabeh doepana; koerban seuneu baris ka Pangeran. a 5 Moesa 26: 2.

PASAL 3.

Sarta oepama koerbanna ^a koerban panarima, oepama dek ngahatoerkeun bangsa sapi, boh lalaki, boh awewe, koedoe ka pajoeneun Pangeran ngahatoerkeun noe taja tjatjadna. 'Prak koedoe noempangkeun leungeunna kana hoeloe koerbanna, bari toeloelj koe manehanana dipeuntjit di hareupeun lawang himah tēpangan; seg anak Haroen, panghoeloe panghoeloe, koedoe ngepretkeun gētihna ^b ka sakoeriling altar. 'Tidinja koe manehanana sawarehna eta koerban panarima koedoe dihatoerkeun ka Pangeran, pikoerbaneun seuneu; nja eta gadjih anoe ngalipoetan peudjit, djeung sakabeh bae gadjih anoe dina peudjit, ^c 'kitoe deui noe doewa kaboeboewahan, katoet gadjih anoe dina kaboeboewahan, anoe aja dina bobokong, sarta djeung lamad anoe dina kalilipa; dila- ^d anna sing sasēmēt kaboeboewahan. 'Pek koe anak Haroen koedoe didoeroek dina

altar, dina loehoer koerban doeroekan, noe dina soeloch, anoe dina seuneu; koerban seuneu, aambeuan matak sêdêp baris ka Pangeran. a p. 7: 11.

6 Djeung oepama koerbanna bangsa ėmbe-domba, pikoerbaneun panarima baris ka Pangeran, lalaki atawa awewe, koedoe ngahatoerkeun noe taja tjatjadna. 'Oepama koerbanna noe dihatoerkeun teh domba, koedoe koe manehanana dihatoerkeun ka pajoeneun Pangeran. 'Prak koedoe noempangkeun leungeunna kana hoeloe koerbanna, bari toeloelj koe manehanana dipeuntjit di hareupeun himah tēpangan; seg anak Haroen koedoe ngepretkeun gētihna ka ^e sakoeriling altar. 'Tidinja koe manehanana sawarehna eta koerban panarima koedoe dihatoerkeun ka Pangeran, pikoerbaneun seuneu; nja eta gadjihna, boentoetna sakabeh, noe koedoe dilaan pēlēbah tjoengtjoeroengan, sarta gadjih anoe ngalipoetan peudjit, djeung sakabeh bae gadjih anoe dina peudjit, 'kitoe deui noe doewa kaboeboewahan, katoet gadjih anoe dina kaboeboewahan, anoe aja dina bobokong, sarta djeung lamad anoe dina kalilipa; dila- ^f anna sing sasēmēt kaboeboewahan. 'Pek koe panghoeloe koedoe didoeroek dina altar; kadaharan, nja koerban seuneu baris ka Pangeran.

12 Djeung oepama koerbanna ėmbe, koedoe koe manehanana dihatoerkeun ka ^g pajoeneun Pangeran. 'Prak koedoe noempangkeun leungeunna kana hoeloena, bari toeloelj koe manehanana dipeuntjit di hareupeun himah tēpangan; seg anak Haroen koedoe ngepretkeun gētihna ka ^h sakoeriling altar. 'Tidinja koe manehanana sawarehna koedoe dihatoerkeun, asoep koerbanna, pikoerbaneun seuneu baris ka Pangeran; nja eta gadjih anoe ngalipoetan peudjit, djeung sakabeh bae ⁱ gadjih anoe dina peudjit, 'kitoe deui noe doewa kaboeboewahan, katoet gadjih anoe dina kaboeboewahan, anoe aja dina bobokong, sarta djeung lamad anoe dina kalilipa; dila- ^j anna sing sasēmēt kaboeboewahan. 'Pek koe panghoeloe koedoe didoeroek dina altar; kadaharan, nja koerban seuneu, ^k aambeuan matak sêdêp. Sakabeh gadjih baris ka Pangeran.

a p. 1: 9.

- 17 Pikoekoeh langgëng, lampahkeuneun maraneh toeroen-toemoeroen, dina sakabeh ënggon maraneh tjitjing: "ari sakabeh gadjih djeung sakabeh gëtih teu meunang dihakan koe maraneh.

α 1 Moesa 9:4; 3 Moesa 7:23, 26; 17:10-14;
Lal. 15:20, 29.

PASAL 4.

- 2 Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: "Maneh koe-doe mitjatoer ka oerang Israil, kijeu nja pok: Lamoen aja djalma noe boga dosa, djalan kaloeloepoetan, njeorang salah-sahidji larangan Pangeran, anoe lain lampahkeuneun, kari-kari dilampahkeun salah-sahidji: 'oepama panghoeloe anoe beunang ngaminjakan noe boga dosa, matak djadi kasalahan ka djalma noe loba, seug eta teh, tina sabab dosana noe dilampahkeun teja, koe-doe ngahatoerkeun hidji sapi ngora lalaki, noe taja tjtjadna, pikoerbaneun
- 4 dosa baris ka Pangeran. 'Ari eta sapi koe manehanana koedoe dianteurkeun ka hareupeun lawang himah tēpangan, ka pajoeneun Pangeran. Prak koedoe noempangkeun leungeunna kana hoeloe eta sapi, bari toeloej sapi teh dipeuntjit di pajoeneun Pangeran. 'Tidinja panghoeloe anoe beunang ngaminjakan teh " koedoe njokot gëtih eta sapi sawareh, heg dibawa asoep ka himah tēpangan. 'Geus kitoe eta panghoeloe koe-doe ngantjëlomkeun tjoeroekna kana eta gëtih, bari seg ngepretkeun eta gëtih saeutik, meunang toedjoeh kali, ka pajoeneun Pangeran, di hareupeun regan kasoetjian. 'Djeung panghoeloe koedoe nērapkeun eta gëtih saeutik kana tatandoekan altar paragi ngoekoes aroem-aroeman di pajoeneun Pangeran, anoe di djero himah tēpangan; dēmi gëtih sapi noe loba mah koedoe dibahekeun kana dasar altar koerban doeroekan, anoe di hareupeun himah tēpangan. 'Tidinja koedoe njokot sakabeh gadjih eta sapi koerban dosa, nja eta gadjih anoe ngalipoetan peudjit, djeung sakabeh bae gadjih anoe dina peudjit,
- 9 'kitoe deui ^b noe doewa kaboeboewahan, katoet gadjih anoe dina kaboeboewahan, anoe aja dina bobokong, sarta djeung lamad anoe dina kalilipa; dila-

- 10 anna sing sasēmēt kaboeboewahan, 'sakoemaha ditjokotna gadjih sapi koerban panarima teja. Pek koe panghoeloe koe-doe didoeroek dina altar koerban doeroekan. 'Dēmi koelit eta sapi, djeung sakabeh laeokna, barēng hoeloena djeung soekoena, kitoe deui eusi-beuteungna
- 12 katoet taina, 'tēgēs sapina sakoedjoer, ^c koedoe dika-loewarkeun ka loewareun pasanggrahan, ka hidji ënggon noe bē-rēsih, nja ka pamitjeunan lēboe, bari toeloej didoeroek koe seuneu, dina soeloej; didoeroekna koedoe dina pamitjeunan lēboe.

α p. 6:30, β p. 3:4.
c p. 16:27; Ibr. 13:11.

- 13 Djeung oepama sapadjēmoehan Israil noe kaloeloepoetan, ^a sarta pērkarana boeni ti panon pakoempoelan, nja ngalampahkeun salah-sahidji larangan Pangeran, anoe lain lampahkeuneun, matak djadi pada kasalahan; 'toeloej kanja-hoan eta dosa, noe koe maranehanana dilampahkeun teja: seug pakoempoelan teh koedoe ngahatoerkeun hidji sapi ngora lalaki, pikoerbaneun dosa; koedoe dianteurkeun ka hareupeun himah tēpangan. 'Prak kokolot pakoempoelan koedoe pada noempangkeun leungeunna kana hoeloe eta sapi, di pajoeneun Pangeran, bari toeloej sapi teh dipeuntjit di pajoeneun Pangeran. 'Tidinja koe panghoeloe anoe beunang ngaminjakan gëtih eta sapi sawareh koedoe dibawa asoep ka himah tēpangan. 'Geus kitoe eta panghoeloe koedoe ngantjëlomkeun tjoeroekna kana eta gëtih, bari seg ngepretkeun, meunang toedjoeh kali, ka pajoeneun Pangeran, di hareupeun reregan. 'Djeung eta gëtih saeutik koedoe ditērapkeun kana tatandoekan altar, anoe di pajoeneun Pangeran, anoe di djero himah tēpangan; dēmi gëtihna noe loba mah koedoe dibahekeun kana dasar altar koerban doeroekan, anoe di hareupeun himah tēpangan. 'Tidinja koe-doe njokot sakabeh gadjihna, pek didoeroek dina altar. 'Koedoe milampah ka eta sapi sakoemaha milampahna ka sapi koerban dosa teja; sing tjara kitoe milampahna ka dinja. Tah, kitoe maranehanana ^b koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan; tangtoe pada meunang panghampoera. 'Tidinja sapina ^c koedoe dika-loewarkeun ka loe-

wareun pasanggrahan, bari toeloej di-
doeroek, sakoemaha didoeroekna sapi
noe tadi teja; koerban dosa pakoem-
poelan eta teh. *a 4 Moesa 15: 24. b 4 Moesa*

15: 28. c p. 6: 30.

22 Saopama aja gëgëden noe boga dosa,
ngalampahkeun salah-sahidji larangan
Pangeran Allahna, anoe lain lampah-
keuneun, djalan kaloeloepoetan, matak
23 djadi kasalahan, tapi aja noe mere njaho
ka dinja dosana noe dilampahkeun teja:
seug koedoe ngahatoerkeun pikoerba-
neunana, hidji ëmbe badot, anoe taja
24 tjatjadna. 'Prak koedoe noempangkeun
leungeunna kana hoeloe eta badot, bari
toeloej dipeuntjit dina ënggon paranti
meuntjit pikoerbaneun doeroekan, di
pajoeneun Pangeran; koerban dosa eta
25 teh. 'Tidinja panghoeloe koedoe njokot
gëtih eta koerban dosa saeutik koe tjoe-
roekna, bari seug ditërapkeun kana ta-
tandoekan altar koerban doeroekan; dë-
mi gëtihna noe loba mah koedoe diba-
hekeun kana dasar altar koerban doe-
26 roekan. 'Ari sakabeh gadjihna koedoe
didoeroek dina altar, satjara gadjih koer-
ban panarima teja. Tah, kitoe eta koe
panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun
karapihan tina sabab dosana; tangtoe
meunang panghampoera.

27 Djeung oepama *a* djalma noe loba sa-
oerang anoe boga dosa, djalan kaloe-
loepoetan, tina lantaran ngalampahkeun
salah-sahidji larangan Pangeran, anoe
lain lampahkeuneun, matak djadi ka-
28 salahan, tapi aja noe mere njaho ka
dinja dosana noe dilampahkeun teja:
seug koedoe ngahatoerkeun pikoerba-
neunana, hidji ëmbe awewe, noe taja
tjatjadna, tina sabab dosana noe dilam-
29 pahkeun teja. 'Prak koedoe noempang-
keun leungeunna kana hoeloe eta koer-
ban dosa, bari toeloej koerban dosa teh
dipeuntjit dina ënggon koerban doeroe-
30 kan. 'Tidinja panghoeloe koedoe njokot
gëtihna saeutik koe tjeroekna, bari
seug ditërapkeun kana tatandoekan al-
tar koerban doeroekan; dëmi gëtihna
noe loba mah koedoe dibahekeun kana
31 dasar altar koerban doeroekan. 'Ari sa-
kabeh gadjihna koedoe dilaan, *b* sakoe-
maha dilaanna gadjih koerban panarima
teja; pek koe panghoeloe koedoe didoe-
roek dina altar; djadi aambeuan matak

sëdëp baris ka Pangeran. Tah, kitoe eta
koe panghoeloe koedoe dipangnjijeun-
keun karapihan; tangtoe meunang pang-
hampoera. *a 4 Moesa 15: 27. b p. 3: 14.*

32 Djeung oepama koerbanna, noe koe eta
dek disanggakeun keur pikoerbaneun do-
sa teh, anak domba, koedoe njanggakeun
33 noe awewe, noe taja tjatjadna. 'Prak
koedoe noempangkeun leungeunna kana
hoeloe eta koerban dosa, bari toeloej
dipeuntjit dina ënggon paragi meuntjit
pikoerbaneun doeroekan, baris djadi
34 koerban dosa. 'Tidinja panghoeloe koe-
doe njokot gëtih koerban dosa teh saeu-
tik koe tjeroekna, bari seug ditërap-
keun kana tatandoekan altar koerban
doeroekan; dëmi gëtihna noe loba mah
koedoe dibahekeun kana dasar altar.
35 'Ari sakabeh gadjihna koedoe dilaan,
sakoemaha dilaanna gadjih domba koer-
ban panarima teja; pek koe panghoeloe
koedoe didoeroek dina altar, dina loe-
hoer koerban seuneu kagoengan Pange-
ran. Tah, kitoe eta koe panghoeloe koe-
doe dipangnjijeunkeun karapihan tina
sabab dosana noe dilampahkeun teja;
tangtoe meunang panghampoera.

PASAL 5.

Djeung lamoen aja djalma noe boga
dosa, ngadenge sora panjapa, poegoeh
djadi saksi, boh waspada, boh njaho bae,
oepama teu dioeningakeun, estoe nang-
2 goeng kadorakaanana. 'Atawa lamoen
aja djalma *a* noe antël kana naon-naon
noe nadjis, boh ka *b* bangke barahala
noe nadjis, boh ka bangke tjetjoan noe
nadjis, boh ka bangke noe tingkarajap
noe nadjis, sanadjan boeni ti maneha-
3 nana, estoe kanadjisan sarta salah. 'Ata-
wa lamoen aja noe antël kana kanadji-
san manoesa, kana naon bae kanadjisa-
nana noe sok matak nadjis, sanadjan
boeni ti manehanana, ana geus kanja-
4 hoan koe manehanana, estoe salah. 'Ata-
wa lamoen aja djalma noe soempah,
datang ka katalandjoeran koe biwirna,
rek migawe goreng atawa rek migawe
hade, naon bae përkarana manoesa ka-
talandjoeran kalawan soempah, sana-
djan boeni ti manehanana, ana geus
kanjahohan koe manehanana, estoe salah
5 koe salah-sahidji hal kitoe. 'Geus kitoe,
lamoen aja noe salah koe salah-sahidji

pèrkara noe tadi, koedoe ngakoekeun anoe matak manehanana boga dosa, 6 'djeung koedoe njanggakeun ka Pangeran c pikoerbaneunana kasalahan, tina sabab dosana noe dilampahkeun teja, tjetjoan leutik awewe, hidji anak domba atawa hidji embe, pikoerbaneun dosa. Seg koe panghoeloe eta koedoe dipangnjijeunkeun karapihan tina sabab dosana.

a 2 Kor. 6:17. b p. 11:24. c p. 7:1-7.

7 Djeung oepama teu katèpi koe leungeunna noe pimahieun ka anak domba sasiki, seg pikoerbaneunana kasalahan, anoe koe eta koedoe disanggakeun ka Pangeran tina sabab dosana, a tikoe-koer doewa atawa anak djapati doewa; noe hidji pikoerbaneun dosa, noe 8 hidji deui pikoerbaneun doeroekan. 'Nja eta koe manehanana koedoe dibawa ka panghoeloe; seug koedoe dihatoerkeun, ngabeulakeun anoe baris koerban dosa; pek diparjeuskeun hoeloenana saloehoe-reun beuheungna, tapi teu meunang di- 9 sèmplakkeun. 'Pek gètih koerban dosa teh saeutik koedoe dikepretkeun kana bilik altar, dèmi gètihna noe kari koedoe dikètjlakkeun kana dasar altar; 10 koerban dosa eta teh. 'Ari noe hidji deui koedoe didijieun koerban doeroekan, b noeroetkeun hoekoemna. Tah, kitoe eta koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan tina sabab dosana noe dilampahkeun teja; tangtoe meunang panghampoera.

a p. 12:8. b p. 1:14.

11 Djeung oepama teu katèpi koe leungeunna njanggakeun doewa tikoe-koer atawa doewa anak djapati, seg pikoerbaneunana, noe koe manehanana koedoe disanggakeun sabab dosana, tipoeng lèms a sapèrpoeloh epa, pikoerbaneun dosa; teu meunang b diajaan minjak, sarta teu meunang ditoempangan doepa, 12 da koerban dosa eta teh. 'Toeloej koe manehanana koedoe dibawa ka panghoeloe. Geus kitoe panghoeloe koedoe njokot eta sakeupeul, nja eta pangelinganana, c pek didoeroek dina altar, dina loehoer koerban seuneu kagoengan Pangeran; koerban dosa eta teh. 'Tah, 13 kitoe eta koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan tina sabab dosana noe dilampahkeun, dina salah-sahidji pèrkara noe tadi teja; tangtoe meunang panghampoera. d Ari sakarina

pikeun panghoeloe, satjara koerban kadaharan.

a 2 Moesa 16:36. b p. 2:1.

c p. 2:2,9; 4:35. d p. 2:3.

14 Aja deui pangandika Pangeran ka 15 Moesa, kijeu pangandikana: 'Lamoen aja djalma noe migawe salah, boga dosa djalan kaloeloepetan dina barang soetji kagoengan Pangeran, nja eta koedoe njanggakeun ka Pangeran pikoerbaneunana kasalahan, bangsa tjetjoan leutik, hidji domba lalaki noe taja tja-tjadna, a sataksiran maneh, make sekel perak, b noeroetkeun sekel kasoe- 16 tjian, pikoerbaneun kasalahan. 'Ari eta noe matak dosa dina barang soetji teja koe manehanana koedoe diganti, djeung c koedoe ditambahan sapèrlimana, sok diselehkeun ka panghoeloe. Toeloej eta koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan, lantaranana domba koerban kasalahan teja; tangtoe meunang panghampoera.

a p. 27:2, 12.

b p. 27:25. c p. 22:14.

17 Sarta oepama aja djalma noe boga dosa, ngalampahkeun salah-sahidji larangan Pangeran, anoe lain lampahkeunneun, sanadjan teu njahoëun oge, salah bae, estoe nanggoeng kadorakaanana. 18 'Seug koedoe njanggakeun bangsa tjetjoan leutik, hidji domba lalaki noe taja tja-tjadna, sataksiran maneh, pikoerbaneun kasalahan, dibawa ka panghoeloe. Toeloej eta koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan, tina sabab kaloeloepetanana, noe koe manehanana dilampahkeun bari teu njahoëun teja; 19 tangtoe meunang panghampoera. 'Koerban kasalahan eta teh, da poegoeh manehanana salah ka Pangeran.

PASAL 6.

Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: 'Lamoen aja djalma noe boga dosa, migawe salah ka Pangeran, nganglès ka sasama djalma pèrkara titipan, atawa pèrkara teu-teundeunan leungeun, atawa pèrkara karinah, atawa nganijaja ka sasama djalma; 2 'atawa manggih anoe leungit, seg nganglès, bari soempah, tapi bohong; naon bae noe dilampahkeun koe manoesa, salah-sahidji lampah kitoe, anoe matak 3 dosa; 'geus kitoe, lamoen boga dosa 4 sarta salah, koedoe a moelangkeun beu-

- nangna ngarinah, atawa beunangna nganijaja, atawa titipan, anoe dititipkeun ka manehanana, atawa noe leungit, beunangna manggih teja, 'atawa naon bae, anoe matak manehanana soempah, tapi bohong; koedoe diganti sahargana, sarta ditambahan sapérlima, dibikeunna ka noe boga, samangsa njanggakeun koerbanna kasalahan. 'Ari koerbanna kasalahan, anoe koe manehanana koedoe disanggakeun ka Pangeran, bangsa tjetjoéan leutik, hidji domba lalaki noe taja tjetjadna, sataksiran maneh, pikoerbaneun kasalahan; koedoe dibawa ka panghoeloe. 'Toeloej eta koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan di pajoeneun Pangeran; tangtoe mennang panghampoera, naon bae lampah kitoe noe koe manehanana dilampahkeun, anoe matak salah. *a* Jéh. 33: 14, 15. *b* p. 22: 14.
- 8 Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kieu pangandikana: 'Maneh koedoe marentah ka Haroen djeung ka anak-anakna lalaki, kieu nja pok: Ijeu teh papakon koerban doeroekan: ari koerban doeroekan teh koedoe aja dina paseuneuan dina loehoer altar sapeupeuting, tépi ka isoek; djadi seuneu altar teh koedoe sina majéng hoeroengna dina altar. 'Seug panghoeloe koedoe make badjoena lawon bodas, djeung ditjalana lawon bodas dina awakna, bari toeloej ngalaan léboe, oeroet koerban doeroekan, noe diléboer koe seuneu dina altar; sok diteundeun gigireun altar. 'Tidinja koedoe tjoetjoel papakeanana, bari seug make papakean sedjen; geus kitoe *a* ngaloewarkeun eta léboe ka loewareun pasanggrahan, ka énggon noe bérésih. 'Ari seuneuna dina altar koedoe sina majéng hoeroengna, hanteu meunang pareum; sarta saban-saban wantji isoek panghoeloe koedoe ngahoerengkeun deui soeloeh dina seuneu, bari natakeun koerban doeroekan dina loehoer eta, djeung koedoe dina loehoer eta ngadoeroek gadjih koerban panarima. 'Seuneu teh koedoe sina majéng hoeroengna dina altar teu pètót-pètót; hanteu meunang pareum. *a* p. 4: 12.
- 14 Sarta *a* ijeu teh papakon koerban kadaharan: ari eta teh koe anak Haroen koedoe dibatoerkeun ka pajoeneun Pa-
- 15 ngeran, ka hareupeun altar. 'Geus kitoe koedoe njokot eta sakeupenl, tipoeng lémés koerban kadaharan sawareh djeung minjakna sawareh, kalawan sakabeh doepa, noe dina loehoer koerban kadaharan, bari toeloej didoeroek dina altar; aambeuan matak sédép, *b* nja pangelanganana, baris ka Pangeran. 'Ari sakarina eta koerban keur hakaneun Haroen djeung anak-anakna lalaki; dihakanna di énggon soetji, hanteu diragian; nja dihakanna teh di boeroean himah
- 17 tépangan. 'Dibeuleumna *c* oelah make dihaseuman. Nja eta doeoemanana, koe kami dipaparinkeun ka darinja ti koerban seuneu anoe kami; soetji liwat leuwih eta teh, satjara koerban dosa djeung
- 18 tjara koerban kasalahan. 'Noe pingahakaneun eta, nja sakoer anak Haroen noe lalaki. Pikoekoeh langgèng ka maraneh toeroen-toemoeroen, bagian ti koerban seuneu kagoengan Pangeran. Saha-saha noe njabak ka noe kitoe, eta pisoetjieun. *a* 4 Moesa 15: 4. *b* p. 2: 2. *c* p. 2: 11.
- 19 Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kieu pangandikana: 'Ijeu teh pikoerbaneun Haroen djeung anak-anakna lalaki, anoe koedoe dibatoerkeun ka Pangeran, mangsa poéan diminjakanana: sapérpoeloeh epa tipoeng lémés, pikoerbaneun kadaharan, lampahkeuneun teu pètót-pètót; noe saparo wantji isoek,
- 21 noe saparo deui wantji sore. 'Didjieunna dina panggorengan, make minjak; nja disanggakeunana beunang meuleum; *a* dibatoerkeunana koerban kadaharan teh masing garing, sarta beunang njémpleskan, aambeuan matak sédép baris
- 22 ka Pangeran. 'Ari panghoeloe anoe diminjakan, noe ngaganti Haroen ti anakna, koedoe milampah pon kitoe keneh; pikoekoeh langgèng; koedoe didoeroek baris ka Pangeran, datang ka bérésihna.
- 23 'Sakabeh koerban kadaharan ti panghoeloe koedoe datang ka bejakna, hanteu meunang dihakan. *a* p. 2: 5, 6.
- 24 Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kieu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka Haroen djeung ka anak-anakna lalaki, kieu nja pok: Ijeu teh papakon koerban dosa. *a* Dina énggon paragi meuntjit koerban doeroekan, nja di dinja ge koedoe dipeuntjit koer-

ban dosa, di pajoeneun Pangeran; soetji
 26 liwat leuwih eta teh. 'Panghoeloe noe
 mètakeun koerban dosa teja ^b noe pi-
 ngahakaneun eta di énggon soetji; di-
 hakanna koedoe di boeroean himah tē-
 27 pangan. 'Saha-saha noe njabak ka la-
 oekna, eta pisoetjieun; djeung oepama
 aja papakean kakepretan gētihna, nja
 eta noe kakepretan teh koe maneh koe-
 doe diseuseuh di énggon noe soetji.
 28 'Djeung deui wadah sipat taneuh, anoe
 dipake ngoeloeb eta, koedoe dipenpeus-
 keun, sarta oepama dikoeloebna dina
 wadah sipat tambaga, koedoe dikosok
 29 djeung dikoembah koe tjai. 'Sakoer djal-
 ma lalaki di panghoeloe-panghoeloe ^c
 noe pingahakaneun eta; soetji liwat
 30 leuwih eta teh. 'Ngan ari sakoer koer-
 ban dosa, ^d noe gētihna diasoepekun
 kana himah tēpangan, baris njijeun ka-
 rapihan di djero kasoetjian, eta mah
 teu meunang dihakan; ^e koedoe didoe-
 roek koe seuneu. *a p. 1: 3. b. p. 10: 17, 18;*
Hos. 4: 8. c p. 7: 6. d p. 4: 15. e p. 4: 12. Ibr. 13: 11.

PASAL 7.

Sarta ijeu teh papakon koerban kasa-
 1 'Slahan; soetji liwat leuwih eta teh.
 2 'Dina énggon ^a paragi meuntjit koerban
 doeroekan, nja di dinja ge koedoe di-
 peuntjit koerban kasalahan, sarta gē-
 tihna koedoe dikepretkeun ka sakoeri-
 3 ling altar. 'Ari sakabeh gadjihna koe-
 doe dihatoerkeun, nja eta boentoetna,
 sarta gadjih anoe ngalipoetan peudjitna,
 4 'kitoe deui ^b noe doewa kaboeboewa-
 han, katoet gadjih anoe dina kaboe-
 boewahan, anoe aja dina bobokong,
 sarta djeung lamad anoe dina kalilipa;
 dilaanna sing sasēmēt kaboeboewahan.
 5 'Toeloej eta sakabehna koe panghoeloe
 koedoe didoeroek dina altar; koerban
 seuneu baris ka Pangeran, nja koerban
 6 kasalahan eta teh. 'Sakoer djalma la-
 laki di panghoeloe-panghoeloe ^c noe pi-
 ngahakaneun eta; dihakanna koedoe di-
 na énggon soetji; soetji liwat leuwih eta
 7 teh. 'Sakoemaha koerban dosa, ^d nja
 kitoe keneh koerban kasalahan, toenggal
 sapapakon; panghoeloe noe njijeun ka-
 rapihan koe lantaran eta, nja eta noe
 8 pibogaeun. 'Djeung deui panghoeloe noe
 ngahatoerkeun koerban doeroekan ti
 djalma, eta koelit koerban doeroekan

anoé dihatoerkeun teh, nja panghoeloe
 9 teja noe pibogaeun. 'Kitoe keneh saka-
 beh koerban kadaharan, sipat beubeu-
 leuman, djeung sakabeh sipat gogodo-
 gan, sarta sipat gogorengan, pikeun
 panghoeloe anoe ngahatoerkeun inja;
 10 nja eta noe pibogaeun. 'Ari sakabeh
 koerban kadaharan, noe ditjampoer
 minjak sarta noe toehoer, nja sakabeh
 anak Haroen lalaki noe pibogaeun, rata
 saorang-saorang. *a p. 1: 3. b p. 3: 4.*

c p. 6: 29. d p. 14: 13.

11 Sarta ijeu teh papakon koerban pa-
 narima, anoe dihatoerkeun ka Pange-
 12 ran. 'Oepama dihatoerkeunana asoep
 pamoedji, seg ^a koerban pamoedji teh
 dihatoerkeunana koedoe dibaréngan so-
 rabi teu ragian, ditjampoer minjak,
 djeung opak teu ragian, dioelasan mi-
 njak, sarta koeweh ditjampoer minjak,
 13 tipoeng lēmēs beunang meuleum. 'Djaba
 tina koeweh, pikoerbaneunana deui noe
 koedoe dihatoerkeun, roti make dihasem-
 man, ditambahkeun ka koerbanna pa-
 14 narima noe asoep pamoedji teja. 'Ari
 koeweh noe sasiki ti oenggal-oenggal
 koerban koedoe dihatoerkeun, djadi pi-
 hatoeraneun Pangeran; noe sadjaba ti
 eta pikeun panghoeloe, anoe ngepret-
 keun gētih koerban panarima; nja eta
 15 noe pibogaeun. 'Ari laeok koerban pa-
 narima noe asoep pamoedji teh, ^b koe-
 doe dihakan dina poēan dihatoerkeu-
 nana; oelah aja noe dikarikeun tēpi ka
 16 isoek. 'Tatapi oepama koerbanna ^c koer-
 ban panadaran atawa pangabakti ba-
 waning soeka, koedoe dihakan dina
 poēan dihatoerkeunana koerbanna, sar-
 ta noe kari koedoe dihakan isoekna.
 17 'Ari sesana laeok eta koerban dina poē
 noe katiloe koedoe didoeroek koe seu-
 18 neu. 'Oepama laeok koerbanna panari-
 ma dihakan dina poē noe katiloe mah,
 hanteu kamanah, moal koengsi diitoeng-
 keun ka noe ngahatoerkeun; lampah
 kitoe matak idjid. Saha-saha djalma
 noe ngahakan, nanggoeng kadorakaāna-
 19 na. 'Djeung deui laeok, anoe antēl kana
 naon-naon noe nadjis, teu meunang di-
 hakan; koedoe didoeroek koe seuneu.
 Ari moenggoeh laeok teja, saha-saha
 djalma noe bērših, meunang ngahakan
 20 eta laeok. 'Tatapi saha-saha djalma, noe
 ngahakan laeok koerban panarima, noe

kagoengan Pangeran, eukeur dirina kanadjisan muh, ^a nja eta djalma koedoe
 21 dibasmi, dileungitkeun ti bangsana. 'Sarta lamoen aja djalma antël kana naonnaon noe nadjis, kana kanadjisan manoesa, atawa ^a ka sato noe nadjis, atawa ka sipat nista noe nadjis, seg ngahakan laeok koerban panarima, noe kagoengan Pangeran, nja eta djalma koedoe dibasmi, dileungitkeun ti bangsana. *a p. 22: 29. b p. 19: 6. c p. 22: 18; 4 Moesa 15: 3; 29: 39. d 1 Moesa 17: 14. e p. 11: 8, 26, 39.*

22 Aja deui pangandika Pangeran ka
 23 Moesa, kieu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kieu nja pok: ^a Sagala gadjih sapi, domba djeung ëmbe teu meunang dihakan koe maraneh. 'Ari gadjih noe pae bangkar, djeung gadjih noe pae disasaak, meunang dipake kana sagala pagawean, tapi teu pisan meunang dihakan koe maraneh. 'Karana saha-saha noe ngahakan gadjih sato, bangsa noe sok dihatoerkeun, didijjeun koerban seuneu baris ka Pangeran, nja eta djalma noe ngahakan teh koedoe dibasmi, dileungitkeun ti bangsana. 'Djeung deui ^b sagala gëtih teu meunang dihakan koe maraneh di sakabeh ënggon maraneh tjitjing, boh
 25 manoe, boh tjetjoëan. 'Saha-saha djalma noe ngahakan gëtih, naon bae, nja eta djalma koedoe dibasmi, dileungitkeun ti bangsana. *a p. 3: 17. b p. 3: 17; 17: 10.*

26 Aja deui pangandika Pangeran ka
 27 Moesa, kieu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kieu nja pok: Saha-saha djalma noe ngahatoerkeun koerbanna panarima ka Pangeran, koedoe njanggakeun pikoerbaneunana ka Pangeran tina koerbanna panarima. 'Leungeunna sorangan noe koedoe njanggakeun pikoerbaneun seuneu kagoengan Pangeran; noe koedoe disanggakeun teh, nja eta gadjih reudjeung dada, soepaja dadana ^a diasongkeun ka pajoeneun Pangeran, djadi koerban asongan. 'Ari gadjihna koe panghoeloe koedoe didoeroek dina altar; dëmi dadana mah pikeun Haroen djeung pikeun anak-anakna lalaki. 'Djeung deui tètëpak ti katoehoe koe maraneh koedoe dibikeun, pihatoeraneun panghoeloe ti koerban maraneh panarima. 'Saha-saha anak Haroen, noe ngahatoerkeun gëtih koerban

panarima, sarta djeung gadjihna, nja eta noe pibogaean tètëpak ti katoehoe teja, djadi doeoemanana. 'Karana ^b ari dada koerban asongan djeung tètëpak koerban hatieran koe kami ditjandak ti oerang Israil, ti koerbanna panarima, sarta koe kami dipaparinkeun ka panghoeloe Haroen djeung ka anak-anakna lalaki, djadi pikoekoeh langgëng, ti oerang Israil. 'Kitoe bërkahna diminjakanana Haroen djeung diminjakanana anak-anakna lalaki, ti koerban seuneu kagoengan Pangeran, mangsa poëan dipiwarang ngadareuheus, soepaja djadi panghoeloe, ngabakti ka Pangeran; 'anoë koe Pangeran ditimbalkeun basa eta koe andjeunna diminjakan, koedoe dibikeun ka darinja koe oerang Israil. Pikoekoeh langgëng ka maraneh, toeroen-toeroen. *a 2 Moesa 29: 24. b 2 Moesa 29: 27.*

37 Tah, kitoe papakon koerban doeroekan, koerban kadaharan, koerban dosa, koerban kasalahan, koerban keupeulan
 38 sarta koerban panarima, 'anoë koe Pangeran ditimbalkeun ka Moesa, basa di goenoeng Sinai, basana miwarang oerang Israil ngahatoerkeun koerban koerbanna ka Pangeran, di tégat lëga Sinai.

PASAL 8.

Tidinja Pangeran ngandika ka Moesa,
 2 kieu pangandikana: 'Maneh ^a geura njokot Haroen djeung anak-anakna lalaki, kitoe deui eta papakean, djeung minjak lisah, djeung sapi ngora lalaki pikoerbaneun dosa, djeung domba lalaki noe doewa siki, sarta boboko noe
 3 dieusi anoë teu ragian teja, 'bari sakalian ngoempoelkeun sapadjëmoehan ka hareupeun lawang himah tępangan.
 4 'Prak Moesa ngalampahkeun sakoemaha timbalan Pangeran ka andjeunna teja; teu lila padjëmoehan teh gens koempoel ka hareupeun lawang himah
 5 tępangan. 'Pok Moesa ngalahir ka padjëmoehan teh: Ijeu teh përkara, noe koe Pangeran dipiwarang dilampahkeun. *a 2 Moesa 29.*

6 Tidinja Haroen djeung poetra-poetra na lalaki koe Moesa dideukeutkeun, seug
 7 pada dimandian koe tjai. 'Pek Haroen dianggoan djoebah sarta dibeulitan saboek; ^a seug dianggoan badjoë epod

- djeung ditêrapan epodna, bari dibeulitan beubeur epod, disaboekan koe eta.
- 8 'Toeloej ditêrapan oto, bari sakalian kana oto ngasoepkeun eta Oerim djeung
- 9 Toemin teja. 'Tidinja mastakana diteundeunan dastar, sarta kana dastar, ti hareupna, nêrapkeun eta djamang émas, ^b nja eta makoeta soetji; sakoe-maha timbalan Pangeran ka Moesa teja.
- a 2 Moesa 28:4. b 2 Moesa 29:6.
- 10 Geus kitoe Moesa njandak ^a eta minjak lisah, bari toeloej ngaminjakan balandongan djeung saeusi-eusina, disaroetjikeun. 'Seug dianggo ngepret kana altar, meunang toedjoeu kali, diminjakan altar teh djeung sakabeh parabolna, kitoe deui ngaminjakan eta paso djeung
- 12 soekoen, disaroetjikeun. 'Toeloej ngoetjoerkeun minjak lisah teh saeutik ^b ka mastaka Haroen, dilisahan Haroen teh,
- 13 disoetjikeun. 'Tidinja poetra Haroen noe lalaki koe Moesa dideukeutkeun, seug pada dianggoan djoebah sarta dibeulitan saboe, bari dikêrêpoesan; sakoe-maha timbalan Pangeran ka Moesa teja.
- a 2 Moesa 30:25; Ibr. 9:21. b 2 Moesa 29:7.
- 14 Geus kitoe Moesa ngadeukeutkeun ^a eta sapi ngora pikoerbaneun dosa teja; prak Haroen djeung poetrana lalaki pada noempangkeun pananganana kana
- 15 hoeloe eta sapi pikoerbaneun dosa. 'Pek dipeuntjit. Seug Moesa njandak gêtihna, bari toeloej ditêrapkeun ^b kana tatan-doekan altar sakoeriling, koe tjoeroekna, djadi mêrêsihan altar; ari gêtih noe loba mah koe andjeunna dikoetjoerkeun kana dasar altar; djadi altar teh disoetjikeun, dipangdamêlkeun karapihan.
- 16 'Tidinja njandak sakabeh gadjih, anoe dina peudjit, kitoe deui lamad kalilipa, sarta noe doewa kaboeboewahan, katoet gadjihna, seug koe Moesa didoe-
- 17 roek dina altar. 'Dêmi sapina, nja eta koelitna, laoekeu djeung taina, ^c koe andjeunna didoeroek koe seuneu di loewareun pasanggrahan; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja.
- a 2 Moesa 29:10. b p. 16:18. c 2 Moesa 29:14.
- 18 Geus kitoe Moesa ngadeukeutkeun eta domba lalaki pikoerbaneun doeroekan teja; prak Haroen djeung poetrana lalaki pada noempangkeun pananganana
- 19 kana hoeloe eta domba. 'Pek dipeuntjit. Seug Moesa ngepretkeun gêtihna
- 20 ka sakoeriling altar. 'Toeloej domba teh koe andjeunna dipotong-potong, noeroetkeun potonganana; ari hoeloen, djeung potonganana, sarta gadjihna, koe
- 21 Moesa didoeroek. 'Dêmi eusi-beuteungna djeung soekoena dikoembah heula koe tjai; ^a pek sadomba kabeh koe Moesa didoeroek dina altar; koerban doeroekan eta teh; aambeuan matak sêdêp; koerban seuneu eta teh bade ka Pangeran; sakôemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja.
- a 2 Moesa 29:18.
- 22 Geus kitoe Moesa ngadeukeutkeun ^a domba lalaki noe hidji deui, domba koerban keupeulan teja; prak Haroen djeung poetrana lalaki pada noempangkeun pananganana kana hoeloe eta domba. 'Pek dipeuntjit. Toeloej Moesa njandak gêtihna saeutik, ditêrapkeun kana gagaber tjêpil Haroen ti katoehoe, kitoe deui ka indoeng pananganana ti katoehoe sarta ka indoeng dampalna ti katoehoe.
- 24 'Tidinja poetra Haroen lalaki koe Moesa dideukeutkeun, seug nêrapkeun eta gêtih saeutik kana gagaber tjêpilna ti katoehoe, kitoe deui ka indoeng pananganana ti katoehoe sarta ka indoeng dampalna ti katoehoe. Toeloej gêtihna noe loba koe Moesa dikepretkeun ka
- 25 sakoeriling altar. 'Tidinja njandak gadjihna, djeung boentoetna, sakabeh gadjih anoe dina peudjit, kitoe deui lamad kalilipa, sarta noe doewa kaboeboewahan, katoet gadjihna, reudjeung têtêpak
- 26 katoehoe. 'Sarta ^b tina boboko anoe teu ragian, noe di pajoeneun Pangeran teja, njandak koeweh teu ragian sasiki, djeung sorabi roti minjakan sasiki, sarta opak sasiki, seug koe andjeunna diteundeun dina loehoer eta gadjih sarta dina
- 27 loehoer têtêpak katoehoe teja. 'Sok eta sakabehna koe andjeunna diselehkeun ^c ka panangan Haroen djeung ka panangan poetra-poetrana lalaki, heug diasongkeun ka pajoeneun Pangeran, djadi
- 28 koerban asongan. 'Geus kitoe koe Moesa ditjandak deui ti pananganana, bari seug didoeroek dina altar, dina loehoer koerban doeroekan teja; koerban keupeulan eta teh, aambeuan matak sêdêp; koerban seuneu eta teh bade ka Pangeran.
- 29 'Toeloej Moesa njandak dadana, heug diasongkeun ka pajoeneun Pangeran, djadi koerban asongan; ^d nja eta doeoeman

Moesa ti domba koerban keupeulan; sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja.

a 2 Moesa 29:19. *b* 2 Moesa 29:2, 3.

c 2 Moesa 29:24. *d* 2 Moesa 29:26.

30 Tidinja Moesa njandak saeutik minjak lisah djeung saeutik gëtih anoe dina altar, pek dikepretkeun ka Haroen djeung ka panganggona, kitoe keneh ka poetra-poetrana lalaki sarta ka panganggo poetrana; djadi disoetjikeun diri Haroen djeung panganggona, kitoe keneh poetrana djeung panganggo poetrana.

31 Geus kitoe Moesa ngadawoeh ka Haroen djeung ka poetra-poetrana lalaki: Eta laeok geura koeloeb di hareupeun lawang himah tēpangan, seg koedoe dihakan koe maraneh di dinja, reudjeung roti anoe dina boboko koerban keupeulan; sakoemaha timbalan kami noe kijeu teja: "Nja eta koedoe dihakan koe Haroen djeung koe anak-anakna lalaki.

32 'Ari sesa laeok djeung sesa roti koe maraneh koedoe didoeroek koe seuneu.

33 'Djeung deui maraneh teu meunang bidjil ti lawang himah tēpangan, toedjoeh poë lilana, tēpi ka geus djédjég poëna maraneh dikeupeulan; ^a karana toedjoeh poë lilana maraneh bakal dikeupeulan.

34 'Ari timbalan Pangeran, koedoe ngalampahkeun sakoemaha noe dilampahkeun dina poë ajeuna, baris njijeun karapihan

35 hal maraneh. 'Sarta maraneh koedoe tjtjing di hareupeun lawang himah tēpangan beurang-peuting, toedjoeh poë lilana, ^c ngadjaga kana djagaân Pangeran, soepaja maraneh oelah paeh; karana nja kitoe timbalanana ka kaoela.

36 'Prak Haroen djeung poetra-poetrana ngalampahkeun eta sakabeh përkara, noe ditimbalkeun koe Pangeran koe lantaran Moesa teja.

a 2 Moesa 29:32. *b* 2 Moesa 29:35.

c 1 Moesa 26:5.

PASAL 9.

Dëmi geus kitoe, ^a dina poë noe kadalapan Moesa njaoer Haroen, djeung poetra-poetrana lalaki, sarta para kolot Israil. 'Seug ngadawoeh ka Haroen: Geura njandak keur diri adjëngan hidji anak sapi lalaki, baris koerban dosa, djeung hidji domba lalaki, baris koerban doeroekan, noe pada taja tja-tjadna; toeloej hatoerkeun ka pajoe-
neun Pangeran. 'Sarta koedoe marentah

ka oerang Israil, kijeu nja parentah: Geura njarokot hidji ëmbe badot, baris koerban dosa; hidji anak sapi djeung hidji anak domba, noe pada oemoer sataoen, sarta taja tja-tjadna, baris koerban doeroekan; 'hidji sapi lalaki djeung hidji domba lalaki, baris koerban panarima, pikeun koerbankeuneun ka pajoe-neun Pangeran; kitoe deui pikoerbaneun kadaharan, ditjampoer minjak; karana poë ijeu Pangeran kërsa nembongan ka maraneh.

a p. 8:33.

5 Seug pada njanggakeun anoe didawoehkeun koe Moesa ka hareupeun lawang himah tēpangan, sarta sapadjëmoelian ngadareuheusan, pada djonghok

6 ka pajoe-neun Pangeran. 'Pok Moesa ngalahir: Nja ijeu përkara, noe koe Pangeran dipiwarang dilampahkeun koe maraneh; mangke nembongan ka maraneh kamoeljaân Pangeran. 'Ngada-

woeh Moesa ka Haroen: Geura ngadeukeutan kana altar, pek pëtakeun koerban dosa ti adjëngan djeung koerban doeroekan ti adjëngan; ^a koedoe midamël karapihan tina sabab adjëngan djeung tina sabab djalma loba; sarta koedoe mëtakeun koerban djalma loba, midamël karapihan tina sabab eta; sakoemaha timbalan Pangeran.

a p. 16:6;

Ibr. 7:27.

8 Sër Haroen ngadeukeutan kana altar; pek meuntjit eta anak sapi pikoerbaneun dosa, noe keur pimangpaâteun

9 andjeunna. 'Ari poetra Haroen lalaki ngahatoerkeun gëtihna ka andjeunna; seug Haroen ngantjëlomkeun tjeroekna kana eta gëtih, bari toeloej ditërapkeun kana tatandoekan altar; dëmi gëtih noe

loba mah dikoetjoerkeun kana dasar altar. 'Ari gadjih eta koerban dosa, djeung kaboeboewahan, sarta lamad tina kalipa, koe andjeunna didoeroek dina altar; sakoemaha timbalan Pangeran ka

10 Moesa teja. 'Dëmi laeokna djeung koelitna ^a koe andjeunna didoeroek koe seuneu di loewareun pasanggrahan.

11 Moesa teja. 'Dëmi laeokna djeung koelitna ^a koe andjeunna didoeroek koe seuneu di loewareun pasanggrahan.

a p. 4:11.

12 Geus kitoe Haroen meuntjit eta pikoerbaneun doeroekan; ari poetra Haroen lalaki njanggakeun gëtihna ka andjeunna; pek koe Haroen dikepret-

13 keun ka sakoeriling altar. 'Toeloej njanggakeun ka andjeunna eta koerban doe-

roekan, noeroetkeun potonganana, sarta djeung hoeloenan; seug koe andjeunna di-
 14 doeroek dina altar. 'Ari eusi-beuteungna djeung soekoenan * koe andjeunna di-koembah heula, toeloej didoeroek dina loehoer koerban doeroekan, dina altar.

a p. 8: 21.

15 Geus kitoe Haroen ngadeukeutkeun koerban djalma loba; top njandak eta badot pikoerbaneun dosa, noe keur pimangpaateun djalma loba teja; pek dipuntjit, dianggo koerban dosa, pētana
 16 tjara noe tadi. 'Tidinja ngadeukeutkeun eta pikoerbaneun doeroekan; dipētakenana noeroetkeun hoekoemna. 'Toeloej ngadeukeutkeun eta pikoerbaneun kadaharan; top njandak bahanna sakeupul, seug didoeroek dina altar, * kadjaba
 17 ti koerban doeroekan wantji isoek. 'Tidinja meuntjit eta sapi djeung eta domba, pikoerbaneun panarima, noe keur pimangpaateun djalma loba teja; ari poetra Haroen lalaki njanggakeun gētihna ka andjeunna; seug koe Haroen dikepretkeun ka sakoeriling altar. 'Djeung njanggakeun gadjih eta sapi sarta gadjih eta domba, boentoetna djeung noe ngalipoetan peudjit, kitoe deui kaboeboe-
 18 wahan sarta lamad kalilipa. 'Sok eta sagala gadjih diteundenn dina loehoer dada-dada; pek gadjih teh koe Haroen didoeroek dina altar. 'Ari * dada-dada reudjeung tētēpak katoehoe koe Haroen diasongkeun ka pajoeneun Pangeran, djadi koerban asongan; sakoemaha dawoehan Moesa teja. a 2 Moesa 29: 39.

b p. 7: 32.

22 Geus kitoe Haroen ngadjoengdjoengkeun pananganana ka djalma noe loba, * sarta ngaberkahan ka darinja; toeloej loengsoer, mantas mētakeun koerban dosa, koerban doeroekan djeung koerban panarima. 'Tidinja Moesa djeung Haroen lēbēt ka djero himah tēpangan; ana ka laloewar deui, seug pada ngaberkahan ka djalma noe loba. Beh kamoeljaan Pangeran nembongan ka sakabeh
 23 djalma-djalma; 'sarta * aja seuneu bidjil ti pajoeneun Pangeran, ngalēboer eta koerban doeroekan sarta sagala gadjih, anoe dina altar teja. Ana katendjo koe eta sakabeh djalma, ejar sarēnggak, bari toeloej broek njaroeeh. a 4 Moesa 6: 22.

b 1 Radja 18: 38; 2 Bab. 7: 1.

PASAL 10.

1 Hidji waktōe poetra Haroen, nja eta Nadab djeung Abihoe, pada njo-
 2 kot paroekoejan, hidji sewang, diseuneuan, sarta seuneu teh diteundennan seuseungitan, toeloej ngahatoerkeun ka pajoeneun Pangeran * eta seuneu sedjen, noe lain ditimbalkeun koe Pangeran ka darinja. 'Seug aja seuneu bidjil ti pajoeneun Pangeran, * ngalēboer ka eta doewaān; * hos parah di
 3 pajoeneun Pangeran. 'Ngalahir Moesa ka Haroen: * Nja eta noe diandikakeun koe Pangeran, anoe kijeu pangandikana teja: Kami kērsa disoetjikoeun koe sakoer noe sok marēk ka kami, sarta kami kērsa dimoeljakeun di harenpeun sakabeh djalma. * Dēmi Haroen repeh bae.
 4 'Tidinja Moesa njaoer * Misael djeung Elsapan, doewanana poetra Oesiēl, anoe paman Haroen, sarta dilahiran kijeu: Maraneh geura njampeurkeun; ijeu garotong doeloer maraneh ti hareupeun kasoetjiaan ka loewareun pasanggrahan!
 5 'Seug njalampeurkeun, * toeloej digarotong, masih keneh marake djoebahna; dibawana ka loewareun pasanggrahan;
 6 sakoemaha lahiran Moesa teja. 'Tidinja Moesa ngadawoeh ka Haroen, sarta ka poetra Haroen lalaki, Elasar djeung Itamar teja: Adjēngan * poma oelah moeroetjoel sirah, sarta oelah njosoēk panganggo adjēngan, soepaja adjēngan oelah paeh, sarta ijeu sapadjēmoehan oelah datang ka dibēndon; ari doeloer-doeloer adjēngan, sakabeh anak-intjoe Israil, nja eta noe koedoe njeungtjeurikan ijeu kaheroean, anoe koe Pangeran didamēl.
 7 'Djeung deui adjēngan oelah ka loewar ti lawang himah tēpangan, soepaja oelah paeh; karana adjēngan dītērapan minjak lisah ti Pangeran. Seug pada ngalampahkeun sapilahir Moesa.

a 2 Moesa 30: 9. b 4 Moesa 16: 35. c 4 Moesa 3: 4; 26: 61. d 2 Moesa 19: 22. e Djab. 39: 10. f 2 Moesa 6: 22. g Lal. 5: 6, 10. h p. 21: 10.

8 Geus kitoe Pangeran ngandika ka Haroen, kijeu pangandikana: 'Maneh djeung anak maneh, satijap-tijap dek asoep ka himah tēpangan, papatjoewan nginoem anggoer atawa arak, soepaja maraneh oelah paeh; pikoekoeh langgēng ka maraneh, toeroen-toemoeroen; 'djeung * soe-

paja maraneh ngabinakeun anoe soetji reudjeung noe nista, kitoe deui anoe
 11 nadjis reudjeung noe bërèsih; 'sarta^b soepaja maraneh ka anak-intjoe Israil ngawoeroekkeun eta saniskara pikoe-
 koeh, anoe koe Pangeran diandikakeun ka darinja koe lantaran Moesa. *a* Jêh. 44: 23.

b 5 Moesa 17: 11, 12.

12 Djeung deui Moesa ngalahir ka Haroen, sarta ka Elasar djeung Itamar, poetra Haroen anoe kari teja: Adjéngan koedoe njarandak koerban kadaharan, sesa koerban seuneu kagoengan Pangeran; eta koedoe didahar koe aradjéngan di gigireun altar, hanteu make diragian; 13 karana soetji liwat leuwih eta teh. 'Poma koedoe didahar di énggon soetji, sabab pikoekeoh ka adjéngan sarta pikoe-
 koeh ka poetra adjéngan lalaki, kabagian koerban seuneu kagoengan Pangeran; 'a karana nja kitoe timbalanana ka kaoela.
 14 'Aridada koerban asongandjeung tètèpak koerban hatoeran koe adjéngan koedoe didalahar di énggon bërèsih, nja koe adjéngan sarta koe poetra adjéngan awewelalaki sasaréngan; karana pikoekeoh ka adjéngan sarta pikoekeoh ka poetra adjéngan lalaki, dipaparin bagian koerban panarima ti anak-intjoe Israil. 'Tètèpak koerban hatoeran djeung dada koerban asongan koedoe disanggakeun baréng djeung gadjih koerban seuneu; koedoe diasongkeun ka pajoeneun Pangeran, djadi koerban asongan. Hal kitoe teh pikoekeoh langgeng ka adjéngan sarta ka poetra adjéngan lalaki; sakoemaha timbalan Pangeran.

a p. 2: 3, 10; 6: 16.

16 Djeung deui Moesa gëmèt nejangn émbe koerban dosa; sihareng, geus didoeroek; noe matak Moesa bëndoe ka Elasar djeung ka Itamar, poetra Haroen anoe kari teja; ari lahiranana: 'Koe naon eta koerban dosa koe sarampejan teu didallar di énggon soetji? Karana eta teh soetji liwat leuwih, sarta koe Pangeran dipaparinkeun ka sarampejan, soepaja narangoeng kadorakaän pakoempoelan, sangkan pakoempoelan teh koe sarampejan dipangnjijeunkeun karapihan di pajoeneun Pangeran. 'Mapan gëtihna hanteu diasoepeun ka djëro kasoetjian; bënërna koe sarampejan didahar di kasoetjian, 'a sakoemaha noe 18 dititah koe kaoela teja. 'Ari saor Ha-

roen ka Moesa: Noen, eta teh poë ijen énggeus ngahatoerkeun koerbanna dosa sarawoeh koerbanna doeroekan ka pajoeneun Pangeran; saréng kaoela teh kataradjang anoe kitoe pëtana; saoe-
 pama poë ijeu kaoela nêda koerban dosa, koemaha pisaëeun pajoeneun Pangeran?
 20 'Ana Moesa geus ngadangoe noe kitoe, pangraosna hade.

a p. 6: 25.

PASAL 11.

Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa djeung ka Haroen, kijeu pangandikana ka darinja: 'Maraneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kijeu nja pok: 'Ijeu teh sato, anoe meunang dihakan koe maraneh, bangsa sakabeh sasatoan noe di boemi. 'Sagala sato, anoe beulah tjekerna, sarta tjekerna midoewa, djeung ngagajëm, nja eta noe meunang dihakan koe maraneh. 'Ngan ijeu noe teu meunang dihakan koe maraneh bangsa noe ngagajëm sarta bangsa noe beulah tjekerna teh: onta, sabab eta teh ënja ngagajëm, tapi teu beulah tjekerna; nadjis eta teh ka maraneh. 'Reudjeung marmot, sabab eta teh ënja ngagajëm, tapi teu beulah tjekerna; nadjis eta teh ka maraneh. 'Reudjeung këlëntji, sabab eta teh ënja ngagajëm, tapi teu beulah tjekerna; nadjis eta teh ka maraneh. 'Kitoe deui bagong, sabab eta teh ënja beulah tjekerna, sarta tjekerna midoewa, tapi teu ngagajëm; nadjis eta teh ka maraneh. 'Dagingna teu meunang dihakan koe maraneh, sarta bangkena koe maraneh teu meunang ditjabak; nadjis eta teh ka maraneh. *a* 5 Moesa 14: 4; Lal. 10: 14; 1 Tim. 4: 4.

9 Ijeu teh anoe meunang dihakan koe maraneh, bangsa sakabeh anoe di djëro tjai: sagala noe tjetjepetan djeung sisitan di djëro tjai, dina laoet-laoet sarta dina waloengan-waloengan, nja eta meunang dihakan koe maraneh. 'Ari sakoer noe teu tjetjepetan teu sisitan dina laoet-laoet djeung dina waloengan-waloengan, bangsa noe tinglalenghoj di djëro tjai, bangsa sakabeh noe njawaän hiroep, anoe di djëro tjai, nista eta teh ka maraneh. 'Estoe djaradi nista ka maraneh; dagingna teu meunang dihakan koe maraneh, djeung bangkena koedoe dipikanista koe maraneh. 'Sagala noe teu

tjetjepetan sisitan di djero tjai, nista eta teh ka maraneh.

- 13 'Sarta ijeu noe koe maraneh koedoe dipikanista bangsa manoe; teu meunang dihakan koe maraneh; nista eta teh: galoedra, radja-wali djeung galoe-
14 dra laoe; 'alap-alap djeung heulang,
15 sapapadana; 'sagala gagak, sapapadana;
16 'manoe naam, koetoe-koetoe, kaak
17 djeung dadali, sapapadana; 'boeweuk,
18 tjakakak djeung djoelang; 'sowang, ko-
19 kondangan djeung heulang roejeok; 'ban-
20 ngo, koentoel, sapapadana; kerak djeung
21 kalong. 'Sagala noe ngarajap, bangsa
22 noe hibér, anoe soekoe opat, nista eta
23 teh ka maraneh. 'Ngan ijeu noe koe ma-
24 raneh meunang dihakan, bangsa saka-
25 beh noe ngarajap, anoe bisa hibér sarta
26 soekoe opat teh, nja noe pingpingan di
27 loehoer soekoena, baris ngatjlok di boe-
28 mi. 'Bangsa eta, nja ijeu noe meunang
29 dihakan koe maraneh: ^a siment, sapapa-
30 dana; nja eta djongrang, sapapadana,
31 djeung hiris, sapapadana, sarta balado,
32 sapapadana. 'Sakoer noe ngarajap, bang-
33 sa noe hibér, anoe soekoe opat, djaba ti
34 noe tadi, nista eta teh ka maraneh.
35 'Nja eta kabeh matak maraneh kanadji-
36 san; ^b saha-saha noe antél ka bangkena,
37 kanadjisan tépi ka boerit. 'Djeung saha-
38 saha noe mawa bangkena, koedoe njeu-
39 seuh papakeanana, sarta kanadjisan tépi
40 ka boerit.

^a Mat. 3:4. ^b p. 5:2.

- 26 Ari sakabeh sato, anoe beulah tje-
kerna, tapi tjekerna teu midoewa, sarta
teu ngagajém, naradjis eta teh ka ma-
raneh; saha-saha noe antél ka noe ki-
27 toe, kanadjisan. 'Kitoe deui sagala noe
28 leumpang koe koekoe, di sakabeh sato
29 anoe soekoe opat, naradjis eta teh ka
30 maraneh; saha-saha noe antél ka bang-
31 kena, kanadjisan tépi ka boerit. 'Djeung
32 noe mawa bangkena, koedoe njeuseuh
33 papakeanana, sarta kanadjisan tépi ka
34 boerit; naradjis eta teh ka maraneh.
35 Ari bangsa noe ngarajap, anoe tingka-
36 rajap di boemi, nja ijeu noe nadjis ka
37 maraneh: ganggarangan, djeung beurit,
38 sarta boehaja, sapapadana; 'toke, baja-
39 wak, tjaktjak, kadal djeung londok. 'Nja
40 eta noe naradjis ka maraneh di sakabeh
41 noe ngarajap; saha-saha noe antél ka
42 noe kitoe sanggeus paeh, kanadjisan tépi
43 ka boerit. 'Sarta naon-naon noe kating-

- gang koe noe kitoe sanggeus paeh, ka-
nadjisan; sagala parabot kai, atawa pa-
pakean, atawa koelit, atawa karoeng,
sakabeh parabot noe dipake njijeun pa-
gawean naon-naon, koedoe diaboeskun
kana tjai, sarta kanadjisan tépi ka boe-
33 rit, kakara bérésih. 'Djeung sakabeh wa-
dah sipat taneuh, noe katinggang koe
noe kitoe ka djérona, naon bae eusina,
kanadjisan, sarta wadabna koedoe di-
34 peupeuskeun. 'Sagala kahakanan, anoe
35 baris dihakan, anoe kadatangan tjai eta,
kanadjisan; kitoe deui sagala inoeman,
36 anoe baris diinoem, anoe dina wadab
37 kitoe, kanadjisan. 'Sarta naon-naon noe
38 katinggang koe bangkena, kanadjisan;
39 pameuleuman djeung hawoe koedoe di-
40 peupeuskeun; naradjis eta teh, estoe dja-
41 radi nadjis ka maraneh. 'Ngan ari tji-
42 njoesoe djeung soemoer, pakoempoelan
43 tjai mah, bérésih bae. Ari saha-saha
44 noe antél ka bangkena, kanadjisan. 'Sar-
45 ta lamoen bangkena ninggang kana bi-
46 bit, naon bae, anoe baris disébarkeun,
47 bérésih bae. 'Tapi lamoen aja bibit di-
48 tjaian, seg katinggang koe bangkena,
49 nadjis eta teh ka maraneh. 'Sarta la-
50 moen aja noe paeh bangsa sasatoan,
51 anoe baris hakaneun maraneh, saha-
52 saha noe antél ka bangkena, kanadji-
53 san tépi ka boerit. 'Djeung ^a saha-saha
54 noe ngahakan bangkena, koedoe njeu-
55 seuh papakeanana, sarta kanadjisan tépi
56 ka boerit; djeung noe mawa bangkena,
57 koedoe njeuseuh papakeanana, sarta ka-
58 nadjisan tépi ka boerit.

^a p. 17:15;
5 Moesa 14:21.

- 41 Ari sakoer noe ngarajap, anoe ting-
karajap di boemi, nista eta teh, teu
42 meunang dihakan. 'Sakoer noe leum-
43 pang koe beuteung, djeung sakoer noe
44 soekoe opat, atawa sakoer noe reja soe-
45 koena, sakabeh bae noe ngarajap, anoe
46 tingkarajap di boemi, teu meunang di-
47 hakan koe maraneh; karana nista eta
48 teh. 'Poma oelah nganistakeun njawa
49 maraneh koe lantaran sakoer noe nga-
50 rajap, anoe tingkarajap, sarta oelah nga-
51 nadjiskeun diri koe lantaran eta, noe
52 matak maraneh kanadjisan koe lanta-
53 ran eta. 'Karana kami teh Pangeran,
54 Allah maraneh: mana maraneh koedoe
55 njoetjikeun diri, sangkan maraneh djadi
56 soetji; karana kami teh soetji: mana

maraneh papatjoewan nganadjiskeun njawa maraneh koe lantaran sakoer noe ngarajap, anoe koemëlip di boemi. 'Karana kami teh Pangeran, anoe nginditkeun maraneh ti tanah Mësir, kërsa dja-di Allah maraneh; ^a mana maraneh koe-doe soetji, karana kami teh soetji.

^a p. 19: 2; 20: 7, 26.

⁴⁶ Tah, kitoe papakon hal sasatoan, djeung manoeck, djeung sakoer noe njawaan hiroep, anoe koemëlip di djëro tjai, sarta sakoer noe njawaan, anoe ⁴⁷ tingkarajap di boemi; 'soepaja maraneh ngabinakeun anoe nadjis djeung noe bë-rësih, sarta ngabinakeun sato noe meunang dibakan djeung sato noe teu meunang dibakan.

PASAL 12.

² Aja deui pangandika Pangeran ka Moe-sa, kijeu pangandikana: 'Maneh koe-doe mitjatoer ka oerang Israil, kijeu nja pok: Lamoen aja awewe noe ngadjoeroe, sarta anakna lalaki, nja eta awewe kanadjisan toedjoech poë lilana; ^a kanadjisanana noeroetkeun poë awewe ³ kotor palangan. 'Ari dina poë noe kadalaman ^b orok teh koedoe disoenatan ⁴ nja daging kakoeloepanana. 'Tidinja awewe teh tiloe poeloeh tiloe poë deui koedoe tjitjing dina gëtih pangabërësihanana; teu meunang njabak naon-naon noe soetji, sarta teu meunang asoep ka kasoetjian, tèpi ka geus djëdjëg poëna ⁵ ngabërësihan. 'Dëmi oepama anakna awewe, seg kanadjisan doewa minggoe, noeroetkeun kakotoranana. Tidinja awe-we teh gënëp poeloeh gënëp poë deui koedoe tjitjing dina gëtih pangabërësihanana. 'Sarta ^c di mana geus djëdjëg poëna ngabërësihan sabab anak lalaki atawa sabab anak awewe, seg awewe teh koedoe mawa hidji anak domba oemoer sataoen, pikoerbaneun doeroekan, djeung hidji anak djapati atawa hidji tikoekoer, pikoerbaneun dosa, ka hareupeun lawang himah tępangan, ka ⁷ panghoeloe. 'Pek eta koe panghoeloe koedoe dihatoerkeun ka pajoeneun Pangeran, dipangunjjeunkeun karapihan; seug awewe teh bërësih tina ka-loe-warna gëtih. Tah, kitoe papakon hal noe ngadjoeroe anak lalaki atawa anak ⁸ awewe. 'Djeung oepama teu kapanggih

koe leungeunna noe pimahieun ka anak domba sasiki, ^d heg koedoe njokot tikoekoer doewa atawa anak djapati doewa, noe hidji pikoerbaneun doeroekan, noe hidji deui pikoerbaneun dosa. Toeloej koe panghoeloe eta koedoe dipangunjjeunkeun karapihan; seug bërësih.

^a p. 15: 19. ^b 1 Moesa 17: 10. ^c Leek. 2: 22.

^d p. 5: 7; 14: 21; Leek. 2: 24.

PASAL 13.

Aja deui pangandika Pangeran ka Moe-sa djeung ka Haroen, kijeu pangandikana: 'Lamoen aja djalma, dina koelit awakna aja bareuh, atawa radang, atawa tjolat, anoe siga pialamateun kasakit lepra dina koelit awakna, nja eta ^a koedoe didatangkeun ka panghoeloe Haroen atawa ka salah-sahidji anakna, ³ noe djadi panghoeloe. 'Toeloej panghoeloe koedoe ngilikan eta kasakit noe dina koelit awak. Oepama boeloe dina ënggon kasakit teh salin roepa, djadi bodas, sarta katendjona kasakit teh ^b djëro ti batan koelit awakna, kasakit lepra eta teh; ana geus katendjo koe panghoeloe, koedoe disëboetkeun kanadjisan. 'Sarta oepama tjolat dina koelit awakna bodas, tapi katendjona teu djëro ti batan koelit, djeung boeloena teu salin roepa, teu bodas, seug noe boga kasakit teh koe panghoeloe koedoe ditoe- ⁵ toep toedjoech poë lilana. 'Toeloej koe panghoeloe koedoe diilikan deui dina poë noe katoedjoech. Oepama kapanggih, kasakitna sapanendjo panghoeloe tëtëp bae, teu njalijara kasakit teh dina koelit, seug koe panghoeloe koedoe dipindo ditoe- ⁶ toep deui toedjoech poë. 'Geus kitoe koe panghoeloe koedoe diilikan deui dina poë noe katoedjoech, kadoewa-kalina. Oepama kasakitna kapanggih ngalutikan, teu koengsi njalijara kasakit teh dina koelit, seug eta djalma koe panghoeloe koedoe disëboetkeun bërësih; radang bae eta teh; ngan eta koedoe njeuseuh papakeanana, djadi dirina bërësih. ⁷ 'Sabalikna, oepama radangna njalijara dina koelit mah sanggeusna nembongkeun maneh ka panghoeloe soepaja disëboet bërësih, seug koedoe nembongkeun maneh deui ka panghoeloe kadoewa-kalina. 'Ana diilikan koe panghoeloe, ⁸ kapanggih radangna njalijara dina koelit,

seug koe panghoeloe koedoe disëboet-
keun kanadjisan; lepra eta teh.

a 5 Moesa 24:8. b p. 14:37.

- 9 Lamoen aja djalma noe kasakit lepra, nja eta koedoe didatangkeun ka panghoeloe. 'Ana diilikan koe panghoeloe, kapanggih aja bareuh bodas dina koelit, noe matak boeloena salin roepa, djadi bodas, sarta aja daging hiroep di noe bareuh teh: 'nja eta lepra heubeul dina koelit awakna, sarta koe panghoeloe koedoe disëboetkeun kanadjisan; montong ditoetoep, karana tetela
- 12 kanadjisan eta teh. 'Sarta oepama lepra teh djadi dina koelit, wani noe boga kasakit kalipoetan lepra saloewar koelit, ti sëmët hoeloe tēpi kana soekoena, sa-
- 13 panendjo panon panghoeloe; 'ana diilikan koe panghoeloe, kapanggih kalipoetan koe lepra saloewar awakna, seug noe boga kasakit teh koedoe disëboetkeun bërësih; kabehna geus salin roepa, djadi
- 14 bodas; bërësih eta teh. 'Sabalikna, samangsa katendjo aja daging hiroep mah, djadi kanadjisan. 'Ana koe panghoeloe geus katendjo daging hiroep teh, seug eta djalma koedoe disëboetkeun kanadjisan; nja eta daging hiroep teja noe
- 16 nadjis; lepra eta teh. 'Atawa lamoen hade deui daging hiroep teh, sarta salin roepa, djadi bodas, koedoe datang ka panghoeloe. 'Toeloej koe panghoeloe koedoe diilikan; ana kapanggih, kasakit teh salin roepa, djadi bodas, noe boga kasakit koe panghoeloe koedoe disëboetkeun bërësih; estoe bërësih eta teh.
- 18 Djeung lamoen awak dina koelitna
- 19 aja bisoel, toeloej tjageur deui; 'geus kitoe dina oeroet bisoel djadi bareuh bodas atawa tjolat bodas sëmoe beureum, nja eta koedoe diilikan koe panghoeloe. 'Ana diilikan koe panghoeloe, beh katendjona handap ti batan koelit, djeung boeloena salin roepa, djadi bodas, seug koe panghoeloe koedoe disëboetkeun kanadjisan; kasakit lepra eta
- 21 teh, djadina dina oeroet bisoel. 'Sabalikna, ana diilikan koe panghoeloe, kapanggih taja boeloan bodas, djeung teu handap ti batan koelit mah, malah ngaleutikan; seug eta djalma koe panghoeloe koedoe ditoetoep toedjoeh poë
- 22 lilana. 'Sarta oepama njalijara dina koelit, seug eta djalma koe panghoeloe koe-

doe disëboetkeun kanadjisan; kasakit eta teh. 'Sabalikna, oepama tjolat teh tètēp bae dina përnahna, hanteu njalijara mah, tjeda bisoel eta teh; seug koe panghoeloe koedoe disëboetkeun bërësih.

- 24 Atawa lamoen awak dina koelitna aja noe toetoeng koe seuneu, geus kitoe tapak toetoeng teh djadi tjolat bodas sëmoe beureum, atawa bodas bae,
- 25 'koedoe diilikan koe panghoeloe; ana kapanggih, boeloe dina tjolat teh salin roepa, djadi bodas, sarta katendjona djëro ti batan koelit; estoe lepra eta teh, djadina dina tapak toetoeng; seug eta djalma koe panghoeloe koedoe disëboetkeun kanadjisan; kasakit lepra eta
- 26 teh. 'Sabalikna, ana diilikan koe panghoeloe, kapanggih dina tjolat taja boeloan bodas, djeung teu handap ti batan koelit mah, malah ngaleutikan; seug eta djalma koe panghoeloe koedoe ditoetoep
- 27 toedjoeh poë lilana. 'Geus kitoe koe panghoeloe koedoe diilikan deui dina poë noe katoedjoeh. Oepama njalijara dina koelit, seug eta djalma koe panghoeloe koedoe disëboetkeun kanadjisan;
- 28 kasakit lepra eta teh. 'Sabalikna, oepama tjolat teh tètēp bae dina përnahna, hanteu njalijara dina koelit mah, malah ngaleutikan; bareuh toetoeng eta teh; toeloej eta djalma koe panghoeloe koedoe disëboetkeun bërësih; karana tapak toetoeng eta teh.
- 29 Djeung lamoen aja djalma lalaki atawa awewe, boga kasakit dina hoeloe
- 30 atawa dina djanggot, 'toeloej eta kasakit koedoe diilikan koe panghoeloe; ana beh katendjona djëro ti batan koelit, sarta boeok atawa boeloe dina ënggonna koneng nja ipis; seug eta djalma koe panghoeloe koedoe disëboetkeun kanadjisan; boedoeg eta teh, nja lepra
- 31 hoeloe atawa lepra djanggot eta teh. 'Sabalikna, lamoen koe panghoeloe diilikan eta kasakit boedoeg teh, beh katendjona teu djëro ti batan koelit, tapi boeok atawa boeloe dina ënggon teja hanteu hideung, toeloej noe boga kasakit boedoeg teh koe panghoeloe koedoe ditoetoep toedjoeh poë lilana. 'Geus kitoe
- 32 koe panghoeloe eta kasakit koedoe diilikan deui dina poë noe katoedjoeh. Ana kapanggih, boedoeg teh teu njalijara,

sarta dina énggonna taja boeoekean atawa boeloelan koneng, djeung katendjona boedoeg teh teu djero ti batan koelit
 33 mah, 'seug eta djalma koedoe ditjoe-koer, tapi boedoegna oelah ditjoekeur; geus kitoe noe boedoeg teh koe panghoeloe koedoe dipindo ditoetoep deui
 34 toedjoe poé lilana. 'Toeloej boedoeg teh koe panghoeloe koedoe diilikan deui dina poé noe katoedjoe. Ana kapanggih, boedoeg teh teu njalijara dina koelit, sarta katendjona teu djero ti batan koelit: seug eta djalma koe panghoeloe koedoe diséboetkeun bérésih, ngan eta koedoe njeuseuh papakeanana, djadi dirina bérésih. 'Tatapi oepama boedoeg
 35 teja njalijara dina koelit mah, sanggeusna eta djalma diséboet bérésih, 'toeloej diilikan koe panghoeloe, kapanggih boedoeg teh njalijara dina koelit, montong teuing panghoeloe njijar boeok atawa boeloe koneng; estoe kanadjanan eta teh. 'Sabalikna, oepama sapanendjo panghoeloe boedoeg teja tétép bae, sarta djadi boeok atawa boeloe
 36 hideung dina énggonna mah, tjageur boedoegna; djalma teja bérésih, sarta koe panghoeloe koedoe diséboetkeun bérésih.
 38 Djeung deui, lamoen aja djalma laki atawa awewe, dina koelit awakna
 39 aja tjolat, nja tjolat bodas, 'nja eta koedoe diilikan koe panghoeloe; ana kapanggih, tjolat dina koelit awakna bodas sarta leutik: nja eta teh balas bae, anoe djadi dina koelit; bérésih eta teh.
 40 'Djeung lamoen aja djalma noe moerag boeoekeana, goendoel eta teh; djalma
 41 kitoe bérésih. 'Sarta oepama boeoekeana moerag sabeulah ti hareup, boetak eta
 42 teh; djalma kitoe bérésih. 'Tatapi lamoen dina goendoelna atawa dina boetakna aja kasakit bodas sémoe beureum: nja eta teh lepra, noe djadi dina goendoelna atawa dina boetakna. 'Toeloej koedoe diilikan koe panghoeloe. Ana kapanggih, aja kasakit bareuh bodas sémoe beureum dina goendoelna atawa dina boetakna, saperti roepa lepra dina
 43 koelit awak: 'djalma kitoe lepra; kanadjanan eta teh; misti pisan koe panghoeloe diséboetkeun kanadjanan; kasakitna aja dina hoeloena.
 45 Ari djalma noe lepra, noe poegoeh

boga kasakit kitoe, papakeanana koedoe disosoék, hoeloena poeroetjoe, djeung
 "diboengkém biwirna ti loehoer; sarta koedoe ngagéro kijeu: Kanadjanan! kanadjanan! 'Sapandjang boga kasakit kitoe, bakal kanadjanan; estoe kanadjanan eta teh; 'koedoe misah énggonna, nja tjtjing di loewareun pasanggrahan.

a Jeh. 24:17; Mik. 3:7, b 4 Moesa 5:2; 2 Badja 15:5.

47 Djeung deui, lamoen aja papakean noe kasakit lepra, papakean boeloe domba,
 48 atawa papakean lawon bodas, 'boh dina loesi, boh dina pakan, sipat lawon bodas atawa sipat boeloe domba, boh dina koelit atawa dina sagala boewatan koelit; 'geus kitoe eta kasakit anoe dina papakean atawa dina koelit, boh dina loesi, boh dina pakan, atawa dina sagala barang koelit teh, sémoe hedjo atawa sémoe beureum: kasakit lepra eta teh; koedoe ditembongkeun ka panghoeloe. 'Toeloej kasakit teh koe panghoeloe koedoe diilikan, bari toeloej eta noe aja kasakit ditoetoep toedjoe poé lilana. 'Ana katendjo koe panghoeloe dina poé noe katoedjoe, jen kasakit teh njalijara dina papakean, boh dina loesi, boh dina pakan, atawa dina koelit, naon bae boewatanana, noe didijeun koe koelit: eta kasakitna lepra noe njatoean; nadjis noe kitoe teh.
 52 'Seug koedoe didoeroek eta papakean, boh loesi, boh pakan, boeloe domba atawa lawon bodas, boh sagala barang koelit, anoe aja kasakit kitoe; karana lepra noe njatoean eta teh; koedoe didoeroek koe seuneu. 'Tatapi ana diilikan koe panghoeloe, kapanggih kasakit teh teu njalijara dina eta papakean, boh dina loesi, boh dina pakan, boh dina sagala barang koelit teh: 'seug panghoeloe koedoe nitah, eta noe aja kasakit sina diseuseuh; toeloej koedoe dipindo ditoetoep deui toedjoe poé.
 55 'Ana koe panghoeloe diilikan deui kasakit teh sanggeusna diseuseuh, kapanggih kasakit teh teu salin roepana, nadjan kasakit teh teu njalijara oge, nadjis eta teh, koedoe koe maneh didoeroek koe seuneu; estoe njosok eta teh, dina goendilna ti djero atawa dina goendilna ti loewar. 'Tatapi ana diilikan koe panghoeloe, kapanggih kasakit teh ngaleutikan sanggeusna diseuseuh, seug

koedoe dirénjahkeun tina papakeanana, atawa tina koelitna, boh tina loesina, 57 boh tina pakanna. 'Tatapi oepama tem-bong deui dina papakean, boh dina loesi, boh dina pakan, boh dina sagala barang koelit mah: lepra djadi eta teh; noe aja kasakit kitoe koedoe didoeroek koe seu-neu. 'Ari papakean, boh loesi, boh pakan, 58 boh sagala barang koelit, anoe geus diseuseuh, seg leungit kasakitna, nja eta koedoe dipindo diseuseuh, kakara bërësih. 'Tah, kitoe papakon hal kasakit lepra 59 dina papakean boeloe domba atawa lawon bodas, boh dina loesi, boh dina pakan, atawa sagala barang koelit, baris disëboetkeun bërësih atawa disëboetkeun nadjis.

PASAL 14.

Ngandika deui Pangeran ka Moesa, kijen 2 pangandikana: 'Ijeu teh papakon hal djalma noe lepra, dina poëan dibërësihanana: " nja eta koedoe didatangkeun 3 ka panghoeloe. 'Seug panghoeloe koedoe bidjil ^b ka loewareun pasanggrahan, sarta koe panghoeloe diilikan. Ana kapanggih, djalma noe lepra teh geus tja- 4 geur kasakitna lepra, 'toeloej panghoeloe koedoe nitah, eta noe baris dibërësihan koedoe dipangnjokotkeun doewa 5 manoe koe hiroep nja bërësih, kitoe deui ki poetri, sakëlät djeung hisop. 6 'Sarta panghoeloe koedoe nitah, eta manoe koe hidji dipeuntjit kana hidji wadab sipat taneuh, di loehoereun tjai 7 hiroep. 'Pek panghoeloe koedoe njokot eta manoe koe hiroep, kitoe deui ki poetri, sakëlät djeung hisop teja, bari 8 seug diantjilomkeun reudjeung eta manoe koe hiroep ka gëti manoe koe, noe dipeuntjit di loehoereun tjai hiroep teja. 9 'Geus kitoe djalma noe baris dibërësihan tina lepra teh koedoe dikepretan toedjoe kali, bari toeloej disëboetkeun bërësih; seug manoe koe hiroep teja ^a koedoe dileupaskeun ka tégal. ^a Mat. 8: 4; ^b Leuk. 17: 14. ^b p. 13: 46. ^c p. 16: 10.

10 'Tidinja djalma noe baris dibërësihan teh koedoe njeuseuh papakeanana, djeung 11 njoekoer ^a sakabeh boeloe-boeokna, bari toeloej mandi koe tjai, djadi bërësih; kakara meunang asoep deui ka 12 pasanggrahan, ngan koedoe tjtjing di loewareun himahna, ^b toedjoe poë lilana.

13 'Geus kitoe, dina poë noe katoedjoe eta koedoe njoekoer deui sakabeh boeloe-boeokna; hoeloe, djanggotna djeung 14 halisna, sakabeh bae boeloe-boeokna koedoe ditjoekeur; djeung koedoe njeuseuh deui papakeanana sarta mandi koe 15 tjai; djadi bërësih. 'Ari dina poë noe kadalaman eta koedoe njokot doewa anak domba noe taja tjtjadna, djeung 16 hidji domba awowe, oemoer sataoen, anoe taja tjtjadna, kitoe deui tiloe-përpoeloe epa tipoeng lëmës baris koerban kadaharan, ditjampoer minjak, sarta 17 minjak saëlog. ^a 4 Moesa 8: 7. ^b 4 Moesa 12: 14.

18 'Tidinja eta djalma noe baris dibërësihan sarta djeung barang noe tadi teja koe panghoeloe noe rek ngabërësihan koedoe didjogokeun ka pajoeun Pangeran, ka hareupeun lawang himah 19 tępangan. 'Geus kitoe panghoeloe koedoe njokot eta anak domba noe hidji, bari seg dihatoerkeun, didjjeun koerban 20 kasalahan, sarta djeung minjak noe saëlog teja; koedoe diasongkeun ka pajoeun Pangeran, djadi koerban asongan.

21 'Pek anak domba teh koedoe dipeuntjit di ënggon paranti meuntjit koerban dosa djeung koerban doeroekan, nja di ënggon soetji; karana tjara koerban dosa, ^a 22 nja kitoe keneh koerban kasalahan, adjang panghoeloe; soetji liwat leuwih 23 eta teh. 'Top panghoeloe koedoe njokot gëti eta koerban kasalahan saeutik, bari seug koe panghoeloe ditërapkeun ^b 24 ka gagaber tjeuli djalma noe baris dibërësihan, ti katoehoe, kitoe deui ka indoeng leungeunna ti katoehoe sarta 25 ka indoeng soekoena ti katoehoe. 'Tidinja panghoeloe koedoe njokot minjak noe saëlog teja saeutik, dikoetjoerkeun 26 ka leungeun panghoeloe ti kentja. 'Toeloej koe panghoeloe tjeroek ti katoehoe koedoe diantjilomkeun kana minjak noe 27 dina leungeunna ti kentja, bari seug ngepretkeun eta minjak saeutik koe tjeroekna ka pajoeun Pangeran, meunang toedjoe kali. 'Ari sesa minjak 28 noe dina leungeunna, saeutik koe panghoeloe koedoe ditërapkeun ka gagaber tjeuli djalma noe baris dibërësihan, ti katoehoe, kitoe deui ka indoeng leungeunna ti katoehoe, sarta ka indoeng 29 soekoena ti katoehoe, di loehoereun gëti koerban kasalahan teja. 'Sasesana

minjak noe dina leungeun panghoeloe koedoe ditërapkeun kana hoeloe djalma noe baris dibërësihan; kitoe eta koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan di pajoeneun Pangeran. 'Tidinja panghoeloe koedoe mëtakeun pikoerbaneun dosa teja, mangnjijeunkeun karapihan ka noe baris dibërësihan tina kana-djisanana; sanggeus kitoe koedoe meuntjit pikoerbaneun doeroekan teja. 'Seug koerban doeroekan djeung koerban kadaharan teja koe panghoeloe koedoe di koerbankeun dina altar; kitoe eta koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan; djadi bërësih.

a p. 7:7.

b 2 Moesa 29:20.

21 'Tatapi oepama eta teh malarat, "teu katëpi koe leungeunna, seg koedoe njokot anak domba sasiki pikoerbaneun kasalahan, asongkeuneun, baris dipangnjijeunkeun karapihan, djeung sapërpoeloh epa tipoeng lëmës, ditjampoer minjak, pikoerbaneun kadaharan, sarta
22 minjak saëlog; 'kitoe deui tikoekoer doewa atawa anak djapati doewa, mana bae noe katëpi koe leungeunna; anoe hidji pikoerbaneun dosa, noe hidji deui pikoerbaneun doeroekan. 'Nja eta koe manehanana koedoe dibawa ka panghoeloe, dina poë noe kadalaman, baris manebanana dibërësihan; dibawana ka hareupeun lawang himah tëpangan, ka
24 pajoeneun Pangeran. 'Geus kitoe panghoeloe koedoe njokot eta anak domba pikoerbaneun kasalahan, sarta djeung minjak noe saëlog teja; koedoe diasongkeun koe panghoeloe ka pajoeneun Pangeran, djadi koerban asongan. 'Pek anak domba pikoerbaneun kasalahan teh koedoe dipeuntjit. Top panghoeloe koedoe njokot gëtihi eta koerban kasalahan saeutik, bari seug ditërapkeun ka gagaber tjeuli djalma noe baris dibërësihan, ti katoehoe, kitoe deui ka indoeng leungeunna ti katoehoe sarta ka indoeng
26 soekoena ti katoehoe. 'Tidinja minjak teja saeutik koe panghoeloe koedoe dikoe-tjoerkeun ka leungeun panghoeloe ti kentja; 'toeloe panghoeloe koe tjoeroek ti katoehoe koedoe ngepretkeun minjak noe dina leungeunna ti kentja saeutik ka pajoeneun Pangeran, meunang toedjoeh
28 kali. 'Seug minjak noe dina leungeunna saeutik koe panghoeloe koedoe ditërap-

keun ka gagaber tjeuli djalma noe baris dibërësihan, ti katoehoe, kitoe deui ka indoeng leungeunna ti katoehoe, sarta ka indoeng soekoena ti katoehoe, di loehoereun enggon gëtihi koerban kasalahan teja. 'Sasesana minjak noe dina leungeun panghoeloe koedoe ditërapkeun kana hoeloe djalma noe baris dibërësihan, pikeun dipangnjijeunkeun karapihan di pajoeneun Pangeran. 'Tidinja eta tikoekoer atawa eta anak djapati, mana bae noe katëpi koe leungeunna, koedoe dipëtakeun salah-sahidji. 'Eta noe katëpi koe leungeunna teh, noe hidji pikoerbaneun dosa, noe hidji deui pikoerbaneun doeroekan, reudjeung koerban kadaharan; kitoe eta noe baris dibërësihan teh koe panghoeloe koedoe dipangnjijeunkeun karapihan di pajoeneun Pangeran. 'Kitoe papakon hal djalma noe boga kasakit lepra, noe leungeunna teu nëpi ka noe bakoe kana dibërësihanana.

a p. 12:8.

33 Ngandika deui Pangeran ka Moesa djeung ka Haroen, kijeun pangandikana: 'Lamoen maraneh geus asoep ka tanah Kanaän, anoe koe kami rek dipaparinkeun ka maraneh, djadi milik, seug kami ngeunakeun kasakit lepra ka sahidji imah dina tanah milik maraneh: 'geus kitoe noe boga imah koedoe datang, ngoeninga ka panghoeloe, kijeun pipokeunana: Tajohna aja kasakit di imah. 'Tidinja panghoeloe koedoe nitah, eta imah dikosongkeun samemeh panghoeloe datang ngilikan eta kasakit, soepaja sakabeh anoe di djero eta imah oelah koengsi kanadjisan; sanggeusna kitoe panghoeloe koedoe datang ngilikan eta imah.
37 'Ana diilikan koe panghoeloe, kapanggih kasakit teh aja dina bilik tembok, lalogakan, sëmoe hedjo atawa sëmoe beureum, sarta katendjona djarëro ti batan tembokna, 'seug panghoeloe koedoe ka loewar ti eta imah ka hareupeun lawang imah, bari toeloej ditoetoep eta imah toedjoeh poë lilana. 'Geus kitoe koe panghoeloe koedoe dibalikan deui dina poë noe katoedjoeh, sarta diilikan; ana kapanggih, kasakit teh njalijara dina bilik tembok: 'seug panghoeloe koedoe nitah ngalaän bata noe aja kasakitan, sarta dipitjeun ka loewareun nagara, ka
41 enggon nadjis. 'Toeloej eta imah koedoe

disina dikërik ti djërona sakoeriling, sarta pangërikanana koedoe dibawa ka loewar nagara, dibahekeun ka ënggon nadjis. 'Tidinja koedoe njokot bata sedjen, diasoepeun ka oeroet bata tadi, sarta koedoe njokot taneuh sedjen, dilampatkeun ka eta imah. 'Djeung oepama datang deui kasakit teh, djadi deui dina eta imah, sanggeusna dilaan batana, djeung sanggeusna imah dikërik, sarta sanggeusna dilampat, 'koedoe didatangan deui koe panghoeloe sarta diilikan; ana kapanggih, kasakit teja njalijara dina eta imah, nja lepra noe njatoean noe dina imah teh; " kanadjisan eta teh. 'Seug eta imah koedoe dibongkar, batana, kaina djeung sakabeh lampatna imah, bari toeloej dikaloewarkeun ka loewar nagara, ka ënggon nadjis. 'Saha-saha noe asoep ka imah kitoe, sapandjangna ditoetoep, nja eta djalma kanadjisan tēpi ka boerit. 'Djeung saha-saha noe heës di djëro imah kitoe, koedoe njeuseuh papakeanana; kitoe keneh anoe dadaharan di djëro imah kitoe, koedoe njeuseuh papakeanana. 'Sabalikna, oepama eta imah diasoeapan deui koe panghoeloe, sarta diilikan, kapanggih kasakit teja teu njalijara dina eta imah, sanggeusna imah teh dilampat: seug eta imah koe panghoeloe koedoe disëboetkeun bërësih, sabab geus tjageur kasakitna. 'Toeloej koedoe njokot doewa manoeak, kitoe deui ki poetri, sakëlät djeung hisop, baris mërësihan eta imah. 'Pek manoeak noe hidji koedoe dipeuntjit ka bidji wadiah sipat taneuh, di loehoereun tjai hiroep. 'Tidinja koedoe njokot eta ki poetri, hisop djeung sakëlät, sarta djeung manoeak noe hiroep teja, bari seug diantjilomkeun ka gëti manoeak noe dipeuntjit, sarta kana tjai hiroep teja; toeloej koedoe ngeprentan eta imah, meunang toedjoeah kali. 'Kitoe panghoeloe koedoe mërësihan eta imah, make gëti manoeak, tjai hiroep, manoeak hiroep, ki poetri, hisop djeung sakëlät. 'Ari eta manoeak noe hiroep seug koe panghoeloe koedoe dileupaskeun ka loewar nagara, ka tēgal. Kitoe eta imah koe panghoeloe koedoe dipangnijiunkeun karapihan; djadi bërësih. a p. 11: 24. 'Tah, kitoe papakon hal përkara sakabeh kasakit lepra, djeung përkara boe-

55 doeg; 'përkara lepra papakean sarta le-
56 pra imah; 'përkara bareuh, përkara ra-
57 dang, djeung përkara tjolat; 'soepaja bisa magahan pipëtaeunana nadjis djeung pipëtaeunana bërësih. Kitoe papakon përkara lepra.

PASAL 15.

Aja deui pangandika Pangeran ka Moe-
sa djeung ka Haroen, kijeu pangandi-
2 kana: 'Maraneh koedoe mitjatoer ka oe-
rang Israil, kijeu nja omong maraneh ka dinja: Lamoen aja djalma noe keur bēngang, " nja eta teh kanadjisan sabab
3 bēngangna. 'Sarta kijeu kanadjisanana mangsa keur bēngang: ari ngalēj eta bēngangna, atawa mitjoeng eta bēngangna, nja matak kanadjisan bae ka dinja.
4 'Sagala ënggon noe dikëdēngan koe noe bēngang, kanadjisan; djeung sagala barang noe didijoeakan koe eta, kanadjisan.
5 'Saha-saha noe antēl ka ënggonna, koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta kanadjisan tēpi
6 ka boerit. 'Djeung saha-saha noe dijoeak dina barang anoe mantas didijoeakan koe noe bēngang, koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta
7 kanadjisan tēpi ka boerit. 'Djeung saha-saha noe antēl kana awak noe bēngang, koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta kanadjisan
8 san tēpi ka boerit. 'Djeung lamoen noe bēngang njidoeh ka djalma noe bërësih, nja eta koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta
9 kanadjisan tēpi ka boerit. 'Djeung sagala sela noe ditoempakan koe noe bēngang,
10 kanadjisan. 'Djeung saha-saha noe antēl kana naon-naon noe aja ti handapeun noe bēngang, kanadjisan tēpi ka boerit; sarta noe mawa barang kitoe, koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta kanadjisan tēpi ka
11 boerit. 'Djeung saha-saha noe ditjabak koe noe bēngang, teu make sibango heula, nja eta koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta ka-
12 nadjisan tēpi ka boerit. 'Ari parabol sipat taneuh anoe ditjabak koe noe bēngang, b koedoe dipeupeuskeun, djeung sakabeh parabol sipat kai koedoe di-
13 koembah koe tjai. 'Sarta lamoen noe bēngang bërësih deui, tjageur bēngangna,

- toeloej koedoe milang toedjoeh poë kana dibërësihanana, seug koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai hiroep; kakara bërësih. 'Ari dina poë noe kadalaman eta keur dirina koedoe njokot tikoekoer doewa atawa anak djapati doewa; toeloej koedoe datang ka pajoeneun Pangeran, ka hareupeun lawang himah tēpangan, bari seug njang-
- 14 gakeun eta ka panghoeloe. 'Pek eta teh koe panghoeloe koedoë dipētakeun; anoe hidji pikoerbaneun dosa, noe hidji deui pikoerbaneun doeroekan. Kitoe eta koe panghoeloe koedoe dipangnijiunkeun karapihan ka pajoeneun Pangeran, tina sabab bēngangna. *a 4 Moesa 5:2.*
b p. 6:28; 11:33.
- 15 Djeung lamoen aja djalma *a* noe ka loewar tji-kama, nja eta koedoe mandi koe tjai, sakoedjoer awakna, sarta kanadjisan tēpi ka boerit. 'Ari sagala papakean djeung sagala koelit, anoe kakeunaān tji-kama, nja eta koedoe diseuseuh koe tjai, sarta kanadjisan tēpi ka boerit. 'Kitoe kenéh awewe, anoe didjima koe lalaki; doewanana koedoe mandi koe tjai, sarta pada kanadjisan tēpi ka boerit. *a 5 Moesa 23:10.*
- 16 Djeung lamoen awewe keur palangan, ka loewar gētih saadat-bijasa awakna, toedjoeh poë lilana pijsaeunana dina kakotoranana; ari saha-saha noe antēl ka dinja, kanadjisan tēpi ka boerit.
- 17 'Djeung sagala noe dikēdēngan koe eta eukeur kakotoran, kanadjisan; sarta sagala noe didijoekeun koe eta, kanadjisan. 'Ari saha-saha noe antēl ka ēnggonna, koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta kanadjisan tēpi ka boerit. 'Djeung saha-saha noe antēl kana barang anoe didijoekeun koe eta, naon bae, koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta kanadjisan tēpi ka boerit. 'Djeung oepama aja naon-naon dina ēnggonna, atawa dina barang anoe didijoekeun koe eta, saha-saha noe antēl ka noe kitoe, kanadjisan tēpi ka boerit. 'Sarta oepama aja lalaki ngēdēng djeung eta, *a* seg kakeunaān kakotoranana, nja eta kanadjisan toedjoeh poë lilana, sarta sagala ēnggon noe dikēdēngan koe djalma kitoe, kanadjisan. *a p. 18:19.*
- 25 Djeung lamoen aja awewe *a* noe keur ngagētih, sarta lila, di noe lain waktōe kakotoran, atawa lamoen ngagētihna ngaliwat tina bakoena kakotoran, nja eta kanadjisanana salilana ngagētih, sakoemaha keur mangsa kakotoran bae; kanadjisan eta teh. 'Sagala ēnggon anoe dikēdēngan koe eta, salilana ngagētih, pidjadieunana sakoemaha ēnggon awe-we noe keur kakotoran bae, djeung sagala barang anoe didijoekeun koe eta, kanadjisan, sakoemaha kanadjisanana keur awewe kakotoran bae. 'Ari saha-saha noe antēl ka barang eta, kanadjisan; noe kitoe koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta kanadjisan tēpi ka boerit.
- 26 'Djeung deui, samangsa awewe bërësih, saāt ngagētihna, seg koedoe milang baris dirina toedjoeh poë, sanggeus kitoe bërësih. 'Ari dina poë noe kadalaman eta keur dirina koedoe njokot tikoekoer doewa atawa anak djapati doewa, seug koe manehanana koedoe dianteurkeun ka panghoeloe, ka hareupeun lawang himah tēpangan. 'Pek koe panghoeloe koedoe dipētakeun, anoe hidji pikoerbaneun dosa, noe hidji deui pikoerbaneun doeroekan. Kitoe eta koe panghoeloe koedoe dipangnijiunkeun karapihan di pajoeneun Pangeran, tina sabab kanadjisanana ngagētih. *a Mat. 9:20.*
- 27 Djadi oerang Israil koe maraneh koedoe didjaoehkeun tina kanadjisanana, oelah koengsi paraeh mawa kanadjisanana, tina lantaran nganadjiskeun kana balandongan kami, anoe di tēngahna.
- 28 Tah, kitoe papakon hal noe bēngang djeung noe ka loewar tji-kama, anoe matak kanadjisan; 'kitoe deui hal noe palangan, noe keur kakotoran; djeung hal djalma noe ngalēj, boh lalaki, boh awewe; sarta hal djalma noe ngēdēng djeung awewe noe keur kanadjisan.

PASAL 16.

Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, sanggeus paeh poetra Haroen anoe doewa, *a* noe paraeh basa ngadareuheusan ka pajoeneun Pangeran teja; 'kijeu timbalan Pangeran ka Moesa: Bedja-keun ka Haroen, doeloer maneh, jen teu meunang di sambarang waktōe asoep ka kasoetjian, noe ti sadjéroēun rere-

- gan, ka hareupeun toeroeb pangrahih, anoe dina pëti teja, sangkan oelah paeh; karana kami kërsa nembongan di djëro mega, di loehoereun toeroeb pangrahih.
- 3 'Ijeu noe koedoe dibawa koe Haroen, ari rek asoep ka kasoetjian: nja koedoe mawa hidji sapi ngora lalaki pikoerbaneun dosa, djeung hidji domba lalaki pikoerbaneun doeroekan. 'Koedoe make djoebah soetji lawon bodas, ^b ditjalana lawon bodas dina awakna, disaboek lawon bodas sarta didastar lawon bodas; nja eta teh papakean soetji; djeung koedoe ngoembah heula
- 5 awakna koe tjai, seug make eta. 'Sarta Haroen ti padjëmoehan oerang Israil koedoe njokot doewa ëmbe badot pikoerbaneun dosa, djeung hidji domba lalaki pikoerbaneun doeroekan. 'Toeloej Haroen koedoe ngahatoerkeun eta sapi ngora pikoerbaneun dosa, noe keur pimangpaatëun dirina, ^c njijeun karapihan tina sabab dirina djeung tina sabab saeusi-imahna. 'Geus kitoe koedoe njokot eta doewa badot, didjogokeun ka pajoeneun Pangeran, ka hareupeun lawang
- 8 himah tępangan. 'Seug koe Haroen eta doewa badot koedoe dilotërekeun; ëlot noe hidji pikeun Pangeran, ëlot noe hidji deui adjang Asasel. 'Ari badot anoe katinggang lotëre pikeun Pangeran, koe Haroen koedoe dihatoerkeun, didjijeun
- 10 koerban dosa. 'Dëmi badot anoe katinggang lotëre adjang Asasel mah, koedoe diteundeun hiroep-hiroep ka pajoeneun Pangeran, keur pilantaraneun njijeun karapihan, ^d baris dileupaskeun adjang Asasel, ka tégäl lëga. ^a p. 10:2. ^b 2 Moesa 28:42. ^c p. 9:7. ^d p. 14:7.
- 11 Seug Haroen koedoe ngahatoerkeun eta sapi ngora pikoerbaneun dosa, noe keur dirina teja, njijeun karapihan tina sabab dirina djeung tina sabab saeusi-imahna; pek koe Haroen eta sapi pikoerbaneun dosa, noe keur dirina, koedoe dipeuntjit. 'Toeloej koedoe njokot hidji paroekoejan, ^a dieusian roebak roehaj tina loehoer altar, anoe di pajoeneun Pangeran, sarta doewa leungeunna koedoe ngeupeul seuseungitan noe aroem, ^b beunang ngalëmboetkeun,
- 13 dibawa ka djëroëun reregan. 'Sok eta seuseungitan koedoe diteundeun kana seuneu, di pajoeneun Pangeran, sina ha-
- seup seuseungitan teh ngalipoetan kana toeroeb pangrahih, ^c anoe dina përtelaan, sangkan Haroen oelah paeh. 'Tidinja ^d koedoe njokot gëtih eta sapi sawareh, bari seug ngepret koe tjoe-roekna kana loehoer toeroeb pangrahih, sabeulah ti wetan; sarta ka hareupeun toeroeb pangrahih koedoe ngepretkeun gëtih saeutik koe tjoe-roekna, toedjoeh kali. ^a 4 Moesa 16:46; Wah. 8:5. ^b 2 Moesa 30:36. ^c 2 Moesa 25:21. ^d Ibr. 9:25; 10:4.
- 15 Geus kitoe koedoe meuntjit eta badot pikoerbaneun dosa, noe keur djalma laba, bari seug gëtihna dibawa ka djëroëun reregan; pek gëtihna koedoe dipëtakeun sakoemaha mëtakeunana gëtih sapi teja, nja koedoe dikepretkeun kana toeroeb pangrahih sarta ka hareupeun toeroeb pangrahih.
- 16 Djadi kasoetjian teh koe Haroen koedoe dipangnjijeunkeun karapihan, tina sabab kanadjisan oerang Israil, djeung tina sabab kamasijatanana, hal sakabeh dosa-dosana, sarta koedoe kitoe mëtakeunana ka himah tępangan, noe ngënggon di maranebanana, di têngaheun kanadjisanana. 'Djeung oelah pisan aja manoesa di djëro himah tępangan, ti barang Haroen asoep baris njijeun karapihan di djëro kasoetjian, tēpi ka bidjilna. Tah, kitoe Haroen koedoe njijeun karapihan ^a tina sabab dirina, djeung tina sabab saeusi-imahna, sarta tina sabab sapakoempoelan Israil. 'Tidinja koedoe ka loewar kana altar, ^b anoe di pajoeneun Pangeran, bari seug dipangnjijeunkeun karapihan; nja koedoe njokot gëtih sapi teja saeutik, djeung gëtih badot teja saeutik, pek ditërapkeun ^c kana tatandoekan altar sakoeriling.
- 19 'Djeung koedoe ngepretkeun gëtih teja saeutik kana loehoer altar, koe tjoe-roekna, toedjoeh kali, dibërësihan, nja disoetjikeun tina kanadjisan oerang Israil. ^a Ibr. 9:7. ^b 2 Moesa 30:1. 10. ^c p. 4:7, 18.
- 20 Ana geus tjatjap njijeun karapihan hal kasoetjian, hal himah tępangan djeung hal altar teh, toeloej Haroen koedoe ngadeukeutkeun eta badot anoe hiroep
- 21 teja. 'Prak Haroen koedoe noempangkeun leungeunna doewanana kana hoe-loe eta badot noe hiroep, sarta ditoengkoelan, bari ngakoekeun sakabeh kadorakaan oerang Israil, djeung sakabeh ka-

- masijatanana, hal sakabeh dosa-dosana; nja eta koe Haroen koedoe diteundeun kana hoeloe eta badot, bari toeloej dileupaskeun ka tégál léga, koe lantaran
- 22 hidji djalma noe geus sadija. 'Eta badot sina nanggoeng sakabeh kadorakaän maranehanana ka tanah noe rehe; seg badot teh koedoe dileupaskeun di tégál léga.
- 23 Tidinja Haroen koedoe asoep deui ka himah tēpangan, tjoetjoe-tjoetjoe papakean lawon bodas, anoe dipake basa asoep ka kasoetjian, koedoe ditinggalkeun di dinja. 'Seug koedoe ngoembah deui awakna koe tjai, diénggon soetji, pek make papakeanana sasari; geus kitoe ka loewar, prak mētakeun koerban doeroekan ti sorangan, djeung koerban doeroekan ti djalma loba teja, njijeun karapihan tina sabab dirina djeung tina
- 25 sabab djalma loba. 'Sarta gadjih eta koerban dosa ge koe Haroen koedoe didoeroek dina altar.
- 26 Ari djalma noe ngaleupaskeun badot anoe keur Asasel teja, koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai; kakara meunang asoep deui ka pasanggrahan.
- 27 Ari eta sapi ngora koerban dosa, djeung eta badot koerban dosa, noe gētihna dibawa asoep, dipake njijeun karapihan di djéro kasoetjian teja, koedoe pada dika-loewarkeun ka loewareun pasanggrahan; pek koelitna, dagingna djeung taina koedoe didoeroek koe seuneu. 'Ari noe ngadoeroek koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai; kakara meunang asoep deui ka pasanggrahan.
- 28 Ari ijeu teh pikoekoe langgēng ka maraneh: dina boelan noe katoedjoe, dina tanggal sapoeloh, maraneh koedoe pada ngarēndahkeun diri maraneh; didinja maraneh oelah ngalampahkeun pagawean naon-naon, boh priboemi, boh semah noe ngoembara di tēngah maraneh. 'Karana dina poē eta maraneh bakal dipangnjijeunkeun karapihan, sangkan maraneh dibērēsiban; sakabeh dosa-dosa maraneh bakal bērsih di pajoeun Pangeran. 'Nja eta teh ka maraneh poē eureun, gēde pisan, sarta koedoe pada ngarēndahkeun diri maraneh; pikoekoe langgēng. 'Ari panghoeloe, noe diminjakan sarta dikeupeulan,

sina djadi panghoeloe, ngaganti bapana, nja eta noe koedoe njijeun karapihan, make papakean lawon bodas, papakean soetji teja; 'pek njijeun karapihan hal kasoetjian, anoe soetji, djeung hal himah tēpangan, sarta njijeun karapihan hal altar; kitoe deui panghoeloe-panghoeloe sarta djeung djalma noe loba, sakoer ahli pakoempoelan, koedoe pada dipangnjijeunkeun karapihan. a p. 23: 27;

4 Moesa 29: 7. b p. 23: 32.

- 34 Noe tadi teh djadi pikoekoe langgēng ka maraneh; oerang Israil sataoen sakali koedoe dipangnjijeunkeun karapihan tina sakabeh dosa-dosana. Prak ngalampahkeun sakoemaha timbalan Pangeran ka Moesa teja.

a 2 Moesa 30: 10; Ibr. 9: 7.

PASAL 17.

- Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka Haroen djeung ka anak-anakna lalaki, sarta ka sakabeh oerang Israil, kijeu nja omong maneh ka darinja: ljeu teh pangandika, noe ditimbalkeun
- 3 koe Pangeran, kijeu pangandikana: 'Saha-saha djalma anak-intjoe Israil, anoe meuntjit sapi, atawa domba, atawa ēmbe, di djéro pasanggrahan, atawa noe meuntjit di loewar pasanggrahan, 'hanteu disanggakeun ka lawang himah tēpangan, teu dikoorbankeun ka Pangeran, ka hareupeun balandongan Pangeran mah, nja eta djalma diitoeng hoetang gētih, asoep ngoetjoerkeun gētih, noe matak eta djalma koedoe dibasmi, dileungitkeun ti tēngah bangsana; 'soepaja oerang Israil pada njanggakeun koerbanna peuntjitan, anoe koe maranehanana sok dipeuntjit di tégál; koedoe disanggakeun ka Pangeran, ka lawang himah tēpangan, ka panghoeloe; pek dipeuntjit di dinja, didjijeun koerban panarima baris ka Pangeran. 'Toeloej koe panghoeloe gētihna koedoe dikepretkeun ka altar Pangeran, noe di hareupeun lawang himah tēpangan, sarta gadjihna koedoe didoeroek, pikeun aambeuan matak sēdēp baris ka Pangeran.
- 7 'Djadi eta teh teu meunang ngoerbankeun deui koerbanna peuntjitan ka setan-setan, tēgēs djarinah, noeroet ka dinja. Noe tadi teh djadi pikoekoe lang-

gëng ka maranehanana, toeroen-toemoe-roen.

a p. 24:17. b 5 Moesa 32:17.

- 8 Sarta maneh koedoe mitjatoer deui ka darinja: Saha-saha djalma, anak-intjoe Israil, atawa semah noe ngoembara di têngah maranehanana, noe ngoerbankeun koerban doeroekan atawa koerban peuntjitan, 'sarta hanteu dianteurkeun ka lawang himah tępangan, teu disanggakeun ka Pangeran mah, nja eta djalma koedoe dibasmi, dileungitkeun ti bangsana.
- 10 Djeung saha-saha djalma, anak-intjoe Israil, atawa semah noe ngoembara di têngah maranehanana, * noe ngahakan gëtih, naon bae: ^b eta kami bakal njanghareup pameunteu ka djalma noe ngahakan gëtih teh, sarta rek dibasmi, dileungitkeun ti têngah bangsana. 'Karana njawana daging ajana dina gëtih, sarta gëtih koe kami dipaparinkeun ka maraneh dina altar, baris matak ngarapihkeun njawa maraneh; ^c karana nja gëtih noe matak ngarapihkeun, tina lantaran njawa. 'Kitoe noe matak kami nimbalan ka oerang Israil: Saha-saha djalma bangsa maraneh teu meunang ngahakan gëtih; kitoe keneh semah noe ngoembara di têngah maraneh, teu meunang ngahakan gëtih. *a p. 3:17. b p. 26:17; Djab. 34:17. c Ibr. 9:22.*
- 12 Djeung saha-saha djalma oerang Israil, atawa semah noe ngoembara di têngah maranehanana, anoe meunangkeun sato atawa manoeke noe wënanng dihakan, djalma moro, ^a nja eta koedoe ngoetjoerkeun gëtihna, sarta dirimboenan koe taneuh. 'Karana moenggoeh njawa sakabeh daging teja, ^b gëtihna toenggal djeung njawana; ^c mana kami nimbalan ka oerang Israil: Gëtih daging, naon bae, teu meunang dihakan koe maraneh; karana njawa sakabeh daging, nja eta gëtihna; saha-saha noe ngahakan eta, koedoe dibasmi. 'Djeung saha-saha djalma, priboemi atawa semah, ^d noe ngahakan anoe paeh bangkar atawa noe paeh disasaak, nja eta koedoe njeuseuh papakeanana djeung koedoe mandi koe tjai, sarta kanadjisan tēpi ka boerit; ^e kakara bërēsih. 'Sabalikna, oepama teu diseuseuh sarta hanteu mandi, estoe nangoeng kadorakana. *a 5 Moesa 12:24. b 5 Moesa 12:23. c p. 3:17. d 2 Moesa 22:31; 3 Moesa 11:59, 40.*

PASAL 18.

- Aja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kijeu nja omong maneh ka darinja: ^a Ijeu kami Pangeran, Allah maraneh. 'Maraneh ^b poma oelah migawe saperti pagawean tanah Mësir, oeroet maraneh tjtjing; sarta poma oelah migawe tjara pagawean tanah Kanaân, anoe koe kami dikërsakeun maraneh diasoepekeun ka dinja; djeung oelah ngalakonan pikoekoeh eta. 'Hoekoem kami noe koe maraneh koedoe dilampahkeun, djeung pikoekoeh kami noe koe maraneh koedoe diëstoekeun; nja eta noe koedoe dilakonon teh; ijeu kami Pangeran, Allah maraneh.
- 5 'Mana koedoe ngestoekeun pikoekoeh kami reudjeung hoekoem kami; ^c tijap-tijap manoesa, noe ngalampahkeun eta teh, tangtoe hiroep koe eta: ijeu kami Pangeran. *a 2 Moesa 20:2. b 2 Moesa 23:24. c Jeh. 20:11; Roem 10:5; Gal. 3:12.*
- 6 Saha-saha djalma, ^a teu meunang njampeurkeun ka sanak-barajana, sēdja moekakeun oratna: ijeu kami Pangeran.
- 7 'Maneh oelah moekakeun ^b orat bapa maneh atawa orat indoeng maneh; indoeng maneh eta teh, teu meunang maneh moekakeun oratna. 'Maneh oelah moekakeun ^c orat pamadjikan bapa maneh; sasat orat bapa maneh eta teh.
- 9 'Orat doeloer maneh awewe, anak sabapa atawa anak saindoeng, didjoeroekeun di imah atawa didjoeroekeun di loewar, eta maneh oelah moekakeun oratna. 'Orat intjoe maneh awewe, eta maneh oelah moekakeun oratna; karana eta teh sasat orat maneh sorangan. 'Orat anak pamadjikan bapa maneh awewe, beunang ngajoegakeun bapa maneh, doeloer maneh eta teh, maneh oelah moekakeun oratna. 'Maneh oelah moekakeun orat doeloer bapa maneh awewe; baraja bapa maneh eta teh. 'Maneh oelah moekakeun orat doeloer indoeng maneh awewe; karana baraja indoeng maneh eta teh. 'Maneh oelah moekakeun orat doeloer bapa maneh lalaki; oelah maneh njampeurkeun ka pamadjikanana; bibi maneh eta teh. 'Maneh oelah moekakeun ^d orat minantoe; pamadjikan anak maneh eta teh; teu meunang ma-

16 neh moekakeun oratna. 'Maneh oelah moekakeun orat pamadjikan doeloer maneh; sasat orat doeloer maneh eta
17 teh. 'Maneh oelah moekakeun orat awe-
we sarta djeung orat anakna awewe;
maneh oelah njokot intjoena awewe,
sédja moekakeun oratna; baraja eta teh;
18 lampah kitoe roetjah. 'Sarta maneh oel-
ah njokot awewe, ' ditambahkeun ka
doeloerna, sédja ditjandoeng, dek moe-
kakeun oratna meungpeung eta hiroep
keneh.

a p. 20:11-21. b 1 Moesa 19:31.
c 1 Moesa 35:22; 1 Kor. 5:1. d 1 Moesa 38:16.
e 1 Moesa 29:27.

19 Djeung deui maneh ^a oelah njampeur-
keun ka awewe, sédja moekakeun orat-
na, keur mangsana kakotoran kanadji-
20 san. 'Sarta maneh ^b oelah ngadjima ka
pamadjikan batoer, noe matak kanadji-
21 san reudjeung eta. 'Djeung deui ^c anak
maneh koe maneh oelah dibikeun njo-
rang seuneu adjang si Molek, sarta ma-
neh oelah ngahinakeun kana djéné-
ngan Allah maneh: ijeu kami Pangeran.
22 'Djeung deui maneh ^d oelah ngadjima ka
23 lalaki; lampah kitoe idjid. 'Sarta ma-
neh ^e oelah ngadjima ka sasatoan, noe
matak maneh kanadjisan koe eta; kitoe
keneh awewe, oelah ngahareupan ka sa-
to, malar didjima; lampah kitoe rëgëd.

a p. 15:24; 20:18. b 2 Sam. 11:4. c 3 Moesa
20:2; 5 Moesa 18:10; 2 Radja 21:6; 23:10.
d 1 Moesa 19:5; Roem 1:27; 1^e Kor. 6:10.
e 5 Moesa 27:21.

24 Poma maraneh oelah nganadjiskeun
diri koe sagala përkara noe tadi; ^a ka-
rana bangsa-bangsa, noe koe kami rek
disingkirkeun ti hareupeun maraneh,
sok pada nganadjiskeun diri koe sagala
25 përkara noe kitoe, 'datang ka ^b tanahna
kanadjisan; noe matak kami njiksakeun
kadorakaanana ka dinja, sarta tanah teh
26 ngoetahkeun priboemina. 'Sabalikna ma-
raneh koedoe pada ngsteokeun pikoe-
koeh kami reudjeung hoekoem kami, sarta
oelah ngalampahkeun sagala kaidjidan ki-
toe, boh priboemi, boh semah noe ngoem-
27 bara di têngah maraneh. 'Karana djal-
ma eusi tanah, anoe ti heulaeun mara-
neh, sok pada ngalampahkeun kaidjidan
28 kitoe, wani tanah teh kanadjisan. 'Soe-
paja maraneh ^c oelah datang ka dioetah-
keun koe tanah, ana koe maraneh dina-
djiskeun; sakoemaha ngoetahkeunana eta

29 bangsa, noe ti heulaeun maraneh. 'Ka-
rana saba-saba noe ngalampahkeun sa-
gala kaidjidan kitoe, nja eta djalma noe
ngalampahkeun teh koedoe dibasmi, di-
30 leungitkeun ti têngah bangsana. 'Mana
maraneh koedoe pada ngadjaga kana
djagaan kami, oelah ngalampahkeun pi-
koekoeh noe aridjid, anoe sok dilam-
pahkeun ti heulaeun maraneh, sarta ma-
raneh poma oelah nganadjiskeun diri
koe noe kitoe: ijeu kami Pangeran, Allah
maraneh.

a 2 Radja 17:8, 15. b Eza 9:11.
c p. 20:22.

PASAL 19.

Ngandika deui Pangeran ka Moesa, kijeu
2 pangandikana: 'Maneh koedoe mitja-
toer ka padjëmoehan oerang Israil, kijeu
nja omong maneh ka darinja: ^a Maraneh
sing pada soetji; karana kami Pangeran,
Allah maraneh teh, soetji.

a p. 11:44;
20:7, 26; 1 Petr. 1:16.

3 Maraneh, hidji-hidji djalma, ^a koedoe
masing sijeun koe indoeng sarta koe ba-
pa, djeung ^b koedoe pada nètëpkeun sa-
bat kami: ijeu kami Pangeran, Allah
maraneh.

a 2 Moesa 20:12. b 2 Moesa 31:13;
3 Moesa 26:2.

4 Maraneh oelah njanghareupan ka bra-
hala, ^a sarta oelah njarijeun aallahan si-
pat tjitak: ijeu kami Pangeran, Allah
maraneh.

a 2 Moesa 20:23; 3 Moesa 26:1.

5 Djeung lamoen maraneh ka Pangeran
ngoerbankeun koerban panarima, di-
koerbankeunana teh sing malar mara-
6 neh pikamanaheun. 'Dihakanna ^a koe-
doe dina poëan maraneh ngoerban, sarta
dina isoekna; ari sesana, noe nëpi kana
poë noe katiloe, koedoe didoeroek koe
7 seuneu. 'Sabalikna, oepama dihakan dina
poë noe katiloe mah, lampah kitoe ma-
8 tak idjid, teu kamanah. 'Saba-saba djal-
ma noe ngahakan, nanggoeng kadoraka-
anana, sabab nganistakeun barang soetji
kagoengan Pangeran; ari djalma noe
kitoe koedoe dibasmi, dileungitkeun ti
bangsana.

a p. 7:15.

9 Sarta ^a mangsa maraneh keur diboewat
piboewateun lahan maraneh, djoeroe la-
han maneh dipiboewatanana oelah di-
bejakkeun teuing, djeung heutjakna keur
maneh diboewat oelah rek dipoeloeng.
10 'Kitoe deui maneh oelah moepoerian kē-
bon anggoer maneh, sarta noe ragrag

- boewah anggoer maneh oelah rek dipoeloeng; ^b koedoe koe maneh diingkeun adjang noe kabalangsak sarta adjang semah: ijeu kami Pangeran, Allah maraneh. *a p. 23:22. b 5 Moesa 24:19.*
- 11 Maraneh ^a oelah maling, djeung oelah bohong, sarta oelah tjidra, batoer pada batoer. *a 2 Moesa 20:15, 16; Ep. 4:25.*
- 12 Djeung maraneh ^a oelah soempah njé-boet djénengan kami, kalawan tjidra, matak maneh nganistakeun kana djénengan Allah maneh: ijeu kami Pangeran. *a 2 Moesa 20:7.*
- 13 Maneh oelah nganijaja ka batoer, sarta oelah dikarinah. ^a Boeroehan djalma noe koeli oelah dipentingkeun di maneh tépi ka isoek. *a 5 Moesa 24:14.*
- 14 Maneh oelah njapa ka noe toreng, djeung oelah neundeun tatadjongan ka hareupeun noe lolong, sarta maneh koedoe sijeun koe Allah maneh: ijeu kami Pangeran.
- 15 Maraneh oelah milampah bengkok dina ngahoekoeman; ^a oelah ngadjoeng-djoengkeun beungut djalma noe malarat, djeung oelah moendjoelkeun beungut djalma noe gède; nja ngahoekoe-man teh ka batoer koedoe sing sabén-na. *a 2 Moesa 23:6.*
- 16 Maneh oelah lakoe ngoepat di bangsa maneh; maneh oelah aja pangarah ka gétib batoer: ijeu kami Pangeran.
- 17 Maneh ^a oelah geuleuh ka doeloer maneh di sadjéro hate; ^b koedoe ngingétan ka batoer, oelah datang ka maneh nanggoeng dosa tina hal manehanana.
- 18 Maneh ^c oelah maléskeun diri, djeung oelah ambék kadalon-dalon ka sasama bangsa maneh; ^d nja koedoe njaañ ka batoer saperti ka diri sorangan: ijeu kami Pangeran. *a 1 Joh. 3:15. b Mat. 18:15; Look. 17:3. c Roem 12:19. d Mat. 22:39; Roem 13:9; Gal. 5:14; Jak. 2:8.*
- 19 Maraneh koedoe pada ngestoekeun pikoekeuh kami. ^a Sato maneh oelah dié-weankeun ka sedjen bangsa; lahan maneh oelah disébaran doewa roepa, sarta awak maneh oelah make papakean doewa sipat tjatjampoeran. *a 5 Moesa 22:9-11.*
- 20 Djeung lamoen aja lalaki, ^a ngadjima ka bidji awewe anoe djadi eusi imah, sarta geus dipatjang-patjangkeun ka lalaki sedjen, tapi tatjan ditéboes, atawa tatjan dimérdikakeun; nja eta koedoe dirangket; moal diparachean, sabab awe-wena teu mérdika. 'Sarta eta djalma koedoe njanggakeun pikoerbaneumana kasalahan ka Pangeran, ka hareupeun lawang himah tépangan; hidji domba lalaki pikoerbaneun kasalahan. 'Pek koe panghoeloe koedoe dipangujijeunkeun karapihan, koe lantaran eta domba pikoerbaneun kasalahan, di pajoe-neun Pangeran, tina sabab dosana noe dilampahkeun; tangtoe meunang panghampoera perkara dosana noe dilampahkeun. *a 2 Moesa 21:8.*
- 23 Sarta lamoen maraneh geus asoep ka eta tanah, geus kitoe mélék tatangkalan baris hakaneun, nja eta boewahna koe maraneh koedoe diangkén tatjan disoentan; tiloe taoen lilana koe maraneh koedoe diangkén tatjan disoentan; teu meunang dihakan. 'Ari dina taoen noe kaopat sakabéh boewahna pisoetjieun, baris moedji ka Pangeran.
- 25 'Demi dina taoen noe kalima mah boewahna pek koe maraneh hakan; dipalarna soepaja tambah beubeunanganana keur maraneh: ijeu kami Pangeran, Allah maraneh.
- 26 Maraneh ^a oelah ngahakan naon-naon kalawan gétihna. Maraneh oelah milampah ténoeng, djeung oelah milampah petangan. 'Maraneh ^b oelah ngoe-roed sisi hoeloe maraneh, malar boeleud; djeung oelah ngaroeksakkeun sisi djang-got maneh. 'Maraneh ^c oelah noerihan awak maraneh sabab aja noe paeh, djeung oelah make toelisan disoengging di diri maraneh: ijeu kami Pangeran. *a p. 3:17. b p. 21:5. c 5 Moesa 14:1.*
- 29 Maraneh oelah nganistakeun anak maneh awewe, disina djinah; ^a soepaja eusi tanah oelah djarinah, anoe matak tanah teh pinoeh koe karoetjahan. *a 5 Moesa 23:17.*
- 30 Maraneh koedoe nétépkeun sabat kami, djeung koedoe sarijeun koe kasoe-tjian kami: ijeu kami Pangeran.
- 31 Maraneh oelah njangbareupan ka ^a noe njaroemah atawa ka noe ngoesoe-mah; oelah ditarejang, matak ngana-djiskeun diri koe eta: ijeu kami Pangeran, Allah maraneh. *a p. 20:6, 27.*
- 32 Tina sabab djalma hoewisan maneh koedoe hoedang, djeung koedoe ngahor-matan ka pasémon djalma kolot, sarta

koedoe sijeun koe Allah maneh: ijeu kami Pangeran.

- 33 Sarta lamoen aja semah noe ngoembara di maneh, dina tanah maraneh, ^a eta koe maraneh oelah diteungteuingan.
- 34 'Ari semah noe ngoembara di maraneh, koe maraneh koedoe diakoe saperti ka priboemi, batoer maraneh; ^b nja koedoe njaah ka dinja, saperti ka diri sorangan; karana maraneh ge bareto djadi semah di tanah Mésir: ijeu kami Pangeran, Allah maraneh.

^a 2 Moesa 22: 21. ^b 5 Moesa 10: 10.

- 35 Maraneh oelah milampah bengkok dina ngahoekeoman, dina oekoeran, dina timbangan, atawa dina takéran. 'Koe-doe baroga ^a taradjoo bënér, batoe bënér, epa bënér djeung chin bënér: ijeu kami Pangeran, Allah maraneh, anoe ngaloowarkeun maraneh ti tanah Mésir.

^a 5 Moesa 25: 13.

- 37 Masing ^a pada ngestoekeun sakabeh pikoekoeuh kami djeung sakabeh hoekeum kami, sarta lalampahkeun koe maraneh: ijeu kami Pangeran. ^a p. 20: 8

PASAL 20.

- Ngandika deui Pangeran ka Moesa, ki-
 2 jeu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer deui ka oerang Israil: Saha-saha djalma, oerang Israil, atawa semah noe ngoembara di Israil, ^a anoe mikeun anakna ka si Molek teja, pasti koedoe dipaehan; djalma eusi tanah koedoe ngabaledogan ka dinja koe batoe. 'Eta kami ^b bakal njanghareup pameunteu ka djalma noe kitoe teh, sarta rek dibasmi, dileungitkeun ti téngah bangsana; karana eta teh mikeun anakna ka si Molek, noe matak nganadjiskeun kasoetjian kami, sarta nganistakeun djénengan kami noe soetji. 'Djeung oepama djalma eusi tanah ngalalijeuskeun matana ti djalma noe kitoe, mangsa eta mikeun anakna ka si Molek, hanteu pek dipaehan: 'tangtoe kami njanghareup pameunteu ka djalma noe kitoe sarta ka sabangsana, bari dirina djeung sakoer noe djarinah noeroet ka manehanana, miloe djarinah noeroet ka si Molek teh, koe kami dibasmi, dileungitkeun ti téngah bangsana. 'Kitoe keneh djalma, ^c noe njanghareupan ka noe njaroemah atawa ka noe ngoesoe-

mah, matak djinal noeroet ka dinja, eta kami tangtoe njanghareup pameunteu ka djalma noe kitoe, seug koe kami dibasmi, dileungitkeun ti téngah
 7 bangsana. 'Mana maraneh koedoe njaroetjikeun diri sorangan, masing pada soetji; karana kami Pangeran, Allah
 8 maraneh teh, soetji. 'Sarta koedoe pada ngestoekeun pikoekoeuh kami, djeung dilalampahkeun: ^d ijeu kami Pangeran, anoe njoetjikeun ka maraneh. ^a p. 18: 21.

^b p. 17: 10. ^c p. 10: 31. ^d 2 Moesa 31: 13.

- 9 Lamoen aja djalma ^a noe njapa ka bapana atawa ka indoengna, pasti koedoe dipaehan. Eta teh njapa ka bapana atawa ka indoengna: dosana malik ka dirina.

^a 2 Moesa 21: 17.

- 10 Djeung saba-saha djalma ^a noe ngaranjed ka pamadjikan hidji djalma, sapedah ngaranjed ka pamadjikan batoer, pasti koedoe dipachau, noe ngaranjed
 11 djeung noe diranjedan. 'Sarta saba-saha ^b noe ngédèng djeung pamadjikan bapana, sasat moekakeun orat bapana; pasti koedoe dipaehan doewanana: do-
 12 sana malik ka daririna. 'Sarta saba-saha ^c noe ngédèng djeung minantoena awe-we, pasti koedoe dipaehan doewanana; pada migawe karégédan: dosana ma-
 13 lik ka daririna. 'Djeung saba-saha ^d noe ngadjima ka lalaki, doewanana migawe kaidjidan; pasti koedoe diparaehan:
 14 dosana malik ka daririna. 'Djeung saba-saha ^e noe miéwe ka hidji awewe sarta djeung indoengna, roetjah lampah kitoe teh; ^f koedoe didoeroek koe seu-neu, lalakina djeung awewena, da teu meunang aja lampah roetjah di téngah
 15 maraneh. 'Sarta saba-saha ^g noe ngadjima ka sasatoan, pasti koedoe dipaehan; satona ge koe maraneh koedoe
 16 dipodaran. 'Kitoe keneh awe-we, noe njampeurkeun ka sato, naon bae, malar didjima, nja eta awe-we koe maneh koedoe dipodaran sarta djeung satona; pasti koedoe dipaehan: dosana
 17 malik ka darinja. 'Sarta saba-saha noe njokot doeloerna awe-we, ^h anak saba-pa atawa anak saindoeng, seg ngarasa oratna, djeung eta ngarasa orat manehanana, katjelaan eta teh; koedoe pada dibasmi di hareupeun djalma-djalma bangsa maranehanana; eta moekakeun orat doeloerna awe-we, estoe nanggoeng

18 kadorakaanana. 'Sarta saha-saha' noe ngédëng djeung awewe noe keur palangan, moekakeun oratna, ditarandjangan palawanganana, djeung eta awewe moekakeun palawanganana gëtih, nja eta doewanana koedoe dibasmi, dileu-
 19 ngitkeun ti têngah bangsana. 'Djeung deui' maneh oelah moekakeun orat doeloer indoeng maneh awewe, atawa doeloer bapa maneh awewe; karana noe kitoe narandjangan barajana; estoe pada nanggoeng kadorakaanana. 'Sarta saha-saha' noe ngédëng djeung pamadjikan pamanna, sasat moekakeun orat pamanna; pada nanggoeng dosana; pasti
 21 paraeh teu boga anak. 'Djeung saha-saha' noe njokot pamadjikan doeloerna, lampah kitoe teh kotor, sasat moekakeun orat doeloerna; moal baroga anak.

a 5 Moesa 22:22; Joh. 8:5. b p. 18:8.
 c p. 18:15. d p. 18:22. e p. 18:17. f 1 Moesa 38:24. g p. 18:23. h 2 Moesa 22:19. i p. 18:9, 11.
 j p. 18:19. k p. 18:12, 13. l p. 18:14. m p. 18:16.

22 Eta maraneh koedoe pada ngestoekeun sakabeh pikoekoeh kami djeung sakabeh hoekoem kami, sarta lalam-pahkeun, * soepaja maraneh oelah datang ka dioetahkeun koe tanah, anoe koe kami dikersakeun maraneh diasoepe-
 23 keun ka dinja, soepaja diënggonan. 'Poma oelah ngalakonan pikoekoeh bangsa, noe koe kami rek disingkirkeun ti hareupeun maraneh; karana eta sok pada migawe sakabeh noe kitoe pëtana, noe matak kami teh bosën ka darinja.
 24 'Sarta maraneh koe kami geus dilahiran kieu: b Maraneh noe bakal kawarisan tanah eta bangsa; koe kami rek dipaparinkeun ka maraneh, soepaja kamilik; nja tanah anoe labar-leber tji-soesoe reudjeung madoe: ijeu kami Pangeran, Allah maraneh, anoe ngabina-
 25 keun maraneh ti bangsa noe loba. 'Ari maraneh teh c koedoe ngabinakeun sato anoe bërësih djeung noe nadjis, kitoe deui manoeek anoe bërësih djeung noe nadjis, sarta oelah nganistakeun diri koe lantaran sato, atawa koe lantaran manoeek, atawa koe sakabeh noe tingkarajap di boemi, sakoer bae anoe koe kami dibinakeun, didamël nadjis
 26 ka maraneh. 'Djadi maraneh teh d masing pada soetji baris ka kami; karana kami Pangeran teh soetji, e sarta ma-

raneh koe kami dibinakeun ti bangsa noe loba, soepaja djadi kagoengan kami. 'Djeung lamoen aja djalma lalaki atawa awewe, f anoe kasaroemahan atawa koekoesoemahan, pasti koedoe dipachau, dibaledogan koe batoe: dosana malik ka daririna. a p. 18:28. b 2 Moesa 3:8.
 c p. 11:43. d p. 19:2. e 1 Radja 8:53. f p. 19:31;
 1 Sam. 28:7; Lal. 13:16.

PASAL 21.

Aja deui timbalan Pangeran ka Moesa, Akjieu: Maneh koedoe mitjatoer ka panghoeloe-panghoeloe, anak Haroen, kieu nja omong maneh ka darinja: a Oelah aja noe nganadjiskeun diri dina
 2 bangsana, koe karana noe pach. 'Ngan koe karana barajana noe përnah deukeut, nja koe karana indoengna, djeung koe karana bapana, sarta koe karana anakna lalaki, djeung koe karana anakna awewe, kitoe deui koe karana doeloerna lalaki, 'djeung koe karana doeloerna awewe, anoe masih landjang, anoe deukeut keneh ka manehanana, tatjan lakian: panghoeloe meunang oge
 4 nganadjiskeun diri. 'Pedah djoeragan dina bangsana, noe matak teu meunang nganadjiskeun atawa nganistakeun diri. 'Teu meunang b ngagoendoe-
 5 lan sirahna, djeung teu meunang njoe-koer sisi djanggotna, sarta teu pisan
 6 meunang noerihan awakna. 'Koedoe masing saroetji baris ka Allahna, sarta oelah nganistakeun kana djënëngan Allahna; karana koerban seuneu kagoengan Pangeran, c kadaharan Allahna, nja panghoeloe noe ngahatoerkeun; mana
 7 koedoe saroetji. 'Teu meunang mirabi ka dajang atawa ka noe hina, djeung teu meunang mirabi ka awewe anoe disërähkeun koe salakina; karana panghoeloe teh soetji baris ka Allahna. 'Noe matak eta koe maneh koedoe diangkën d soetji; karana kadaharan Allah maneh, nja eta noe ngahatoerkeun; koedoe koe maneh diangkën soetji; e karana ijeu kami Pangeran, noe njoetjikeun ka ma-
 9 raneh teh, soetji. 'Sarta lamoen aja anak panghoeloe noe awewe, nganistakeun diri, milampah djinah, nja eta nganistakeun ka bapana; koedoe didoeroek koe seuneu.

a p. 22:4. b p. 19:27, 28. c 4 Moesa 28:2. d 2 Moesa 28:36; Ibr. 7:26. e p. 20:8.

10 Djeung deui panghoeloe gēde, noe didjē-
nēngkeun ti lēbah doeloer-doeloerna,
noe dikoetjoeran sirahna koe minjak li-
sah, ^a sarta dikeupeulan, sina make pa-
pakean teja, eta ^b teu meunang moeroe-
tjoel sirahna, djeung teu meunang njo-
soēk papakeanana. 'Sarta teu meunang
ngadatangan majit djalma, saba bae; teu
meunang nganadjiskeun diri, nadjan koe
karana bapana atawa koe karana in-
doengna. 'Djeung ^c teu meunang ka loe-
war ti kasoetjian, sangkan oelah matak
nganistakeun kana kasoetjian Allahna;
karana dimakoetaān koe minjak lisah
13 ti Allahna: ijeu kami Pangeran. 'Sarta
mirabina ^d koedoe ka hidji awewe noe
14 parawan. 'Randa, atawa popotongan,
atawa noe hina, atawa dajang: ka noe
kitoe eta teu meunang mirabi; ari mi-
rabina ngan meunang ka parawan bang-
15 sana sorangan; 'soepaja oelah matak nga-
nistakeun ka anak-intjoena dina bang-
sana; karana ijeu kami Pangeran, anoe
njoetjikeun ka manehana. ^a p. 8: 33.
^b p. 10: 6. ^c p. 10: 7. ^d 2 Kor. 11: 2.

16 Ngandika deui Pangeran ka Moesa,
17 kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mi-
tjatoer deui ka Haroen, kijeu nja pok:
Saha-saba djalma, anak-intjoe maneh,
satoeroenan-toeroenanana, noe aja tjat-
tjadna, teu meunang ngadeuheusan, nga-
18 hatoerkeun kadabaran Allahna. 'Karana
sakoer djalma noe aja tjatjadna teu meun-
ang ngadeuheusan; saperti djalma noe
lolong, atawa noe ngempor, atawa noe
19 soempoeng, atawa noe tjenggeh; 'atawa
djalma noe boentoeng soekoe atawa noe
20 boentoeng leungeun; 'atawa noe bēng-
koeng, atawa noe pēndek, atawa noe
tjeor panonna, atawa noe boedoeg, ata-
wa noe rodek, atawa noe rēmēk lara-
21 nganana. 'Sakoer djalma, anak-intjoe
panghoeloe Haroen, anoe aja tjatjadna,
teumeunangmarēk, ngahatoerkeun koer-
ban seuneu kagoengan Pangeran; aja
tjatjadna, noe matak teu meunang ma-
rēk, ngahatoerkeun kadabaran Allahna.
22 'Ari kadabaran Allahna, barang soetji,
nadjan noe pangsoetji-soetjina oge, meun-
ang koe eta dibakan; 'ngan teu meun-
ang ngadatangan kana reregan, djeung
teu meunang njampeurkeun kana altar,
pedah aja tjatjadna; soepaja oelah ma-
tak nganistakeun kana kasoetjian kami;

karana ijeu kami Pangeran, anoe njoet-
tjikeun ka maranehanana.

24 Prak koe Moesa dilahirkeun ka Ha-
roen, djeung ka poetrana lalaki, sarta
ka oerang Israil sakabeh.

PASAL 22.

Ngandika deui Pangeran ka Moesa, ki-
2 jjeu pangandikana: 'Maneh koedoe mi-
tjatoer deui ka Haroen djeung ka anak-
na lalaki, sina njégah ka barang soetji
ti oerang Israil, anoe koe eta disaroet-
tjikeun ka kami; oelah nganistakeun
kana djēnēngan kami noe soetji: ijeu
3 kami Pangeran. 'Koedoe ngomong kijeu
maneh ka darinja: Satoeroenan-toeroe-
nan maraneh, sakoer djalma, anak-in-
tjoe maraneh, anoe njampeurkeun ka
barang soetji, noe koe oerang Israil di-
saroetjikeun ka Pangeran, sabot mane-
hanana keur kanadjisan, nja eta djalma
koedoe dibasmi, dileungitkeun ti pajoe-
4 neun kami: ijeu kami Pangeran. 'Saha-
saha djalma, anak-intjoe Haroen, noe
boga kasakit lepra atawa ^a noe bēngang,
teu meunang ngahakan barang soetji,
tēpi ka bērēsih deui. Djeung saba-saba
noe antēl kana naon-naon noe kanadji-
san koe majit, atawa djalma ^b noe ka
5 loewar tji-kama, 'atawa djalma noe an-
tēl kana naon-naon ^c bangsa noe ting-
karajap, anoe matak dirina kanadjisan,
atawa ka manoesa, anoe matak dirina
kanadjisan, naon bae kanadjisanana:
6 'eta djalma noe antēl ka noe kitoe teh ^d
bakal kanadjisan tēpi ka boerit, sarta
teu meunang ngahakan barang soetji;
7 satēgēsna koedoe mandi koe tjai, 'sarta
ari geus soeroep panon-poē, eta djadi
bērēsih; kakara meunang deui ngaha-
kan barang soetji, sabab nja eta rēdjē-
8 kina. 'Noe paeh bangkar ^e sarta noe
paeh disasaak teu meunang koe eta di-
hakan, da tangtōe kanadjisan koe noe
9 kitoe: ijeu kami Pangeran. 'Djadi eta
teh koedoe pada ngadjaga kana djagaān
kami; oelah datang ka nanggoeng dosa
sarta oelah datang ka paeh lantaran
kitoe, pedah dinistakeun: ^f ijeu kami Pa-
ngeran, anoe njoetjikeun ka marane-
hanana. ^a p. 15: 2. ^b p. 15: 16. ^c p. 11: 29.
^d p. 11: 24. ^e 2 Moesa 22: 31. ^f p. 20: 8.

10 Ari deungeun-deungeun, saba bae, teu
meunang ngahakan barang soetji; anoe

madjik di panghoeloe, sarta noe boe-boeroeh, teu meunang ngahakan barang soetji. 'Tatapi lamoen aja djalma beunang panghoeloe meuli koe doewitna, nja eta meunang noeroet ngahakan; kitoe deui noe asal didjoeroekeun di imahna, nja eta pada meunang noeroet ngahakan rëdjékina. 'Djeung lamoen panghoeloe boga anak awewe, noe lakian ka deungeun-deungeun, eta teu meunang ngahakan hatoeran barang soetji. 'Tatapi lamoen panghoeloe boga anak, anoe randa, atawa popotongan, sarta teu bogaeun anak, toeloej balik deui ka imah bapana, nja eta meunang noeroet ngahakan rëdjeki bapana, saperti keur basana boedak; ari deungeun-deungeun mah, saha bae, teu meunang ngahakan eta. 'Sarta lamoen aja djalma ngahakan barang soetji, djalma kaloeloepoetan, nja eta barang soetji teh koedoe diganti, a sarta ditambahan sapërlimana, sok di-selehkeun ka panghoeloe. 'Djadi maranehanana teu meunang nganistakeun kana barang soetji ti oerang Israil, anoe koe eta dihatoerkeun ka Pangeran; tangtoe matak maranehanana ka oerang Israil nanggoengkeun kadorakaan, mawa kana salah, lantaran ngahakan barang soetji ti eta; karana ijeu kami Pangeran, anoe njoetjikeun ka maranehanana. a p. 5:16; 6:5; 4 Moesa 5:7.

17 Ngandika deui Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka Haroen, djeung ka anakna lalaki, sarta ka sakabeh oerang Israil, kijeu nja omong maneh ka darinja: Saha-saha djalma, oerang Israil, atawa noe ngoembara di Israil, anoe ngahatoerkeun koerbanna, boh a koerbanna panadaran, naon bae, boh pangabaktina hawaning soeka, naon bae, anoe dihatoerkeun ka Pangeran baris koerban doeroekan: 'soepaja maraneh b pikamanaheun, [koedoe ngahatoerkeun] noe taja tjatjadna, sarta lalaki, bangsa sapi, bangsa domba, atawa bangsa ëmbe. 'Sakoer noe aja tjatjadna mah c teu meunang koe maraneh dikoerbankeun; karana moal matak maraneh pikamanaheun. 'Sarta lamoen aja djalma noe ngahatoerkeun koerban panarina ka Pangeran, baris nëkanan nadar atawa baris pangabakti bawaning soeka, bangsa

sapi atawa bangsa ëmbe-domba, koe-doe noe taja tjatjadna, soepaja pikamanaheun; teu meunang aja tjatjadna, naon bae. 'Anoe lolong, atawa noe potong, atawa noe raheut, atawa noe borok, atawa noe boedog, atawa noe rodek: d noe kitoe teu meunang koe maraneh dikoerbankeun ka Pangeran, djeung teu meunang koe maraneh dipake koerban seuneu dina altar, baris ka Pangeran. 'Ari sapi djëung domba, noe tjenggeh, atawa noe koerang anggahotana, meunang koe maraneh dipake pangabakti bawaning soeka; dëmi kana koerban panadaran mah moal pikamanaheun. 'Ari noe kontolna didëmpet, dirëmëkkeun, dikënjang, atawa dikeureut, teu meunang koe maraneh dikoerbankeun ka Pangeran; malah maraneh teu meunang migawe kitoe di djëro tanah maraneh. 'Sarta ti leungeun djalma sedjen nagara maraneh teu meunang ngahatoerkeun e kadaharan Allah maraneh, sakoer noe kitoe pëtana; karana noe kitoe teh aja karoeksakanana, aja tjatjadna, moal matak maraneh pikamanaheun. a p. 7:16. b p. 1:3. c 5 Moesa 15:21; 17:1; Mal. 1:8. d Mal. 1:13, 14. e p. 21:6.

26 Ngandika deui Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: 'Sapi, atawa domba, atawa ëmbe, lamoen didjoeroekeun, a sina toedjoeh poë lilana aja di handapeun indoengna; ari ti sëmët poë noe kadalaman ka-loehoerkeun pikamanaheun dipake koerban seuneu baris ka Pangeran. 'Djeung deui sapi atawa domba teu meunang koe maraneh dipeuntjit dibarengkeun djeung anakna, dina poë sahidji. 'Djeung lamoen maraneh ka Pangeran ngoerbankeun b koerban pamoe-dji, dikoerbankeunana teh sing malar maraneh pikamanaheun. 'Koedoe dibakan dina poë harita; c oelah aja noe dikarikeun tēpi ka isoek: ijeu kami Pangeran. 'Eta maraneh sing pada ngestoekeun timbalan kami, sarta lalampahkeun: ijeu kami Pangeran. 'Djeung maraneh poma oelah nganistakeun kana djënëngan kami noe soetji; satëgësna kami kërsa disoetjikeun di têngah oerang Israil: ijeu kami Pangeran, anoe njoetjikeun ka maraneh; 'anoë ngaloe-warkeun maraneh ti tanah Mësir, kërsa djadi Allah maraneh: ijeu kami Pangeran. a 2 Moesa 22:30. b p. 7:12. c p. 7:15.

PASAL 23.

2 **A**ja deui pangandika Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kijeu nja omong maneh ka darinja: Ari pesta Pangeran, anoe koe maraneh koedoe dioewarkeun pakoempoelan soetji, nja ijeu pesta kami teh: *

3 Gënöp poë lilana koedoe ngalampahkeun pagawean; * ari pbë noe katoedjoe nja eta poë eureun, gëde pisan, pakoempoelan soetji; didinja maraneh oelah ngalampahkeun pagawean naon-naon; nja sabat eta teh, kagoengan Pangeran, di sakabeh énggon maraneh tjitjing. a 2 Moesa 20: 8.

4 Nja ijeu pesta Pangeran, pakoempoelan soetji, * anoe koe maraneh koedoe dioewarkeun dina mangsana: 'dina boelan noe mimiti, dina tanggal opat wëlas, antara sore djeung boerit, paska baris ka Pangeran. 'Ari dina tanggal lima wëlas, boelan eta keneh, ^b pesta roti teu ragian baris ka Pangeran; toedjoe poë lilana maraneh koedoe ngahakan roti ^c teu ragian. 'Dina poë noe mimiti maraneh koedoe ngadég pakoempoelan soetji; didinja maraneh oelah ngalampahkeun pagawean naon-naon. 'Djeung maraneh koedoe ngahatoerkeun koerban seuneu ka Pangeran, toedjoe poë lilana. Ari dina poë noe katoedjoe pakoempoelan soetji deui; didinja maraneh oelah ngalampahkeun pagawean naon-naon. a 2 Moesa 23: 14; 5 Moesa 16.

b 2 Moesa 12: 15, 18.

9 Ngandika deui Pangeran ka Moesa, kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kijeu nja omong maneh ka darinja: Dimana maraneh geus asoep ka tanah, anoe koe kami dipaparinkeun ka maraneh, geus kitoe koe maraneh dibowat pibowateunana, seg maraneh koedoe nganteurkeun loeloege pibowateun maraneh sabeungkeutan ka panghoeloe. 'Tidinja koe panghoeloe eta beungkeutan koedoe diasongkeun ka pajoeneun Pangeran, soepaja matak maraneh pikamanaheun; diasongkeunana koe panghoeloe sabada ^d poë sabat, isoekna. 'Sarta mangsa poëan ngasongkeun eta beungkeutan, maraneh koedoe njanggakeun anak domba sasi-

ki, noe taja tjatjadna, oemoer sataoen, pikoerbaneun doeroekan baris ka Pangeran; ^e djeung pikoerbaneunana kadaharan, doewa-përpoeloe epa tipoeng lémës, ditjampoer minjak, pikoerbaneun seuneu baris ka Pangeran, aambeuan matak sédép; kitoe deui pikoerbaneunana inoeman, anggoer saparapat hin. 'Eta maraneh teu meunang ngahakan roti, atawa beunang njangraj, atawa gandoem baseuh, tépi ka poë harita, datang ka maraneh geus njanggakeun eta koerban Allah maraneh. Pikoekoeh langgëng eta teh ka maraneh, toeroen-toemoeroen, di sakabeh énggon maraneh tjitjing.

15 Geus kitoe maraneh ti sémët isoekna, sabada sabat, ti poëan maraneh njanggakeun beungkeutan koerban asongan teja, * koedoe milang keur diri maraneh toedjoe minggoe, masing djédjég, 'népi ka bada sabat noe katoedjoe, isoekanana; djadi maraneh koedoe milang lima poeloe poë; didinja maraneh ka Pangeran koedoe ngahatoerkeun koerban kadaharan noe anjar. ^f 'Eta maraneh ti sagala énggon maraneh tjitjing koedoe njanggakeun roti doewa siki, pikoerbaneun asongan, doewa-përpoeloe epa tipoeng lémës, dibeuleumna make dihaseuman heula; ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

- wean naon-naon. Pikoekoe langgëng eta teh ka maraneh, toeroen-toemoeroen, di sakabeh énggon maraneh tji-
 22 tjing. 'Sarta' mangsa maraneh keur diboewat piboewateun lahan maraneh, djoeroe lahan maneh dipiboewatanana oelah dibejakkeun teuing, djeung heu-
 tjakna keur maneh diboewat oelah rek dipoeloeng; f koedoe koe maneh diing-
 keun adjang noe kabalangsak sarta adjang djalma ngoembara: ijeu kami Pangeran, Allah maraneh. a 5 Moesa 16:9.
 b p. 2:12. c 4 Moesa 15:4-12. d 4 Moesa 28:26.
 e p. 19:9. f 5 Moesa 24:19.
- 23 Ngandika deui Pangeran ka Moesa,
 24 kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mi-
 tjatoer ka oerang Israil, kijeu nja pok:
 " Dina boelan noe katoedjoe, dina
 tanggal hidji, maraneh koedoe ngadég
 poé eureun, pangingët-ningët, make
 sèngek sangkakala, pakoempoelan soetji.
 25 'Didinja maraneh oelah ngalampahkeun
 pagawean naon-naon, djeung koedoe
 pada ngahatoerkeun koerban seuneu ka
 Pangeran. a 4 Moesa 29:1.
- 26 Ngandika deui Pangeran ka Moesa, ki-
 27 jeu pangandikana: 'Malah-malah" tang-
 gal sapoeloeh, boelan noe katoedjoe
 kenéh, nja eta poé pangrapihan; di-
 dinja maraneh koedoe ngadég pakoem-
 poelan soetji, sarta koedoe pada ngar-
 èndahkeun diri maraneh; djeung koe-
 doe pada ngahatoerkeun koerban seun-
 28 neu ka Pangeran. 'Dina poé harita ma-
 raneh oelah ngalampahkeun pagawean
 naon-naon, wantoe-wantoe poé pangra-
 pihan eta teh, paranti ngarapihkeun diri
 maraneh ka pajoeneun Pangeran, Allah
 29 maraneh. 'Karana oenggal-oenggal djal-
 ma noe teu ngarèndahkeun diri dina
 poé harita, nja eta koedoe dibasmi, di-
 leungitkeun ti bangsana. 'Sarta oeng-
 gal-oenggal djalma noe ngalampahkeun
 pagawean naon-naon dina poé harita,
 nja eta djalma koe kami rek dileungit-
 30 keun ti têngah bangsana. 'Maraneh oe-
 lah ngalampahkeun pagawean naon-
 naon; pikoekoe langgëng eta teh ka
 maraneh, toeroen-toemoeroen, di saka-
 31 beh énggon maraneh tjitjing. 'Poé eu-
 reun b gède pisan eta teh ka maraneh,
 djeung koedoe pada ngarèndahkeun diri
 maraneh; dina tanggal salapan, wantji
 boerit, maraneh koedoe prak milampah

eta poé eureun maraneh, ti boerit tépi
 ka boerit deui. a p. 16. b p. 16:31.

- 33 Ngandika deui Pangeran ka Moesa,
 34 kijeu pangandikana: 'Maneh koedoe mi-
 tjatoer ka oerang Israil, kijeu nja pok:
 " Dina tanggal lima wélas, boelan noe
 katoedjoe kenéh, pesta saoeng bēbētek,
 lilana toedjoe poé, baris ka Pangeran.
 35 'Dina poé noe mimiti pakoempoelan
 soetji; oelah ngalampahkeun pagawean
 36 naon-naon. 'Toedjoe poé lilana ma-
 raneh koedoe ngahatoerkeun koerban seun-
 neu ka Pangeran; b dina poé noe ku-
 dalapan maraneh koedoe ngadég deui
 pakoempoelan soetji, djeung koedoe pa-
 da ngahatoerkeun koerban seuneu ka
 Pangeran; panoetoep pesta eta teh; oe-
 lah ngalampahkeun pagawean naon-
 naon. a 2 Moesa 23:16; 4 Moesa 29:12; 5 Moesa
 16:13. b Joh. 7:37.
- 37 Nja eta teh pesta Pangeran, anoe koe
 maraneh koedoe dioewarkeun pakoem-
 poelan soetji, baris ngahatoerkeun koer-
 ban seuneu ka Pangeran, koerban doe-
 roekan, koerban kadaharan, koerban
 peuntjitan djeung koerban inoeman, sa-
 bakoe-sabakoena dina oenggal-oenggal
 38 poé. 'Kadjaba ti sabat Pangeran, djeung
 kadjaba ti sagala hatoeran maraneh,
 djeung kadjaba ti sakabeh panadaran
 maraneh, sarta kadjaba ti sakabeh pa-
 ngabakti maraneh bawaning soeka, noe
 koe maraneh disanggakeun ka Pa-
 ngeran.
- 39 Djadi dina tanggal lima wélas, boelan
 noe katoedjoe, sanggeus maraneh nga-
 koetan hasil taneuh, seg maraneh koe-
 doe milampah eta pesta Pangeran, toe-
 djoe poé lilana; ari poé noe mimiti
 poé eureun; kitoe deui poé noe kada-
 40 lapan poé eureun. 'Ari dina poé noe mi-
 miti maraneh koedoe ngarala boeboe-
 wahan tangkal noe araloes, " palapah
 korma, dahan kai noe gomplok, djeung
 waroe lot; sarta koedoe pada boengah
 di pajoeneun Pangeran, Allah maraneh,
 41 toedjoe poé lilana. 'Djeung koedoe pada
 milampah eta pesta baris ka Pangeran,
 toedjoe poé dina sataoen. Pikoekoe
 langgëng ka maraneh toeroen-toemoe-
 roen; dipilampahna koe maraneh koe-
 42 doe dina boelan noe katoedjoe. 'Koe-
 doe pada ngénggon dina saoeng, toe-
 djoe poé lilana; sakabeh noe asal boemi

di Israil koedoe ngarënggon dina sa-
oeng. 'Soepaja toeroenan-toeroenan ma-
raneh pada nganjahokeun, jen oerang
Israil ^b koe kami disina ngarënggon
dina saoeng-saoeng, sanggeusna koe ka-
mi dika-loewarkeun ti tanah Mësir: ijeu
kami Pangeran, Allah maraneh.

a Nêl. 8: 14-16. b Hos. 12: 10.

41 Prak Moesa ngadawochkeun eta sa-
gala pesta Pangeran ka oerang Israil.

PASAL 24.

2 Aja deui pangandika Pangeran ka
Moesa, kijeu pangandikana: 'Maneh
koedoe nitah ka oerang Israil, ^a sina
ka maneh marawa minjak djetoen, anoe
setra, beunang noetoe, baris damar teja,
pikeun njeungentan palita salalawasna.
3 'Di loewareun reregan përtelaan, di djero
himah tëpangan, nja di dinja koedoe di-
pëtakeunana koe Haroen, [sina ngagën-
tjlang] ti boerit tëpi ka isoek, di pajo-
neun Pangeran, salalawasna. Pikoekoeh
langgëng ka maraneh, toeroen-toemoe-
roen. 'Eta Haroen dina adjoeg émas pi-
toewin teh koedoe natakeun palita-pali-
tana di pajoeneun Pangeran, salala-
wasna.

a 2 Moesa 27: 20, 21.

5 Djeung deui maneh koedoe njokot
tipoeng lëmës, dijieun koeweh doewa
wëlas siki, dibeuleum; sasiki-sasiki doe-
wa-përpoeloeh epa. 'Seg koe maneh koe-
doe diambëngkeun ^a dina medja émas
pitoewin teja, di pajoeneun Pangeran,
didjieun doewa djadjar, sadjadjarna gë-
nëp-gënëp. 'Sarta hidji-hidji djadjar koe
maneh toempangan doeja toelen, ^b geu-
san djadi pangelingan roti, nja koerban
8 seuneu baris ka Pangeran. 'Dina oeng-
gal-oenggal poë sabat roti teh koedoe
ditatakeun di pajoeneun Pangeran, sala-
lawasna, ti oerang Israil; përdjangdjian
9 langgëng. 'Nja eta ^c pikeun Haroen
djeung pikeun anakna lalaki; dihakanna
di ënggon soetji; karana soetji liwat leu-
wih eta teh, bagianana ti koerban seu-
neu kagoengan Pangeran; pikoekoeh
langgëng.

a 2 Moesa 25: 30. b p. 2: 2, 9.

c Mat. 12: 4.

10 Aja hidji djalma, indoengna oerang
Israil, ari bapana oerang Mësir; djol ka
loewar ka têngah oerang Israil; heug
eta djalma noe indoengna oerang Israil
teh, paseja di pasanggrahan djeung hidji

11 oerang Israil. 'Pek eta djalma noe in-
doengna oerang Israil teh, ngagoreng-
keun kana Padjënëngan, sarta njapa.
Toeloej disanggakeun ka Moesa. Ari nga-
ran indoengna Sëlomit anak Dibri, kaom
12 Dan. 'Seg eta djalma ^a diasoepeun kana
pandjara, ngantos katërangan përkara-
na hal timbalan Pangeran. *a 4 Moesa 15: 34.*

13 Ngandika Pangeran ka Moesa, kijeu
14 pangandikana: 'Eta noe njapa teh bawa
bidjil ka loewareun pasanggrahan; prak
sakabeh noe ngadenge koedoe pada
noempangkeun leungeunna ka hoeloena,
bari toeloej manehanana dibaledogan
15 koe sapedjëmoehan. 'Djeung maneh ka
oerang Israil koedoe mitjatoer, kijeu nja
pok: ^a Saba-saba djalma njapa ka Al-
16 lahna, estoe nanggoeng dosana. 'Sarta ^b
noe ngagorengkeun kana djënëngan Pa-
ngeran, pasti koedoe dipaehan, dibale-
dogan koe sapedjëmoehan; boh noe
ngoembara, boh noe asal boemi, tijap-
tijap ngagorengkeun kana Padjënëngan,
17 koedoe dipaehan. 'Djeung deui ^c lamoen
aja djalma maehan manoesa, saha bae,
18 pasti koedoe dipaehan deui. 'Sarta noe
maehan sato tjotjoëan, eta koedoe nga-
19 ganti: njawa bajar njawa. 'Djeung la-
moen aja djalma njatjadan ka batoer:
sakoemaha migawena, eta koedoe dipi-
20 gawe nja kitoe deui: 'potong bajar po-
tong, panon bajar panon, hoentoe bajar
hoentoe; sakoemaha njatjadanana ka
manoesa, eta koedoe ditjatjadan nja ki-
21 toe deui. 'Ari noe maehan tjotjoëan, eta
koedoe ngaganti; dëmi noe maehan ma-
22 noesa mah, koedoe dipaehan deui. 'Hoe-
koem di maraneh ^d koedoe masing sa-
toenggal, bagija noe ngoembara, bagija
noe asal boemi; karana ijen kami Pa-
ngeran, Allah maraneh. *a 2 Moesa 22: 28.*

*b Mat. 26: 65, 66. c 2 Moesa 21: 12. d 2 Moesa
12: 49; 3 Moesa 19: 34.*

23 Toeloej koe Moesa dilahirkeun ka oe-
rang Israil; prak djalma noe njapa teja
dibawa bidjil ka loewareun pasanggra-
han, bari seug dibaledogan koe batoe.
Djadi oerang Israil ngalampahkeun sa-
koemaha timbalan Pangeran ka Moesa
teja.

PASAL 25.

Aja deui pangandika Pangeran ka Moe-
sa di goenoeng Sinai, kijeu pangandi-

2 kana: 'Maneh koedoe mitjatoer ka oerang Israil, kijeun nja omong maneh ka darinja: Dimana maraneh geus asoep ka tanah, anoe koe kami dipaparinkeun ka maraneh, toeloer tanah teh koedoe aja sabatna, sina eureun baris ka Pangeran. 'Koedoe njébaran lahan maneh^a gënép taoen lilana, djeung koedoe mangkasan kēbon anggoer maneh gënép taoen lilana, sarta alaan hasilna; 'dēmi taoen noe katoedjoeh mah sabat, gēde pisan, kana tanah; sina eureun baris ka Pangeran; lahan maneh oelah disébaran, djeung kēbon anggoer maneh oelah dipangkasan. 'Toerijang, oeroet maneh diboewat, koe maneh oelah dipiboewatan, djeung boewah anggoer maneh noe ditoenda teh, koe maneh oelah diala; nja masing djadi taoen sabat kana tanah teh. 'Ari noe djadi dina sabat tanah teh keur pihakaneun maraneh; nja keur diri maneh, djeung keur badega maneh awewe-lalaki, djeung keur noe koeli di maneh, sarta keur djalma madjik, anoe ngoembara di maneh; 'kitoe deui keur tjoetjoetan maneh, sarta keur sasatoan noe dina tanah maneh; sakabeh hasilna keur pihakaneunana. ^a 2 Moesa 23: 10.

8 Djeung deui maneh koedoe milang keur diri maneh toedjoeh taoen sabat, toedjoeh kali toedjoeh taoen; djadi rejana toedjoeh taoen sabat teh koedoe opat poeloeh salapan taoen. 'Ari^a dina boelan noe katoedjoeh, dina tanggal sapoeloeh, maneh koedoe ngidērkeun sēngek sangkakala; nja ngidērkeun sangkakala di sakoeriling tanah maraneh teh dina poē pangrapihan teja. 'Seug maraneh koedoe njoetjikeun eta taoen noe kalima-poeloeh teh, ^b djeung koedoe ngowarkeun kamērdikaan dina tanah, keur sakabeh priboemina; sing djadi taoen kasoeakaan eta teh ka maraneh; didinja maraneh koedoe moelang ka samilik-milikna, djeung maraneh koedoe balik ka saasal-asalna. 'Eta taoen noe kalima-poeloeh teh sing djadi taoen kasoeakaan ka maraneh; oelah maraneh njébar, djeung oelah diboewat toerijangna, sarta oelah ngarala boewah anggoer noe ditoenda; 'karana taoen kasoeakaan eta teh; koedoe diangkēn soetji koe maraneh; hasil tēgal anoe djadi pihakaneun maraneh. 'Dina eta taoen kasoe-

akaan, maraneh koedoe moelang ka samilik-milikna. 'Sarta lamoen maraneh ngadjoewal naon-naon ka batoer, atawa meuli ti leungeun batoer, poma oelah silih-kanijaja djeung doeloer. 'Maneh meuli ti batoer koedoe ngitoeng taoen ti sanggeus taoen kasoeakaan; batoer ngadjoewal ka maneh koedoe ngitoeng taoen piboewateun. 'Mungkin reja taoen, mungkin tambah pameulina; sabalikna mungkin saeutik taoen, mungkin koerang pameulina; wantoe-wantoe ngadjoewalna ka maneh nja rejana piboewateun. 'Djadi maraneh poma oelah silih-kanijaja djeung batoer, ^c nja koedoe masing sijeun koe Allah maneh; karana ijeun kami Pangeran, Allah maraneh. ^a p. 23: 27.

^b 5 Moesa 15, c p. 19: 14, 32.

18 Eta maraneh koedoe ngalampahkeun pikoekoeh kami, djeung koedoe pada ngestoekeun hoekoem kami, sarta lalampahkeun; ana kitoe mah maraneh bakal ngēnggonan tanah sarta sēnang ati. 'Reudjeung tanah tangtōe ngabidjilkeun hasilna, sarta maraneh pingahkaneun datang ka senbeuh; djadi diēnggonanana koe maraneh sarta sēnang ati.

20 'Djeung lamoen maraneh ngomong: Naon pihakaneun oerang dina taoen noe katoedjoeh, da mapan oerang teu njébar djeung teu ngakoetan beubeunangan?

21 'Eta kami^a tangtōe miwarang bērkah kami ka maraneh dina taoen noe kagēnēp, sina ngajakeun hasil tiloe taoeneun.

22 'Ari taoen noe kadalapan maraneh prak njébar deui; dēmi noe dihakan koe maraneh, nja beubeunangan heubeul keneh bae, tēpi ka taoen noe kasalapan; datang ka asoep beubeunangan eta, maraneh ngahakan beubeunangan heubeul.

^a 5 Moesa 28: 8.

23 Djeung deui tanah teh teu meunang didjoewal saēndēngna; karana kami noe kagoengan tanah; ^a karana maraneh mah semah, nja djalma madjik di kami. 'Sarta di sakoeriling tanah milik maraneh, moen aja noe dek nēboes tanah, koedoe dibikeun. 'Lamoen doeloer maneh datang ka moskel, sarta ngadjoewal milikna, geus kitoe barajana noe pangdeukeutna koedoe datang sarta nēboes noe didjoewal koe doeloerna teja.

26 'Djeung lamoen aja djalma teu boga noe nēboes, tapi pikatēpieun koe leu-

ngeun sorangan, nja manggih noe pi-
 27 mahieun kana ditëboesna: 'seug eta
 koedoe ngitoeng taoen tina ngadjoe-
 walna, bari saleuwihna dipoelangkeun
 ka djalma noe didjoewalan, sangkan
 28 manehanana moelang ka milikna. 'Sa-
 balikna, oepama leungeunna teu mang-
 gih noe pimahieun baris moelangkeun
 eta ka dirina mah, seug noe didjoewal
 teh pitëtëpeun dina leungeun noe meuli,
 tëpi ka taoen kasoekaän; dina taoen
 kasoekaän mah ka loewar, sangkan ma-
 nehanana moelang ka milikna.

a Djab. 39: 13.

29 Djeung lamoen aja djalma ngadjoe-
 wal hidji imah pangtjitjingan di djëro
 nagara noe koetaän, nja eta meunang
 ditëboes tëpi ka toetoe taoen ngadjoe-
 walna; di djëro sakitoe lilana meunang
 30 ditëboes. 'Sabalikna, oepama teu ditë-
 boes tëpi ka djëdjëg sataoen djëpoet
 mah, heug eta imah, anoe di djëro na-
 gara noe koetaän teja, pitëtëpeun sa-
 ëndëngna di noe meuli inja, toeroen-
 toemoeroen; dina taoen kasoekaän moal
 31 ka loewar. 'Dëmi imah desa-desa, noe
 teu koetaän sakoerilingna, koedoe di-
 itoeng mandjing kana laban tanah; nja
 eta meunang ditëboes, sarta dina ta-
 32 oen kasoekaän pika-loewareun. 'Ari
 moenggoeh " nagara-nagara ahli Lewi,
 imahna di nagara milikna, eta ahli Le-
 wi teh meunang nëboes salalawasna.
 33 'Sarta oepama aja ahli Lewi noe [teu]
 nëboes mah, nja eta imahna noe di-
 djoewal di nagara milikna pika-loewa-
 reun dina taoen kasoekaän; karana ari
 imah di nagara ahli Lewi, nja eta pi-
 san milikna di têngah oerang Israil.
 34 'Dëmi " laban sampalan nagara-naga-
 rana mah teu meunang didjoewal; ka-
 rana milik langgëng eta teh ka ahli
 Lewi.

a 4 Moesa 35: 2; b 4 Moesa 35: 3.

35 Djeung lamoen doeloer maneh da-
 tang ka moskel, taja tangan-pangawa-
 sana di maneh, eta koe maneh hajeu-
 kan; nadjan noe ngoembara atawa noe
 36 madjik sina hiroep di maneh. 'Oelah
 njokot " boengah ti dinja, soemawon-
 na bati leuwih ti meudjeuhna; nja koe-
 doe masing sijeun koe Allah maneh, sarta
 doeloer maneh teh sina hiroep di ma-
 37 neh. 'Maneh ngandjoekkeun doewit ka
 dinja oelah ngarah boengah, sarta mere

38 kahakanan oelah dibabatenkeun. 'Ijeu
 kami Pangeran, Allah maraneh, anoe
 ngaloewarkeun maraneh ti tanah Mësir,
 kërsa maparin tanah Kanaän ka mara-
 neh, kërsa djadi Allah maraneh.

a 2 Moesa 22: 25; 3 Moesa 23: 19.

39 Djeung " lamoen doeloer maneh da-
 tang ka moskel di maneh, seug nga-
 djoewal diri ka maneh, teu meunang koe
 maneh disina koemawoela tjara koema-
 40 woela boedak beulian. 'Piajaeunana di
 maneh sing sapërti noe boeboeroeh, tjara
 noe madjik; pingawoelaenana ka ma-
 41 neh tëpi ka taoen kasoekaän. 'Didinja
 eta teh ka loewar ti maneh, nja dirina
 sarta djeung anak-anakna, sina balik ka
 asalna, djeung sina moelang ka milik
 42 karoehoenna. 'Karana abdi kami eta teh,
 beunang kami ngaloewarkeun ti tanah
 Mësir; teu meunang didjoewal sapërti
 43 ngadjoewal boedak. 'Teu meunang ma-
 neh " moerba ka dinja, make kësit; nja
 koedoe masing sijeun koe Allah maneh.
 44 'Ari maneh hajang boga boedak lalaki
 atawa boedak awewe, koedoe noe ka-
 asoep bangsa-bangsa noe di sakoeriling
 maraneh; eta maraneh meuli boedak la-
 laki atawa boedak awewe koedoe ti di-
 45 nja. 'Samalah noe kaäsoep djalma ma-
 djik, anoe ngaloembara di maraneh, eta
 ge koe maraneh meunang dibeuli; pon
 kitoe kenah toeroenanana, noe aja di
 maraneh, beunangna ngajoegakeun di
 djëro tanah maraneh; geus kitoe eta
 46 teh djadi milik maraneh. 'Sarta eta koe
 maraneh meunang diwariskeun ka anak
 maraneh pandeurieun maraneh, sina dja-
 di milik eta; nja meunang langgëng
 dikoemawoelakeun koe maraneh; ari
 moenggoeh doeloer maraneh, sasama oe-
 rang Israil mah, teu meunang maraneh
 silih-poerba djeung doeloer, make kësit.

a 2 Moesa 21: 2; 5 Moesa 16: 12; b Ep. 6: 9; Kol. 4: 1.

47 Djeung lamoen aja noe ngoembara
 atawa noe madjik di maneh, datang ka
 boga, djeung aja doeloer maneh di noe
 kitoe datang ka moskel, seg eta nga-
 djoewal diri ka noe ngoembara atawa
 ka noe madjik di maneh, atawa ka noe
 asal toeroenan djalma ngoembara teh:
 48 'nja eta, sanggeusna ngadjoewal diri,
 meunang ditëboes; salah-sahidji doeloer-
 49 na meunang nëboes inja, 'atawa ditë-
 boes koe pamanna, atawa koe anak pa-

manna, atawa ditëboes koe saha bae sanna-barajana, noe kaäsoep bangsana; atawa katëpi koe leungeunna, meunang
 59 nëboes maneh. 'Seg koedoe balitoeng djeung noe meuli, ti sëmët taoen ngadjoewal diri ka dinja tëpi ka taoen kasoekaän; ari ladangna noeroetkeun reja
 61 poë noe boeboeroeh. 'Oepama reja keneh taoenna, moelangkeunana tina pameulina keur pipanëboeseunana sing sa
 62 kadar eta. 'Sabalikna, oepama kari saeutik bae taoenna tëpi ka taoen kasoe-kaän mah, seg koedoe balitoeng; sakadar taoenna koedoe moelangkeun keur
 63 pipanëboeseunana. 'Ari piajaeunana di noe boga, saperti noe boeboeroeh taoen; eta teu meunang moerba ka dinja, make
 64 kësit, di hareupeun maneh. 'Djeung oepama teu ditëboes djalan kitoe mah, seg pika-loewareun dina taoen kasoekaän, nja dirina sarta djeung anak-anakna.
 65 'Karana oerang Israil djadi abdi kami; estoe abdi kami eta teh, beunang kami ngaloewarkeun ti tanah Mësir; ijeu kami Pangeran, Allah maraneh.

PASAL 26.

Maraneh ^a poma oelah njijeun brahala, djeung oelah ngadégkeun artja, atawa tihang; sarta di tanah maraneh oelah neundeun batoe beunang ngaroe-pakeun, baris sësëmbaheun maraneh; karana nja ijeu kami Pangeran, Allah
 2 maraneh. 'Koedoe pada nëtëpkeun ^b sabat kami, djeung koedoe sarijeun koe kasoetjian kami: ijeu kami Pangeran.

^a 2 Moesa 20:3, 4. ^b p. 19:30.

3 Oepama ^a maraneh ngalakonan pikoekoeh kami, djeung ngestoekeun timbalan kami, sarta dilalampahkeun: 'tangtoe kami ^b maparin hoedjan ka maraneh dina oesoemna, sarta lahan bakal ngabidjilkeun hasilna, djeung tatangkalan këbon bakal ngabidjilkeun boe-
 5 walna. 'Ari oesoem ngirik di maraneh pinëpieun kana oesoem anggoer, djeung oesoem anggoer pinëpieun kana oesoem njëbar, ^c sarta maraneh pingahakaneun rëdjeki maraneh datang ka seubeuh, djeung ngënggonan tanah maraneh sarta
 6 sënang ati. 'Djeung kami bakal maparin kërta dina tanah; ^d ari maraneh keur heës, moal aja djalma noe matak reu-

was; toer sato galak koe kami bakal dieuweuhkeun tina tanah, sarta pëdang moal pinjorangeun ka tanah maraneh.
 7 'Eta maraneh bakal ngoedag moesoeh maraneh, sarta datang ka ngadjaropak di hareupeun maraneh koe pëdang. 'Li-
 8 maän ti maraneh ^e pingoedageun saratoes, djeung saratoes ti maraneh pingoedageun salaksa, sarta moesoeh maraneh datang ka ngadjaropak di hareupeun
 9 maraneh koe pëdang. 'Djeung kami bakal njanghareup ka maraneh, sarta maraneh didjadikeun baranahan, nja maraneh teh didjèngkarkeun, toer kami bakal nëtëpkeun përdjangdjian kami ka
 10 maraneh. 'Sarta maraneh bakal ngabakan hasil heubeul, noe geus lawas; malah noe heubeul koe maraneh dika-loe-
 11 warkeun, sabab aja noe anjar. 'Djeung kami bakal neundeun ^f balandongan kami di têngah maraneh, sarta ati kami
 12 moal giroek ka maraneh. 'Malah kami bakal ngidër di têngah maraneh, sarta kami bakal Allah maraneh, ari maraneh bakal oemat kami. 'Ijeu kami Pa-
 13 ngeran, Allah maraneh, anoe ngaloewarkeun maraneh ti tanah Mësir, soepaja maraneh oelah toeloëj ngawoela ka dinja. Ari ^g sambilan pasangan maraneh koe kami geus dipotongkeun, nja maraneh koe kami disina leumpang bënë-
 nër. ^a 5 Moesa 28:1. ^b 5 Moesa 11:14. ^c p. 25:19.
^d Aj. 11:18, 19. ^e Jos. 23:10. ^f Jëh. 37:26, 27;
^g 2 Kor. 6:16. ^g Jëh. 34:27.

14 Sabalikna, ^a oepama maraneh teu noeroet ka kami, djeung teu ngalampah-
 15 keun eta sakabeh timbalan; 'djeung oepama pikoekoeh kami koe maraneh dipitjeun, sarta oepama ati maraneh giroek ka hoekoem kami, wani maraneh ëmboeng ngalampahkeun sakabeh timbalan kami sarta ngarobahkeun përdjangdjian
 16 kami: 'dalah kami ge tangtoe midamël kitoe ka maraneh; nja eta kami ka maraneh bakal ngeunakeun kareuwasan, ngabëngangan djeung moerijang, datang ka adjoer panon, sarta datang ka lëboer hate; djeung maraneh bakal njëbarkeun bibit maraneh tjoemah bae, da kapoe-
 17 loekna koe moesoeh maraneh. 'Eta kami ^b bakal njanghareup pameunteu ka maraneh, seug maraneh teh eleh di hareupeun moesoeh maraneh, djeung maraneh bakal kapoerba koe noe gareuleuh